

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškimi
pri Idrji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533362-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 149 (13.682)

Trst, četrtek, 28. junija 1990

V Milanu in Neaplju je 200 tisoč delavcev zahtevalo tudi boljše delovne pogoje

Kovinarji množično protestirali proti ukinitvi premične lestvice

*Pininfarina vztraja pri odločitvi, ki jo deloma podpirajo tudi KD, PLI in PRI
Vlada bo skušala doseči ponovna pogajanja med sindikatom in Confindustrio*

MILAN, NEAPELJ — Splošne stavke kovinarjev, ki jo je oklicala sindikalna konfederacija CGIL, CISL, UIL, se je udeležilo več kot 90 odstotkov poldruga milijona delavcev te kategorije. V Milanu je šlo na ulice 150 tisoč delavcev, v Neaplju jih je bilo 50 tisoč, množične povorke s tisoči delavcev pa so bile tudi v Turinu, Genovi in drugih večjih mestih. Delavski shodi so povsod potekali mirno, čeprav ni manjkalo kontestacij, tudi na račun sindikata, predvsem pa na račun Confindustrije, v Neaplju pa je prišlo tudi do manjših incidentov. Neki delavec se je z verigami vkenil na okensko ograjo občinske palače in grozil, da se vrže v prazno, če njegove zahteve in zahteve delovnih kolegov ne bodo uslišane. Položaj se je zaostрил, ko je kakih dvajset delavcev skušalo vdreti v palačo, kjer ima sedež prefektura, prišlo je do prerivanja in nekateri so morali poiskati tudi zdravniško pomoč.

V Milanu (na sliki AP) pa so si delavci in sindikat omislili drugačno, pestrejšo, zato pa nič manj ostro obliko protesta proti ukrepu Confindustrije, ki hoče ukiniti premično lestvico. Poulično povorko so poživali pisane zastave in baloni, v sprevedu pa so bile tudi godbe. Mimo koreografije pa je bil včerajšnji protest kovinarjev prvi od številnih, ki jih sindikat napoveduje v prihodnjih mesecih. Kovinarji so nezadovoljni s plačili, z razmerami, v katerih delajo, z zastarelo in dotrajano tehnologijo, Confindustria s predsednikom Pininfarina na čelu pa jih izigrava z besedo in dejanji. Prav Pininfarina je namreč včeraj javno izrazil željo, da ministrski svet ne bi sprejel zahteve po podaljša-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V programu slovenske vlade tudi manjšinska problematika

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Slovenska vlada je včeraj poslala skupščini »Programske usmeritve izvršnega sveta skupščine republike Slovenije«. Program so ministri, pozneje še na raznih medministrskih koordinacijah in na koncu na torkovi seji vlade, pripravljali dlje časa. Očitno je bilo usklajevanje zapleteno, saj je gospodarski položaj izredno težak, vlada je že omejila izdatke in prizadela kulturo, socialno in podobne važne stvari. Znašala se je v križnem ognju kritik, kar je logično in normalno za vsako vlado, ki se mora hkrati ukvarjati s toliko odprtimi vprašanji, povrh še ob izredni gospodarski krizi.

Vladni program izhaja iz suverenosti republike Slovenije, samostojnega in nedovisnega pravnega sistema. Zato bo prvi korak vlade v smeri predloga zakona, ki bo urejal kolizijo zveznih in republiških zakonov, seveda kar zadeva veljavnost slovenskega zakona ali predpisa.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Samo teden dni po arhiviranju primera

Spet preiskava VSS o nesreči pri Ustici

RIM — Samo teden dni po arhiviranju primera Ustice je Višji sodni svet z večino glasov na plenarni seji odločil, da ponovno odpre preiskavo. Odločitev je podkrepil tudi poziv predsednika republike Cossiga, ki je med tem izročil predsedniku VSS Mirabelliju dokumentacijo, ki so jo pripravili odvetniki svojcev žrtev. VSS bo moral sedaj predvsem preveriti, kje so nekateri sodniki, ki so v preteklosti obravnavali primer, »odpovedali«
ali zgrešili, in kje so namerno ali nenamerno spregledali dokaze.

Medtem je pred komisijo za poka-
le ponovno pričal admiral Martini, ki je bil leta 1984 šef tajne službe Sismi. Zasedanje je potekalo za zaprtimi vrati, kljub temu pa so nekatere vesti le prišle v javnost. Martini je med drugim odločno zavrnil možnost, da bi letalsko nesrečo povzročila ameriška ali celo francoska raketa, saj za to ne obsta-

ja nikakršen dokaz. Izključuje pa tudi možnost libijskega posega. »Libijski lovski bombniki nimajo dovolj avtonomije, da bi se po akciji v Sredozemlju lahko vrnili na oporišče in dvomim, da so libijske vojaške oblasti organizirale samomorilsko akcijo,«
je pojasnil Martini. Sicer pa ni povedal nič novega v zvezi z izginotjem nekaterih zapisov, ki so jih opravili na radarskih postajah.

S komisijo za poka-
le je pogovarjal tudi obrambni minister Martinazzoli. Med drugim je dejal, da ne bo oviral novih tehničnih posegov na ostankih DC-9, če bi bilo potreba pa bi dovolil tudi iskanje razbitin, ki še ležijo na morskem dnu.

V Palermu pa so se včeraj sestali svojci žrtev in predstavili zajeten dosje o letalski tragediji. Izjavili so, da so pripravljeni na vse, samo da bi resnica končno prišla na dan, pa čeprav bo treba počakati še drugih deset let.

Združevanje poteka s pospešenim ritmom in prvimi zapleti

Od nedelje ne bo nadzora na mejah med Nemčijama

MARJAN SEDMAK

BERLIN — Od nedelje dalje na mednemških mejnih prehodih ne bo več običajnega nadzora. Zahodnonemška vlada je ustrezen sklep sprejela včeraj, v soboto pa bosta notranja ministra obeh nemških držav na enem mejnih prehodov podpisala ustrezen sporazum.

Pet dni pred uveljavitvijo denarne, gospodarske in socialne unije med nemškima državama boljčijo vzhodnonemški državljani zvečine v prazne police. Mleka in mesa praktično ni več dobiti, izginil je tudi toaletni papir, medtem ko je sir na voljo le še po zvezah. Eden od razlogov za to stanje v vzhodnonemški trgovinski mreži je strah pred podražitvami, ki jih bo prinesel prihod zahodnonemške marke - to bo edino plačilno sredstvo od prihodnjega ponedeljka dalje, s tam pa bo konec tudi obsežnega sistema subvencioniranja osnovnih živlenskih potrebščin. Minule dni je vzhodnonemško prebialstvo svoj zadnji vzhodnonemški denar spričo tega nalagalo v izdelke, kot so hrana, cigarete in pijače, trikotaža in tako dalje, izdelke, ki naj bi bili odslej tudi do trikrat dražji. Vzhodnoberlinska Kaufhalle, ki bo že prihodnji teden postala del sistema zahodnonemškega koncerna Kaufhof, je že predvčerajšnjim zapirala posamične

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

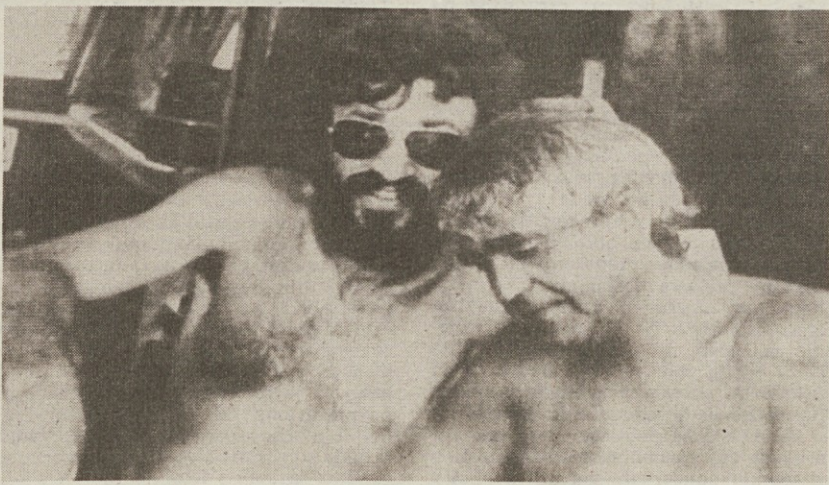
Orjaška »enotna marka«
se približuje meji

(AP)

Občino Dolina
bo v novi
mandatni dobi
upravljala
politična
koalicija
KPI-PSI-SSk

NA 6. STRANI

Po obdukciji so somalske oblasti priznale, da raziskovalec ni napravil samomora Profesorja Salva so umorili z udarci v glavo

Arhivski posnetek umorjenega raziskovalca Salva (z brado)

(Telefoto AP)

RIM — Italijansko zunanje minstrstvo je včeraj sporočilo, da je prejelo iz Somalije uradno poročilo o vzokih smrti profesorja Giuseppea Salva. Po obdukciji, ki jo je na truplu italijanskega raziskovalca opravil somalski zdravnik, so oblasti priznale, da ne gre za primer samomora, pač pa za smrt, ki je nastopila kot posledica težkih udarcev v glavo. Salva naj bi do smrti pretepli v varnostni celici vojašnice druge motorizirane brigade v Mogadišu. Raziskovalec je umrl 17. ali morda 18. junija, datum pa je sedaj lahko le okviren, saj je prvotna verzija somalskih oblasti očitno lažna. Somalija je namreč posredovala Italiji informacijo, da se je Salvo obesil v celici, potem ko so ga policijski agenti priprli, ker je skušal zbežati, ko so ga ustavili za pregled dokumentov.

Somalija je tako potrdila sume, ki so že od vsega začetka krožili po italijanskih političnih krogih. Ob smrti raziskovalca je bilo preveč zamolčanih podatkov in vsekakor preveč sumljivih vesti. Italijanski zunanji minister De Michelis je že 22. junija iznesel svoje dvome glede afere Salvo somalskemu kolegu na obisku v Rimu, sedaj pa so mu iz Somalije poslali brzopavko s sožalji.

Vesti iz Somalije so povzročile veliko reakcij na politični ravni in resno ogrožajo bodoče diplomatske odnose med obema državama. Če bi se Italija odločila za trdo pot, bi se Somalija znašla lahko v hudi stiski, saj je prav Italija njen glavni gospodarski partner. Za sedaj so italijanske oblasti sporočile v Mogadišo, naj čim prej poskrbijo za preiskavo, nato pa naj aretirajo morilce in jim sodijo po zakonu.

Sovjetska partija v težavah

MOSKVA — Jutri se bo sestal plen CK KP Sovjetske zveze, da bi za zaprtimi vrati odločil o morebitni odložitvi 28. kongresa sovjetske partije, ki bi se moral začeti v ponedeljek. Parijski ideolog Medvedev je včeraj dal razumeti, da kongresa ne bodo odložili, ker temu nasprotuje večina republiških partij. Ker pa partiji že grozi pravi razkol, bo petkovo zasedanje skrajno kočljivo. Gorbačov se nedvomno zaveda, da bi trenutno na kongresu prevladal dogmatški partijski aparat, ki ni v stanju izpeljati demokratizacije in preobrazbe partije. Brez teh sprememb pa je partija obsojena na razkol in propad.

Vesti, ki prihajajo iz Ruske federacije, niso spodbudne. Ljudje so užaljeni, da so na ustanovnem kongresu ruske partije zmagali dogmatiki. Kakšen ugled imata partija in oblast pa dokazuje vest, da so matere preprečile odhod moskovskih rekrutov v Azerbajdžan.

Pričel se je politični del mednarodne konference o ozonu

Thatcherjeva predlaga odpravo CFC-jev s pomočjo posebnega denarnega sklada

Gospa Thatcher na odprtju političnega dela konference o ozonu

(AP)

LONDON — Britanski premier gospa Margaret Thatcher je včeraj odprla politični del konference o ozonu. Velika Britanija je poskrbela za organizacijo mednarodnega simpozija, na katerem je pozornost vseh udeležencev osredotočena prav na posledice, ki jih povzročajo luknje v ozonskem plašču, ki obdaja zemeljsko atmosfero.

Po najnovejših odkritjih gre namreč za več lukenj, ki zevajo na obeh tečajih, to pa bistveno spreminja podnebje in s tem ogroža celo ravnotežje življenja na Zemlji. Znanstveniki so ugotovili, da so to »okvare«, za katere je poskrbel človek bodisi s krčenjem gozdnega bogastva (to je s krirurškimi posegi na pljučih planeta) bodisi s onesnaževanjem okolja. Med najhuše »onesnaževalce« prištevamo CFC (klorofluoroglikovodike), ki razjedajo plast ozona. Prav zaradi tega je večina držav sveta pristala na protokol iz

Montreala, v katerem med drugim piše, da se podpisniki odrečejo proizvodnji in rabi CFC-jev.

Po številnih posegih strokovnjakov, raziskovalcev in znanstvenikov bodo morali sedaj razpravljati politiki, od katerih je dejansko dovishno, če in kdaj lahko črtao tako razširjeno vrsto industrijskih pripomočkov. Gospa Thatcher je predlagala uvedbo »evronalepke« (enake za vse evropske proizvode) iz katere bo razvidno, da proizvod ne vsebuje nikaršnih škodljivih plinov. Poleg CFC-jev so namreč nevarni tudi ogljikovi tetrakloridi in metilklorofor- miji, a so kljub temu snovi široke porabe. Gospa Thatcher je zato predlagala tudi ustanovitev denarnega sklada (Velika Britanija je za to že namenila 9 milijonov dolarjev), ki se ga bodo lahko poslužile države v razvoju, ko bodo morale prilagoditi svoje proizvode normativam, ki prepovedujejo rabo CFC-jev.

Kamora terjala nove žrtve v Secondiglianu in Rimu

Neapeljska kamora je tudi večerj svojo krvni davek. Plačani morilci so bili na delu v Rimu in v Neaplju, kjer so četrti Secondigliano umorili 29-letno Patrizio Milano in 33-letnega Salvatora Amorosa. Oba so ustrelili v glavo

(Telefoto AP)

Zagrenjenost zaposlenih v Kočevski Reki po nedavnem množičnem obisku novinarjev

LJUBLJANA — Teden potem, ko so z vsem rompom in pompom odprli del doslej prepovedanega območja pri Kočevski Reki, se razočaranje počasi umirja. Propaganda, ki je zlasti pred volitvami grmela zaradi tega tabuiziranega rezervata, je namreč sprožila cel kup govoric. Od tega, da na zaprtem območju še zdaj delajo vojni ujetniki, do uganj o prostorih za izolacijo oziroma shranjevanje radioaktivnih odpadkov. Slišati je bilo celo »vesti« o pravnici zasebni vojski legendarnega Ivana Mačka - Matije, ki naj bi imela v temnih kočevskih gozdovih svoje skrivne postojanke.

Kaže, da je tudi nova oblast nekoliko nasedla omenjenim čvekam, kajti kot je mogoče izvedeti od osebja, zaposlenega v Kočevski Reki, je specialna policija pred prihodom komisije slovenske vlade izvedla skorajda desant na zaprto območje. Pridrveli so z džipi, oprmeljeni z neprebojnimi telovniki, čeladami in brzostrelkami ter »razorožili« delavce, ki so nič hudega sluteč opravljali svoje vsakdanje delo. Našli so seveda »le« kup zaklonišč in skladišč ter uslužbenice, ki so, kakšna ironija, prav tako zaposleni pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve.

Kot je povedal eden od projektantov in vodja zaščitnih objektov v Gotonici inž. Marko Kadunc, so bili zelo presenečeni in skorajda ogorčeni zaradi načina »odpiranja« Kočevske Reke. »To, kar smo delali, je bilo za vse nas častno delo in za mnoge, ki so dali to skozi, je žaljivo, če zdaj njihovo delo smešijo.« Povedal je, da so objekte (zaklonišča), ki so jih pokazali novinarjem, zgradili v letih 1950 in 1958, vendar jih ni delala vojska, niti ne kakšni kaznjenci

ali ujetniki, temveč mojstri in delavci prostovoljci iz okoliških krajev. Resda jih je včasih na gradbišče vozila milica s svojimi tovornjaki in nekateri ljudje so začeli govoriti, da so to kaznjenci. Šlo pa je v resnici za zidarje iz Renč, Gradisove delavce in podobno. Res so morali podpisati izjavo o molčečnosti, kar je razumljivo, saj so gradili v tajnosti. Toda nikakor ne le za neke republiške šefe. Nikdar namreč ni bila strogo poudarjena namembnost teh objektov: služili naj bi tudi za bolnišnice in kot zaklon za nemočne ljudi, med drugim za meteorološki zavod.

Kadunc je ob najnovejšem dogajanju v imenu kolektiva prebral ministru Bavčarju pismo, v katerem pravi, da z vso odgovornostjo izjavlja, da je bil kolektiv angažiran samo pri gradnji objektov za zaščito ljudi in materialnih dobrin, brez kakršnekolik represije in za nikakršno represijo, torej je opravljal samo humano poslanstvo. »Vsi mi smo delali z zavestjo, da delamo za neki višji interes in potrebo Republike Slovenije in s tem tudi za slovenski narod.«

V nadaljevanju prosi inženir ministra, naj stori vse, da bi popravil krivico, ki jim je bila storjena v nekaterih sredstvi obveščanja. »Vrnite nam dobro ime, ki ga zaslužimo in nam dajte moralno zadoščenje, ne plačilo, za naš trud in delo vseh. Intervencijski obisk v preteklih dneh je bil za nas pravi šok in ponižanje!«

Ivo Maček - Matija je bil v Gotonici tik pred obiskom Bavčarjeve komisije. Nekaj dni kasneje, po velikem novinarskem showu, pa je telefoniral Kaduncu in ga vprašal samo to, kako je z objekti, ali so še celi. Nič drugega ga ni zanimalo...

Z. Š.

Albanci niso več poslušni

PRIŠTINA — Na Kosovu so včeraj praznovali obletnico kosovske bitke, »slavje« pa se bo nadaljevalo tudi danes. Seveda pa so letošnje slavnosti samo še senca tiste iz lanskega leta.

Toda skromnost letošnjega slavlja ne gre samo na račun neokrogle obletnice (601), temveč je posledica bistvene spremenjene politične situacije. Medtem ko so lani albanski delegati v skupščini še pridno dvigali ročice za sprejem nove srbske ustave, čeprav so z dnjo domala izgubili avtonomijo, so včeraj delegati albanske narode sprožili pobudo za sprejem kosovske ustave, hkrati pa protestirali zaradi referenduma za sprjetje srbske ustave.

Kolektivni odstopi vodilnih na zagrebški radioteleviziji

ZAGREB — Na zagrebški televiziji so nastali veliki zapleti: delavski svet je zahteval odstop generalnega direktorja RTV Veljka Kneževića, ki ga je na ta položaj pripeljala hrvaška zveza komunistov. Kot je poudaril eden od delavcev, bi morali odstopiti vsi vodilni, ki jih je na funkcije postavil stari režim. Večina članov delavskega sveta se je s takšnim predlogom strinjala in več vodilnih televizijcev je že ponudilo odstop, ki ga jemljejo »kot moralno dolžnost in nikakor ni povezan s kakršnimikoli pritiski vladajoče HDZ«. Le odgovorna urednica informativnega programa TV Zagreb Ines Šaškor je priznala, da ravna pod vtisom »scenarija za rušenje vodilnih delavcev, kajti odstop je izsiljen pod pritiskom vladajoče stranke.«

Po volilni zmagi HDZ se je generalni direktor Knežević pogovarjal z vodilnimi funkcionarji, nato pa je namesto s položaja odšel - na bolniško, direktor Goran Radman pa na enomesečno potovanje po ZDA. Tako so v »obglavljenem« kolektivu pobudo prevzeli člani HDZ iz televizijske in radijske hiše. Delavski svet radia Zagreb je včeraj tudi uradno predlagal centralnemu delavskemu svetu, naj začne postopek za razrešitev Kneževića in ostalih vodilnih delavcev. (dd)

Srbska opozicija se ne strinja s komunističnim referendumom

BEOGRAD — Referendum, kakršnega je predlagala vladajoča stranka v Srbiji, je samo še ena enostranska, nelegitimna komunistična prevara, za katero ljudstvo Srbije nikakor ne stoji. To so v posebni izjavi zapisali prvaki srbskih opozicijskih strank, nanaša pa se na določitev srbskega vodstva, da za 1. in 2. julija režiše referendum, na katerem bi se državljani odločali, ali so za sprejem nove srbske ustave in šele potem volitve - ali najprej za volitve in nato sprejem ustave, ki bi jo v tem primeru potrdile demokratično izvoljen parlament.

Tudi opozicija je za referendum, vendar nekoliko drugačen: izbrali naj

bi med predlogom vladajoče stranke (komunistov) - in pobudo opozicije, s tem da bi morala imeti tudi slednja enakopravno možnost, da v vseh medijih podrobno razloži svoje argumente. Tako kot je predvideno sedaj, pa je vse skupaj le metanje peska v oči. Sicer pa Vuk Drašković meni, da bo ljudstvo najkasneje do jeseni samo spoznalo, kako ga kamoristi vlečejo za nos in jih bo samo vrglo. Tudi kosovska alternativa je proti referendumu in so vse prebivalce Kosova pozvali k bojkotu. Zavedajo se namreč, da bi nova srbska ustava tako v tem kot »demokratičnem« režimu pomenila ukinitvev kosovske avtonomije. (dd)

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Kovinarji

nju premične lestvice, kot se je že zgodilo po pogajanjih z združenji Confagricoltori in Confindustria. »Confindustria si ne more prevzeti pogajalnega bremena s sindikatom, ukinitvev premične lestvice pa bo samo pripomogla k večji kompetitivnosti naše kovinarske industrije na evropski ravni.« Včeraj je zasedal tudi ministrski svet in Pininfarina je javno izrazil željo, da se tega vprašanja ne bi dotikal. Vladna večina je sicer predložila okvirni zakonski osnutek o podaljšanju premične lestvice, izkazalo pa se je, da ga večina KD, liberalcev in republikancev ne namerava podpreti.

Uspeh včerajšnje stavke pa sindikalni predstavniki pripisujejo prav osornosti in aroganci, s katero zadnje čase nastopa Confindustria. Za Benvenuta (UIL) gre za precejšnje lastne vloge, Del Turco (CIGL) pa je prepričan, da je prav zadržanje Confindustrije ponudilo priložnost, da sindikat potrdi težo kategorije kovinarjev, ki so »začasno izginili samo s prvih strani časopisov in iz načrtov »daljnovidnih« politikov.«

● V programu

V tem okviru se omenjajo odprta vprašanja obrambe. Program vsebuje tudi naslednji daljši odstavek, ki se nanaša na pravice manjšin in Slovence po svetu:

»Naloga suverene Republike Slovenije je tudi skrb za uresničevanje posebnih pravic pripadnikov avtohtonih narodnosti na območju Slovenije in skrb za Slovence po svetu. Izvršni svet bo v skladu s svojimi pristojnostmi deloval in daljal pobude za ohranjanje in krepitev stikov s Slovenci po svetu ter za razvoj italijanske in madžarske narodnosti pri nas. Za boljše uskladitev in učinkovitost te dejavnosti bo poleg ohranitve svojega dosedanjega urada za narodnosti in poleg imenovanja ministra za narodnosti za Slovence po svetu predlagal tudi odprtje stalnega urada za Slovence po svetu ter sploh za državno institucionalizacijo in legalizacijo teh stikov.

Pri stikih s Slovenci po svetu bo Izvršni svet popolnoma odpravil ideološko politično pristranost. Prizadeval si bo za narodno spravo in bo v tem okviru podpiral organizacijo svetovnega slovenskega kongresa. Slovence po svetu bo skušal pritegniti k delu za notranjo (gospodarsko in politično) utrditev Republike Slovenije in njeno zunanje politično promocijo.«

Zelo podroben je seznam nalog vlade, ki jih bo sprejela s področja uveljavljanja Slovenije v tujini in glede slovenskega zunanjega ministrstva. V ta okvir spada tudi gospodarsko uveljavljanje Slovencev po svetu.

Vlada bo pospešila načrtno dopolnjevanje in izboljševanje sistema informiranja in javnega obveščanja. Uvajanje pluralističnega družbenega sistema bo

spodbujala z vzpostavljanjem zakonskih temeljev, ki bodo omogočili sistem javnega obveščanja, da bo skladen z lastniškim in političnim pluralizmom ter družbeno in strokovno avtonomijo javnih občil. To je trenutno izredno občutljivo in sporno vprašanje, saj na področju vseh sredstev množičnega obveščanja potekajo živahne polemike in se ustvarjajo povsem novi odnosi.

Vlada se bo zavzemala, da bo slovenska policija varovala meje. Ločila bo službo državne varnosti od policije. Povsem nova služba državne varnosti se bo ukvarjala zgolj s protivohunskimi zadevami in bo pod nadzorom predsedstva in skupščine.

Seveda je osrednji in najbolj obsežen del programa posvečen gospodarstvu. Tu gre za več ločenih, vendar med seboj logično povezanih poglavij. Posebno poglavje je namenjeno premostitvi kriznega razdobja, ko bo vlada z omejenimi sredstvi skušala preprečevati stečaje, zmanjševati davčne obremenitve, zlasti za nove naložbe. Predvsem pa so pomembni prenova gospodarstva in oživljanje gospodarske aktivnosti, normalizacija gospodarskega sistema in ustvarjanje možnosti za skladen razvoj. V ta okvir spada tudi reforma davčnega in fiskalnega sistema kot nujna sestavina normalizacije gospodarskega sistema.

Posebna širša poglavja so seveda posvečena še družbenim dejavnostim in s posebnim poudarkom varovanju okolja. Treba bo spremeniti upravni sistem, zato

bodo pripravili nov zakon o državni upravi.

Na prihodnji seji skupščine bo program torej na dnevnem redu. To je obsežen podroben tekst, ki zadeva bistvena odprta vprašanja slovenske družbe, zato je polemika, obsežna in živahna razprava, ne samo med delegati vladnih strank in opozicije, temveč tudi med pripadniki zelo pluralnih pogledov v slovenskem parlamentu, zagotovljena. Na vsak način pa je vlada izredno naglo izdelala obsežen, kompleksen in organski program, ki bo zbudil zaradi nekaterih bistvenih novosti veliko zanimanja in seveda tudi polemik.

● Od nedelje

oddelke, saj je imela na policah le še keramične ploščice, ovsene kosmiče in nekaj sadnih sokov; včeraj jutraj so to veliko vzhodnonemško trgovino zaprli, ker naj bi opravili inventuro.

Veliko dela po vsej verjetnosti ne bo, kajti za drugi razlog za pomanjkanje blaga so posrbeli sami poslovojdje, ki v zadnjih tednih niso več znali presoditi pričakovanih svojih kupcev. Potem ko se je meja odprla in ko je preko nje vdrlo bolj kakovostno zahodnonemško blago, se je povpraševanje po vzhodnonemških izdelkih močno zmanjšalo. V pričakovanju 1. julija so poslovojdje zato močno omejili nakupe, spravili s tem v krizo vrsto vzhodnonemških podjetij, ki so občepe- la

na svojih proizvodih, pri čemer pa poslovojdje pravijo, da je še vedno boljše tako, kot pa da bi na njih občepele trgovinska mreža. Tretji razlog za prazne police pa so seveda težave v plačilnem prometu, kajti očitno mreže nihče ni pripravil na prehod z ene na drugo moneto in proizvajalci te dni množično zavračajo plačila v starem denarju. Tudi tisti proizvajalci, ki blago imajo, zadnje dneve niso več vedeli, kako naj bodo sklenjene kupoprodajne pogodbe in kaj se bo zgodilo z denarjem, ki ga bodo »pokasirali« zadnji hip.

V nasprotnju z vzhodnonemskimi trgovinami so zahodnonemške dobro založene. Eden od razlogov za polna skladišča je pričakovanje, da bo kmalu po 1. juliju na zahodno stran prišlo kakih 6 milijonov kupcev iz Vzhodne Berlina in širše okolice in zahodnonemška trgovska mreža se je na to že pripravila. Vzhodnonemška vlada je namreč napovedala, da bo začasno vzhodnonemško blago zaščitila tako, da bo zahodnonemško blago obremenila s posebnimi pribitki. Drugi razlog za polna skladišča v Zahodnem Berlinu pa tiči v dejstvu, da so tudi vzhodnonemški kupci postali bolj kritični, kot so bili neposredno po padcu zidu, ko so kupovali vse, kar jim je prišlo pred oči - v strahu, da je padec zidu le vaja v slogu šale, ki kroži po Vzhodnem Berlinu te dni in ki pravi, da se je v novem parlamentu nanadoma spet pojavil nekdanji minister za državno varnost Mielke in dejal: »Tovariši, vaje je konec, vsi domov, jutri bo spet zasedal politbiro!«

V Milanu aretirali šest razpečevalcev in zaplenili večjo količino droge Število smrti zaradi mamil tudi v Italiji stalno narašča

RIM, MILAN — Podatki, ki so jih pristojne ustanove objavile ob mednarodnem dnevu boja proti drogi so zelo zaskrbljujoči, še zlasti, ker dokazujejo, da zatekanje k mamilom v Italiji stalno narašča. Kar 64 odstotkov narokomanov je starih od 18 do 25 let, največ se jih omamlja s heroinom, ki krije 35 odstotkov celotne porabe. Na domačem trgu z mamili prodajo še do 3 odstotke kokaina, 0,3 odstotka opija in morfija, levji delež pa imajo marihuana in njeni derivati, in sicer 56,9 odstotka.

Za založenost italijanskega trga z mamili gre največja »zasluga« južnoameriškim in azijskim državam, kjer je pridelovanje in predelovanje najzvišnejših mamil v zadnjih letih grozljivo naraslo. Pristojna komisija pri OZN je izračunala, da so v teh državah lani pridelali 4 tisoč ton mamila, letošnja bera pa bo kljub številnim ukrepom na mednarodni ravni, gotovo še večja. Razumljivo je, da bo to povzročilo nove smrtno žrtve: samo v Italiji je letos umrlo že 900 zasvojenec, do konca leta jih bo najmanj tisoč. Tudi ta podatek se iz leta v leto spreminja oziroma narašča; leta 1988 jih je namreč umrlo 798, lani pa 972.

Vprašanje, ki se je ob dnevu boja proti mamilom ponavljalo, je, kako bi morale pristojne oblasti ukrepati. Odločilno vlogo imata brez dvoma preprečevanja in ustrez-

na informacija. Z zakonom, ki bo začel veljati po objavi v Uradnem listu, bo vlada nakazala večje vsote denarja prav za preprečevanje in ustanovitev posebnih zdravstvenih služb. Mnogi izvedenci pa menijo, da denarna sredstva in sodobne strukture ne bodo zadostovale, če bo socialna služba še naprej tako pomanjkljiva, če se z zasvojenici ne bodo ukvarjali strokovnjaki, psihologi in pedagogogi.

Pomembno vlogo pri preprečevanju širjenja mamil pa imajo brez dvoma tudi organi javne varnosti. Včeraj so na primer v Milanu aretirali šest oseb, za katere se je izkazalo, da so že več mesecev nemoteno v Italijo uvažali najčistejši heroin in kokain preko Švice. V zaporu so se znašli štirje tujci, dva Južnoameričana in dva Španca, ter dva Milančana, 32-letna Giuseppina Negozio in 26-letni Massimo Napoli. Mladeniča so karabinjerji nadzorovali dober teden, potem ko so ga zasačili pri kraji nekega avtomobila. Ko se je zavedel, da mu sledijo, jim je grozil z okrvavljeno injekcijsko iglo, na domu Giuseppine Negozio pa so nato našli beležnico, s pomočjo katere so prišli na sled tujim prekupčevalcem. Poleg 30 milijonov lir in 5 pušk, so zaplenili tudi dva kilograma najkakovostnejšega kokaina in kilogram že pripravljenih odmerkov droge.

Kraljica mati bo avgusta slavila res zavirljiv življenjski jubilej

Lady Elizabeth Bowes-Lyon, priljubljena »kraljica mati«, bo 4. avgusta slavila 90. rojstni dan, proslave ob visokem jubileju pa so se že pričele te dni, seveda s slavljenko v središču kolektivne pozornosti (Telefoto AP)

Šest dni po potresu našli dva preživela Rdeči polmesec se trudi, da bi ju rešili

TEHERAN — Šest dni po katastrofalnem potresu so iranske in francoske reševalne ekipe našle še dve preživeli osebi. Čeprav so uradno sporočili, da ne iščejo več preživelih, ker je minilo preveč časa, odkar so žrtve pod ruševinami, so reševalci izredno pozorni pri odstranjevanju materialov.

V ponedeljek so v vasi Vieh našli otroka, ki si je rešil življenje s pomočjo zmrzovanika, pod katerim si je izkopal nišo. V pokrajini Gilan so isti dan našli tudi priletno žensko, ki je preživela pod ruševinami nekdanjega doma. Včeraj so bili reševalci posebno srečni v vasi Kelišom, kjer so izpod ruševin in kupov odpadnega materiala potegnili 40-letno žensko in njenega 12-letnega sina.

Stanje obeh preživelih je sicer kritično, oba pa so že prepeljali v Rašt, kjer se posebna zdravniška enota trudi, da bi jima rešila življenje.

Vesti o preživelih so seveda razveseljuječe, vendar gre za posamezne primere, za prave čudeže v vsesplošni tragediji, ki povzroča Iranu ogromno skrbi. Stanje v državi se je po potresu tako izostrilo, da bo morala vlada najbrž zapustiti mariskatno »načelo« stališče in pristati na pomoč tudi tistih držav, na katere so do danes leteli napadi ajatulahov.

V Iraku so že zbrali 24 ton zdravil in drugi sanitetni material, veliko pomoči pa prihaja tudi iz Savdske Arabije, ki že več kot deset let nima diplomatskih stikov z iransko vlado.

Rdeči polmesec je včeraj sporočil, da je v sami pokrajini Gilan umrlo več kot 40.000 oseb, veliko težav pa imajo s preživeli, saj so ostali brez sleherne imetja in jim bo morala zato država priskočiti čim prej na pomoč.

Na sliki (telefoto AP): borni tabor Rdečega polmeseča v pokrajini Gilan

Italijani so strastni »športniki«

RIM — Italijani so res strastni športniki. Morda niso vsi rekorderji, ko gre za »šport« pa res ne varčujejo z denarjem. Po raziskavi, ki jo je izvedlo bolonjsko podjetje NOMISMA, naj bi italijanske družine v letu 1989 potrosile za šport kar 21.000 milijard lir. Izdatki za šport so torej odločno večji kot izdatki za izobraževanje, kulturo in prireditve. V to vsoto so namreč vključeni športni tečaji in stave (tudi totocalcio) vezane na šport, oblačila in vse mogoče pritlikline, ki gredo od kolesa do teniškega loparja in smuč. V vsoto pa niso vključene ilegalne stave in vse, kar sestavlja koreografijo športnih dogodkov, to je zastave, cepice, trobente in bogve kakšne vragolije, ki spadajo menda v popotno malho sleherne navijača.

Naši dijaki imajo odločno preveč počitnic

RIM — Italijanski šolarji in dijaki imajo preveč počitnic, zlasti prisilnih. Združene staršev šolobveznih otrok je na ministra za šolstvo Mattarello naslovilo obširno poročilo, v katerem utemeljuje zaskrbljenost nad lahkomišelnostjo, s katero uradna oblast prekinja šolski pouk s številnimi referendumi, upravnimi in političnimi volitvami in podobnim.

Šolarji se gotovo ne bodo strinjali s pobudo, dejstvo pa je, da Združene vabi pristojno ministrstvo, naj v bodoče poišče alternativne volilne seje, že z ozirom na to, da so postale volitve ena od italijanskih »tipičnosti«. Po zakonu bi moralo šolsko leto trajati najmanj 200 dni, ta rok pa se iz leta v leto krajša.

Neuspešni manever »podjetnega« kancerologa jugoslovanskega rodu Zavrtnili sodni priziv dr. Medenice

ŽENEVA — Glavnemu obtožencu v aferi lažnih računov kantonske bolnišnice za zdravljenje jugoslovanskih bolnikov dr. Rajku Medenici ne bodo znova sodili. Prizivno sodišče v Ženevi je včeraj zavrnilo zahtevo Medenice, da je treba razzsodbo prvostopenjske sodne instance, s katero je bil kancerolog jugoslovanskega rodu, ki pa je med pravnim maratonom pred postopkom dobil ameriško državljanstvo, obsojen na zaporno kazen, razveljaviti in obnoviti sodni proces.

Dr. Rajko Medenica, ki ga je ženevsko sodišče 26. maja lani skupaj z glavnim knjigovodjo kantonske bolnišnice in direktorice klinike spoznalo kot krivega za izdajanje napihnjenih računov, ki jih je plačevalo jugoslovansko socialno in zdravstveno zavarovanje, je bil z razzsodbo prvostopenjskega sodišča obsojen na štiri leta zapore zaradi prevare in ponarejanja. Zdravnik, ki je takoj po izpustitvi iz ženevskega preventivnega pripora odletel v Ameriko, kjer je zaslovel, se sojenja v Ženevi ni udeležil, češ da mu je odhod iz ZDA preprečil sodnik v Južni Karolini s sklepom, da zaradi zdravljenja ameriških bolnikov

ne sme zapustiti ozemlja Združenih držav Amerike. V ugovoru je dr. Medenica zatrjeval, da kljub prizadevanjem, da se udeleži sojenja, ni mogel priti v Ženevo, ker so mu s sodnim nalogo odvzeli potni list. Kasneje, po ženevskem procesu, so mu potni list vrnili, zato je novembra lani zahteval razveljavitev sodbe in obnovo postopka, ki se ga namerava udeležiti.

Razzsodba drugostopenjskega sodišča, ki so jo brali celo uro, ugotavlja, da dr. Medenica po mnenju sodnikov, ki so proučevali zajetne dosjeje, ni dokazal, da se sojenja ni mogel udeležiti zaradi višje sile. In nadalje, da je obtoženi kancerolog do ameriškega pravosodja pokazal »nenavadno ubogljivost«, vtem ko je v Ženevi vselej sistematično uveljavljal svoje pravice. Razzsodba še poudarja, da ima obtoženec, ki mu sodijo v odsotnosti, v švicarskem pravosodnem sistemu enake pravice kot tisti, ki se udeležuje sodnega procesa, skratka, da v postopku proti dr. Medenici niso bile kratene nobene pravice, ki sicer gredo obtožencu. Priziv dr. Rajka Medenice je torej neutemeljen.

meljen, ugotavlja včerajšnja razzsodba ženevskega prizivnega sodišča.

Jugoslovansko socialno in zdravstveno zavarovanje bo tako še nadalje zamen čakalo na vrnitev škode. Z napihnjenimi računi za zdravstvene storitve je nastalo (po jugoslovanskih podatkih) za 5,3 milijone frankov škode, tolikšen je bil odškodninski zahtev, celotno škodo pa so ocenjevali na približno 12 milijonov frankov. Po mnenju porote pa je bil dr. Rajko Medenica kriv le za 300 od predloženih 980 računov, kar škodo, ki jo je utrpelo jugoslovansko zavarovanje, zmanjšuje na milijon frankov, kajpak brez pripadajočih obresti.

Z zavrnitvijo Medeničinega zahtevka za razveljavitev prvostopenjske sodbe maraton lahko še nadaljuje. Dr. Rajko Medenica se znova lahko pritoži drugostopenjskemu sodišču in tokrat kot ugovor postavi razzsodbo o zaporni kazni (sedaj se je pritožil samo zaradi dejstva, ker sojenju ni prisostvoval), ali pa s pritožbo zveznemu sodišču v Lausanni spodbija včerajšnjo razzsodbo.

BOŽO MAŠANOVIĆ

Bush prelomil besedo uvedel bo nove davke

NEW YORK — »Kongres bo pritiskal name, naj povzam davke, jaz pa bom rekel ne, potem bodo spet pritiskali in spet bom rekel ne, in nato bodo vnovič poskušali, jaz pa jim bom rekel: 'Berite mi z ustnic: Nobenih novih davkov.'...«

Tako je Bush dejal pred dvema letoma, ko je bil potrjen za predsedniškega kandidata republikanske stranke. Predsednik Bush sedaj, dve leti kasneje, pozablja na to predvolilno obljubo in pravi: »Povsem jasno mi je, da je treba zaradi velikega deficita in urejanja proračunskega svežnja... povečati davke.«

S tem je ameriški predsednik povsem spreminil dosežani potek razprav o davčni politiki, kajti nič več ni vprašanje, ali povežati davke ali ne, temveč, katere davke zvišati in katerih ne. S tem se po splošnem mnenju začne eno izmed osrednjih gospodarsko političnih vprašanj ZDA v tem letu (ki je hkrati tudi volilno leto za nov predstavniki dom kongresa, 34 senatorjev in 36 guvernerjev), namreč vprašanje prerazporeditve davčnega bremena. Preprosto povedano: koga bo zadel Bushova napoved o novih davkih, »bogato« ali »revno« Ameriko? Bushevi republikanci (ki po tradiciji varujejo interese bogate Amerike) so nemudoma predlagali zvišanje prometnega davka na bencin in zvišanje »grešnih davkov« na cigarete in alkohol. Demokrati seveda nasprotujejo

tovrstnim obremenitvam, češ da bi prizadele predvsem revnejše sloje. Namesto tega predlagajo, naj Bushova vlada obdavči sloj Američanov z najvišjimi dohodki in jim zviša davek na dohodek s sedanjih 28 na 33 odstotkov.

Kot napovedujejo, se bo Bush verjetno odločil predvsem za obdavčitev »grešnih proizvodov« (cigarete in alkohola), kar bi v državno blagajno navrglo kakih deset milijard dolarjev na leto. Bush se pri tem zanaša na anketo javnega mnenja, ki sta jo nedavno opravila Wall Street Journal in tv družba NBC. Rezultati kažejo, da je kar 83 odstotkov Američanov za to, da se zvišajo davki na cigarete in alkohol, če se davki že res morajo zvišati. Obdavčitev bencina je za vlado tudi privlačna, saj bi že dodatna četrtnina dolarja na galono bencina prinesla okoli 25 milijard dolarjev. Toda zviševanje davkov na bencin je politično tvegano dejanje, saj lahko povzroči spor med vzhodno

in zahodno Ameriko, kajti vzhodni (atlantski) del v večji meri uporablja javna transportna sredstva, medtem ko zahodnjaki za prevoz v glavnem uporabljajo lastna osebna vozila. Pa tudi sicer utegnejo nasprotniki zvišanja davka na bencin privleči na dan staro pismo, ki ga je Bush v predvolilni kampanji poslal ameriški avtomobilistični zvezi. V njem je Bush zapisal, da bi »zvišanje davka na bencin zlasti prizadelo ljudi z nižjimi dohodki, družine, v katerih delata oba zakonca, in kmete ter prebivalce držav na zahodu...«

Demokrati pa ob Busha zahtevajo, naj obdavči bogato Ameriko. Po sedanjem davčnem zakonu plačujejo najvišji (33-odstotni) davek na dohodek tisti Američani, ki - kot samski - prijavijo letni dohodek od 47-97 tisoč dolarjev oziroma, če gre za skupno prijavo obeh zakoncev: od 78-162 tisoč dolarjev, vsi tisti, ki zaslu-

žijo več, pa spet plačujejo samo 28-odstotni davek, ki velja praktično za vse Američane. »Če bi Bush obdavčil najbogatejše, bi s tem najbolj oklestil proračunski deficit, ki grozi, da bo znašal skoraj 200 milijard dolarjev,« pravijo demokati.

Toda ne glede na to, kako se bo odločil Bush, mu niti revni niti bogati ne bodo odpustili, da je pogoltnil svojo predvolilno obljubo.

Predsednik ZDA Bush je hkrati z napovedjo novih davkov poskrbel še za dodatno javno polemiko. Prepovedal je črpanje nafte v obmorskem pasu in sicer vsakršna nova črpanja v naslednjih desetih letih ob obalah držav Florida, Kalifornija, Washington, Oregon in držav Nove Anglije. Do leta 1996 pa je suspendiral tudi nova dovoljenja za črpanje nafte ob obali južne Kalifornije, kjer sicer črpanja že potekajo. S tem Bush seveda ni navdušil proizvajalce nafte, njegovo prepoved pa so skeptično sprejeli tudi varuhi narave, ki pravijo, da gre le za začasne politične ukrepe.

Pač pa Bush še ni predložil načrta o tem, kako zaščititi pegasto sovo, ki so jo nedavno postavili na seznam ogroženih vrst, in kako hkrati tudi ohraniti skoraj 30 tisoč delovnih mest, ki jih imajo sedaj drvjarji v gozdovih severozahodne Amerike, kjer živi ta sova, njen habitat pa je ogrožen predvsem zaradi sečnje gozda.

MITJA MERŠOL

Nekoliko bolj odmaknjeno o spravi in pomiritvi, o katerih se veliko razpravlja

Zgodovinarjev pogled na spravo

JOŽE PIRJEVEC

Moram reči, da problema narodne sprave, o katerem danes toliko govorimo, ne čutim kot vprašanje, ki bi me na osebni ravni posebej vznemirjalo. Verjetno ta problematika tudi ni tako žgoča na Primorskem, ker kolaboracionizem pri nas ni bil tako močan kot drugje v Sloveniji, pač zaradi posebnih zgodovinskih razmer, v katerih smo živeli. Dvajset let fašizma je bilo našim ljudem več kot preveč in, čeprav so mnogi imeli utemeljene predloge pred komunizmom, to ni bil zadosten razlog, da bi se v obrambi pred njim povezovali z Italijani in pozneje z Nemci.

Moje nekoliko odmaknjeno gledanje na narodno spravo pogojuje tudi dejstvo, da spadam v generacijo, ki jo je vojna komaj oplazila. Spominjam se sicer bradatih četnikov, ki so zasedli vežo naše hiše, ko so spomladi '45 bežali proti zahodu, in prvega srečanja s partizani v Hruševju, maja istega leta, a to je vse. Moji spomini na prva po-vojna leta so tudi bežni, razdrobljeni v detajle, v impresije, kot na primer tisto z manifestacije, ki so jo priredili v Sežani verjetno proti anglo-ameriški zasedbi. Velika množica ljudi, vzhičenih od razburjenja, jaz pa pomešan med njimi opazujem s svoje petletne perspektive: usta brezzobe starke na stečaj odprta v srdit krič: »Tujega nočemo, svojega ne damo«.

Naslednja tržaška leta niso bila zaznamovana s kakšnim posebnim ideološkim sovraštvom. Čeprav se je moj oče pred komunisti umaknil iz Sežane v Trst, v naši hiši ni bilo protikomunistične, še manj pa protijugoslovanske ihte. Jaz sem sicer hodil v krožek, ki ga je dr. Prešeren organiziral pri sv. Antonu Novem, toda bolj zato, ker je bil dva koraka od ulice, kjer smo stanovali, kot zaradi pristajanja mojih staršev na njegovo miselno usmeritev. Tako po očetovi kot po materini strani izhajam iz liberalno usmerjenih družin in to je verjetno v moji psihi zapustilo precejšnjo skepso do katerekoli pretirane zagnanosti v to ali ono smer.

Ker sem se torej oblikoval v tolerantnem ambientu, se mi je konfliktnost, ki se je pojavila tudi v našem malem tržaškem krogu, vedno zdela tuja, teze ene in druge strani me niso nikoli emotivno ali intelektualno prevzele, to pa je verjetno še prispevalo k mojemu odmaknjenemu odnosu do vprašanja narodne sprave. Vendar pa

Partizanske enote med boji v okolici Trsta

je jasno, da sem v zvezi s diskusijo, ki se je razvila o krivdi in zločinih komunistov z ene in domobrancev z druge strani, skušal razumeti, kaj se je med vojno in po njej v Sloveniji tako travmatičnega zgodilo, da si mnogi Slovenci od tistih dogodkov vse do danes niso mogli opomoci.

Eden od vzrokov naše nesreče je po mojem skromna socialna razčlenjenost slovenske družbe po prvi svetovni vojni. Brez široke in samozavestne buržoazije, brez pravega proletariata smo Slovenci bili v dvajsetih in tridesetih letih še vendar predvsem kmečki narod, vezan na tradicijo, na patriarhalnost vaškega življenja, na cerkev in njene politične ambicije. Nočem reči, da vpletenost duhovščine v družbeno življenje ni imelo pozitivnih strani: v času, ko sta bila župnik in kaplan poleg učitelja edina intelektualca na vasi, je bila njuna vloga v nacionalni, kulturni in gospodarski rasti slovenskega človeka neprecenljiva. Dejstvo pa je, da se je ta vzgojiteljska vloga cerkve raztegnila preko mere in pre-

rasla v času med vojnami že v nekaženo plagiatstvo (da uporabim besedo iz italijanskega juridičnega izrazoslovja). K temu so delno prispevali naši maloštevilni liberalci, ki so s svoje strani zagrešili marsikatero napako. V svoji ekonomski šibkosti, intelektualni in socialni neobglenosti, so bili prepričani, da je za Slovencev edina mogoča zaščita močna, centralizirana Jugoslavija, na oltarju katere so bili pripravljeni žrtvovati tudi slovensko kulturno in politično samobitnost. To pa je v ljudeh sprožalo zdrave samoobrambene reflekse, ki jih je znal slovenski kler pravilno interpretirati in razvijati: tako se je lahko zgodilo, da je Slovenska ljudska stranka s Korošcem na čelu nemoteno vladala v Dravski banovini skoraj dvajset let.

V duševnih razmerah, kjer je vse dišalo po kadilu, vse donelo od zvonov, kjer so se evharistični kongresi spreminjali v politične manifestacije, kjer si moral biti komformist, če si se hotel vključiti v družbo, je bilo pričakovati, da bo reakcija mlade inteligence ekstremistična. Mladi niso imeli dosti iz-

bire: ali žebrati rožne vence, ali telovaditi pri Sokolu, ali načrtovati popolno preobrazbo razmer v luči komunistične mesianske ideologije. Maloštevilni so se odločili za to ekstremno rešitev, toda tisti, ki so se, niso bili od muh. Sprejeli so marksizem-leninizem-stalinizem z zagrizenostjo in fanatizmom spreobrnjenec, pustili so se zajeti v mehanizem ilegalnega dela in kmalu postali povsem nezmožni za svobodno presojo stvari. Strahot moskovske tiranije, ki je v poznih tridesetih letih slavila svoje triumfe, preprosto niso videli ali jih niso hoteli videti. Ko se jim je pojavil kakšen dvom, so imeli zanj pripravljen odgovor, češ da pač revolucije ni mogoče udejanjati brez nasilja, obenem pa so se tolažili, da bo »pri nas vendar drugače«.

Vojna, razpad trhle Jugoslavije Karadjordjevičev, razdelitev Slovenije med Italijane, Nemce in Madžare je v takih nezdravih razmerah funkcionirala kot detonator. Dejstvo, da so Italijani v nasprotju z Nemci na Gorenjskem in Štajerskem, v Ljubljanski provinci

vodili kolikor toliko tolerantno politiko, priznavali Slovencev nekakšno kulturno avtonomijo, je marsikoga znotraj slovenske cerkve in v krogih, ki so ji bili blizu, prepričalo, da je z njimi mogoče najti sprejemljiv modus vivendi. V trenutku, ko je Hitler gospodoval nad vso Evropo z izjemo Anglije in Sovjetske zveze, se je zdelo absurdno misliti na kaj drugega kot na kompromis, na prožnost trsa v vetru, ki se upogne, a se ne zlomi.

Dejstvo, da je fašistična Italija imela blagoslov rimske cerkve ali se z njim vsaj ponašala, je bilo seveda tudi eden od vzrokov za to, da so katoliški krogi pri nas sprejeli kolikor toliko prijazno upravo Grazilija in gen. Robottija. spomin na špansko civilno vojno in na tisti divji antiklerikalizem, ki je izbruhnil v republikanskih vrstah, pa je še spodbujal škofa Rožmana in bivšega bana Natlačena, da so gledali z velikim nezaupanjem na skupine, ki so se začele zbirati okrog komunistov v antiimperialistični krožek. Po vojni je ljubljanski škof zapisal, da je smatral za svojo »nadpastirsko« (sic) dolžnost, da v prvi vrsti brani slovenski narod pred komunistično kugo. To mu je narokovala sama doktrina cerkve, saj je papež Pij XI. od leta 1930 dalje klical h križarski vojni proti komunizmu in ga leta 1937 z encikliko »Divini Redemptoris« tudi ex cathedra obsodil. Dejstvo, da so bile grozote Stalinovega trinoštva v letih pred vojno še kako poznane, je še podpiralo katoliške kroge v prepričanju, da je ateistični komunizem prvo in najhujše zlo.

Na Slovenskem sta se tako oblikovali dve fronti, obe v posesti svoje absolutne in zveličavne resnice, obe pripravljeni popeljati Slovence zlepa ali zgrda v obljubljeno deželo. Na začetku je bila komunistična skupina zelo šibka in brez prvega akcijskega programa. Mislila je seveda na revolucijo in upala, da bo druga imperialistična vojna (tista, ki se je začela z napadom Nemčije na Poljsko 1. septembra 1939) nudila priliko zanjo, tako kot je prva šla na roko Leninu. Medtem ko se bodo kapitalistične države med sabo pobijale, bo Sovjetska zveza, ki je bila tako modra, da si je zagotovila s paktom Molotov-Ribbentrop nemško nevtralnost, čakala na primerni trenutek, da v uničeni Evropi sproži revolucionarni plaz. Takrat bo nastopila ura tudi za slovenske in jugoslovanske komuniste.

(se nadaljuje)

Pred nekaj dnevi smo v izveščku objavili stališče izvršnega odbora ZZB Slovenije do vprašanja sprave. Stališče je bilo objavljeno v začetku tega tedna in z njim bodo borci seznanili najvišje predstavnike oblasti v republiki. Ker je vprašanje sprave problem, ob katerem se v Sloveniji in tudi pri nas med Slovenci v Italiji krešejo mnenja, objavljamo danes stališče borcev v celoti, saj je pomembno, kaj o tem vprašanju mislijo tisti, ki so bili protagonisti medvojnega dogajanja in katerim dolgujemo svobodo.

1. Udeleženci NOB smo življenjsko zainteresirani za uspešen, demokratičen razvoj Slovenije in Jugoslavije in za miren, stabilen potek politične, družbene in gospodarske prenov.

2. Prepričani smo, da je današnja prizadevanja za nadaljnjo krepitev slovenske državnosti in suverenosti mogoče uspešno nadgrajevati na temelju pridobitev narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda. S tem se je slovenski narod uvrstil v krog zmagovalcev, antifašistične koalicije v svetu. Zato ni mogoče zanikati ali razvrednotiti programa OF iz leta 1941 in odločitev Kočevskega zborna kot temeljev slovenske državnosti in suverenosti.

3. Borci smo se na zborovanju v Cankarjevem domu pred volitvami in pozneje na svoji skupščini ponovno zavzeli, da se z odpiranjem vseh arhivov in drugih virov omogoči stroki vsestranska osvetlitev še neraziskanih strani naše vojne in povojne zgodovine ter znanstvena zaokrožitev celostne, objektivne podobe NOB.

4. Vendar se je, globalno vzeto, zgodovina že dogodila in jo je pol stoletja za tem, na podlagi novih virov, mogoče le dopolnjevati, ne pa prenehati. Naša NOB je mednarodno priznana kot sestavni del zavezniške koalicije proti nacifašističnim silam. Te so, s ciljem svetovne nadvlade, podjarmile vso Evropo, našemu narodu pa namenile popolno izkoreninjenje.

IO ZZB: Slovenski borci zainteresirani za mirno politično in družbeno preno

5. Slovenske domobrance, ki so se do konca druge svetovne vojne borili za nemško zmago v sestavi nemških enot proti zaveznikom, pa je zgodovina ocenila kot kolaboracioniste. Borci opozarjamo na vedno pogostejše poskuse predstavljanja NOB kot državljanske vojne z neprikritim namenom potvarjanja zgodovine. Hkrati je to poskus opravičevanja kolaboracije oz. kvizlinštva, kar na nesprejemljiv način politizira vprašanje sprave, na novo odpira rane ter vodi do novih razkolov.

Tudi drugod po Evropi niso sprejeli ideoloških opravičil kvizlinštva in sodelovanja z nacifašizmom, ki je zakrivil v drugi svetovni vojni smrt milijonov ljudi.

Protifašisti in člani odporniških gibanj Evrope poskuse prevrednotenja NOB v državljansko vojno ocenjujejo kot potvarjanje zgodovinsko sprejete ocene druge svetovne vojne, kot podcenjevanje domaćih korenin fašizma in poskus njegove rehabilitacije.

ZZB zato ne bo ostala gluha in neprizadeta ob poskusih prenejanja zgodovine v politične namene. Pripominjamo, da veljavno mednarodno pravo ne priznava zastaranja vojnih zločinov iz druge svetovne vojne.

6. Teza o državljanski vojni je še posebej nevzdržna, če presojamo NOB v vsem slovenskem prostoru in ne samo v okviru tako imenovane Ljubljanske pokrajine. Velikina osvobodilnega boja slovenskega naroda je namreč tudi v tem, da se je razširil na vso slovensko etično ozemlje, segal je skoraj v vsako vas, tudi v območja, ki prej niso bila združena v isti državi z večjim delom slovenskega naroda.

Primorski Slovenci, ki so že dvajset let prej živeli pod raznarodovalnim pritiskom italijanskega fašizma in koroški Slovenci, katerih

popolno izselitev je načrtoval naci-zem, so enotno podprli NOB. Prav zaradi takšnega vseslovenskega in vseljudskega plebiscita med NOB je bilo mogoče doseči, da je po drugi svetovni vojni prišlo do priključitve večjega dela Primorske Slovenije in Jugoslaviji; s ponovnim izhodom na morje smo, v mejah zgodovinskih možnosti, uresničili Zedinjeno Slovenijo.

7. Podpiramo izjavo predsedstva republike Slovenije o narodni in državljanski umiritvi. Prav tako tudi izjavo slovenske škofovske pokrajinske konference o narodni spravi, ki vključuje znana preudarna stališča pokojnega škofa in metropolita Pogačnika.

8. Borci tudi do sedaj nismo nasprotovali narodni umiritvi in spravi, da bi tako prenehala nasprotja in medvojno sovraštvo. Zavzemamo se za življenje v miru, slogi in napredku vseh državljanov, ne glede na njihovo nazorsko, politično ali versko opredelitev. Za takšno spravo smo tudi v prihodnje, nikakor pa ne za »spravo« mimo nas ali zoper nas.

9. Borci iskreno obžalujemo posamezna ekscenčna dejanja in krivice, povzročene hote ali nehoti v vojnem metežu. Želimo, da se ne bi nikdar več ponovilo stanje, ki bi posameznike postavljalo pred dileme s strahotno odgovornostjo.

Pretreseni in človeško prizadeti smo ob tolikšnih ugašenih življenjih po že končani vojni. O tem pa, tako kot naša javnost, vse premalo vemo.

Upamo, da bodo nepristranske znanstvene raziskave omogočile stropejšee razumevanje in ocene zapletov po drugi svetovni vojni, brez novih delitev in travm.

10. Na pomiritev gledamo zato kot na simbolno dejanje, ki naj ga opravi v imenu države predsedstvo republike Slovenije na intimni, člo-

večanski, pietetni ravni, ter z odpravo krivic kjerkoli je to še mogoče. Obsojamo pa politično zlorabo takratnega tragičnega dogajanja za sedanje strankarske in ideološke namene, kar ne pomeni pomiritve, krepi nezaupanje in medsebojna sovraštva ter grozi z novimi krivicami. Odločno odklanjamo poskuse, da bi s krivdo za povojno tragedijo bremenili vse udeležence narodnoosvobodilnega boja.

11. Opozarjamo tudi, da grobovi in okostja na Rogu niso le posledica povojne tragedije, katere žrtve so bili slovenski domobranci in pripadniki drugih kvizlinških formacij. Tod sta divjali in uničevali življenja borcev in civilnega prebivalstva dve veliki sovražnikovi ofenzivi, tod se je umikala pred narodno osvobodilno vojsko tudi sovražna soldateska.

Hkrati s spominom na vse, ki počivajo na Rogu, se je treba pokloniti vsem neznanim padlim, pobitim ter sežganim žrtvam NOB in vojne po vsej domovini, po Evropi in celo v Afriki.

12. Za resnično pomiritev in spravo med ljudmi je zato potrebno odgovorno in umirjeno vedenje vseh, posebej političnih in državnih dejavnikov ter sredstev množičnega obveščanja. Neokusno in nevarno je, da se namesto pietete do mrtvih razpihuje senzacionalizem in pogromaštvo.

13. Menimo tudi, da je življenje potrdilo obstoječo povojno pomiritev. Mladih ne težijo stara bremena, delitve in sovraštvo. V prihodnje pa naj mir z mrtvimi utrdi mir živih; strpno sožitje naj zagotavlja še doslednejše uresničevanje enakopravnosti državljanov, svoboden pretok idej in gibanje ljudi ter resnično spoštovanje človekovih pravic, kar so temeljne vrednote demokratične družbe.

14. Pomiritev in sprava se torej ne smeta ustavljati na preteklosti;

usmerjena morata biti v prihodnost. Mladim naj odpirata pota za pogumno graditev skupnega, boljšega življenja vseh. Prispevata naj k hitrejšemu odpravljanju kriznega obdobja in k reševanju usodnih problemov prihodnosti slovenskega naroda. Slovenci se bomo uspešno soočali z izzivi današnjih in jutrišnjih dni, tako v Sloveniji in Jugoslaviji kot v Evropi le, če ne bomo kot narod razdvojeni in obremenjeni.

15. Kot legitimni predstavnik udeležencev NOB si republiški odbor na lasti monopola glede ocene narodnoosvobodilnega boja, vključno z vprašanji pomiritve in sprave. V naši nestranski in nepolitični organizaciji je dovolj prostora za demokratično in strpno obravnavo različnih pogledov in pobud.

Izjave posameznikov ali skupnic, ki nastopajo v javnosti v imenu borcev s pobudami, mimo borčevske organizacije (izjava »nekdanjih borcev NOV, kulturnih delavcev in drugih« Delo, 20.6.1990), so se pokazale kot pristranske in ideološko-politično obarvane, ter se zato z njimi ne strinjamo.

16. Izvršni odbor Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije je ob pripravi teh stališč izmenjal mnenje s predsednikom predsedstva republike Slovenije Milanom Kučanom in članom predsedstva Ivanom Omanom ter z ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Alojzom Šuštarjem. Ta vprašanja je obravnaval tudi s predsedniki občinskih odborov ZZB NOV na posvetu dne 20.6.1990 v Ljubljani, ki so Izvršni odbor pooblastili, da stališča dokončno oblikuje in objavi.

17. Izvršni odbor republiškega odbora ZZB NOV Slovenije bo s temi svojimi stališči seznanil najvišje predstavnike slovenske oblasti: predsednika predsedstva republike Slovenije Milana Kučana, predsednika skupščine Franceta Bučarja in predsednika izvršnega sveta Lojzeta Peterleta ter vodstva političnih strank, zastopanih v Skupščini republike Slovenije.

Politični in programski sporazum so podpisali v torek zvečer Upravo Občine Dolina bo vodila politična večina KPI-PSI-SSk

Dolinsko občinsko upravo bo vodila tristrankarska koalicija komunistov, socialistov in Slovenske skupnosti od verjetni zunanji podpori Zelene liste smejočega se sonca. Nova uprava, ki jo bo vodil socialistični župan Marino Pečenik, bo lahko računala na podporo petnajstih svetovalcev (8 KPI, 4 PSI in 3 SSK), štirje zastopniki Kršćanske demokracije bodo v opoziciji, zeleni Ferruccio Giannini pa bo, kot rečeno, od zunaj podpiral koalicijo. Zeleni so od treh strank dobili zagotovilo, da bodo v prvi osebi sodelovali pri reševanju vprašanj, ki od blizu zadevajo krajinsko zaščito. Programski sporazum, ki so ga podpisali v torek zvečer, bo nedvomno utrdil vsestransko delovanje dolinske občinske uprave, politično gledano pa pomeni to svojevrsten in gotovo zelo pomemben politični dosežek, saj gre za dogovor med strankami, ki združujejo vso slovensko prebivalstvo v tej občinski stvarnosti.

Na podlagi sporazuma bo za župana izvoljen Marino Pečenik, dva njegova namestnika bosta iz vrst komunistov in SSK, skoraj gotovo Stojan Sancin in Aldo Štefančič. Novoizvoljena občinska uprava, v kateri bo imela KPI večino, bo vključno z županom štela sedem članov, ki bodo po vsej verjetnosti komunisti Stojan Sancin, Sandy Klun, Dionisio Gherbassi in Milan Lovriha, socialisti Franco Crevatini in zastopnik SSK Aldo Štefančič. Klun, Lovriha in Štefančič so novoizvoljeni občinski svetovalci, Crevatini je občinski sveto-

valec od leta 1985, Sancin, ki je bil v občinsko skupščino prvič izvoljen leta 1975, pa se je v prejšnji mandatni dobi v glavnem ukvarjal s problematiko proračuna in zaščite okolja. Novoizvoljeni dolinski občinski svet se bo sestel jutri ob 18.30. Sejo bo v svojstvu starejšega svetovalca vodil dosedanji župan Edvin Švab. Starejšega svetovalca se določa na podlagi vsote osebnih preferenc, ki jih je prejel Švab in glasov, ki jih je na upravnih volitvah prejela KPI. Pred izvolitvijo novih upraviteljev bo moral občinski svet najprej formalno umestiti občinske svetovalce. Župana in odbornike bodo izvolili na podlagi novega zakona o krajevnih upravah, ki ga je parlament uzakonil pred nekaj dnevi. Do včeraj so župana volili ločeno od odbora,

efektivne odbornike pa ločene od njihovih namestnikov. Na osnovi novega normativa pa bodo svetovalci sedaj glasovali samo enkrat in sicer z dvigom rok, medtem ko je bilo do sedaj glasovanje tajno. Občinska skupščina se bo morala na svoji prvi seji izreči tudi o programu novega občinskega odbora, ki ga bo prebral župan. Zakon o reformi krajevnih uprav uvaja tudi številne druge zanimive novosti, ki bodo precej korenito spremenile poslovanje občinskih uprav in na splošno tudi občinskih svetov.

V italijanski zakonodaji se je prvič npr. pojavila tako imenovana »konstruktivna nezaupnica«, na podlagi katere bo občinski svet ratificiral odstop občinskega odbora, le če bo imel že pripravljeno alternativno večino.

S. T.

Izjava nabrežinske sekcije SSK

V Nabrežini se je v torek zvečer sestalo razširjeno tajništvo devinsko-nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti. Sejo je vodil občinski sekretar Antek Terčon, prisoten pa je bil tudi pokrajinski tajnik Miro Oppelt. Občinska sekcija stranka — kot piše v tiskovnem sporočilu — se zavzema za kontinuiteto pri vodenju občine, saj je to tudi in predvsem v skladu z voljo volilcev. To je tudi stališče, ki ga je SSK zagovarjala in razvijala na dosedanjih srečanjih s KD, PSI in KPI.

SSK nadalje z zadovoljstvom jemlje na znanje, da so pokrajinska vodstva vladnih strank, še zlasti PSI, umaknila veto proti neposrednemu sodelovanju SSK v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu. Pričakovati je zatorej — piše še nadaljevanju tiskovne note — da se bo to sodelovanje obnovilo takoj. To bi bil tudi za SSK predpogoj za začetek smotnega dogovarjanja o oblikovanju nove devinsko-nabrežinske občinske uprave. Jasno pa je, da mimo politične koalicije ostaja v devinsko-nabrežinski občini glavni problem župansko mesto.

Intervju z Edvinom Švabom

»Vedno sem delal to v kar sem res verjel«

Župan Švab, s kakšnimi občutki zapuščate župansko mesto, na katerem ste bili petnajst let?

Ugotavljam, da so ti občutki ali tudi neke vrste skrbi za mojo usodo bolj prisotni pri prijateljih in znancih. Na nedeljski slavnosti v Hrastovljah mi je Milan Kučan občuteno rekel, naj dobro prenesem to spremembo, moj zdravnik pa se je že priporočil, da je na razpolago, če bom rabil pomoč. Ta zaskrbljenost, če jo lahko tako imenujem, pa je popolnoma odveč, ker osebnost vsa ta dogajanja sprejemam zelo normalno in naravno.

Jaz sem skozi zagovarjal stališče, da sta za župana dva mandata čisto dovolj. Pred petimi leti in tudi sedaj sem sprejel kandidacijo za občinski svet, ker sem opazil na levici (ne samo v KPI) zmedo, popuščanje in tudi ravnodušje. Tudi v naprednem taboru žal opažam, da si utira pot neke vrste lov na položaje in na stolčke, medtem ko se pogostoma pozablja na konkretne probleme ljudi.

Javna občila (vključno s Primorskim dnevnikom) verjetno niso dovolj izpostavila dejstva, da ste na zadnjih volitvah prejeli tako visoko število osebnih preferenc. To pomeni, da kljub nazadovanju KPI, uživате med dolinskimi občani še veliko zaupanje...

Jaz sem vedno delal stvari, v katere sem trdno verjel. Upam, da bom to nadaljeval tudi v bodočnosti. Volilci so mi priznali zavzetost za človeka in da sem vseskozi imel pred sabo cilje, ki so cilji poštenih ljudi. Veliko število preferenc pomeni tudi priznanje za trud, ki sem ga vložil za udržitelj poli-

Edvin Švab

tike sožitja in vsestranske enakopravnosti Slovencev v tej občini. To zadoščanjem pa danes delim z vsemi, ki priznavajo in ki se prepoznajo v teh vrednotah.

Dolinski župan ste bili petnajst let. V tem času ste marsikaj koristnega naredili. Kaj vam bo ostalo v najlepšem spominu?

Imam občutek, da smo tudi v širši javnosti uveljavili pozitivno podobo dolinske občine kot skupnosti poštenih in delovnih ljudi. Slovenci so tu doma in se tudi čutijo doma, italijansko govoreči občani pa se ne čutijo tujce, prav nasprotno. Skrbeli smo za zaščito teritorija in za človeka, ki na njem živi. Dovolite mi, da se ob tej priložnosti spomnim podelitve Odličja prijateljstva trem osebnostim, ki so na nek način vezane na to našo stvarnost: prijatelju vseh naših občanov Mariju Magajni, nekdanjemu prefektu Marrosuju in pokojnemu voditelju KPI Berlinguerju.

Vi ste član KPI, niste pa nikoli bili strankarski človek v klasičnem smislu, morda prav nasprotno...

Jaz sem vedno jemal in še danes jemljem zelo resno mojo pripadnost KPI, ker mislim, da so stranke bistveni element za izvajanje demokracije. V moji karieri pa ji nisem nikoli nudil popuste, kar smo mi nekateri v KPI tudi zamerili. Mnogi tovariši se danes imajo za prenovitelje. Upam, da tudi jaz sodim mednje, a izhajam iz prepričanja, da je treba najprej prenoviti samega sebe.

Se boste sedaj politično »upokojili«?

Sedaj se bom najprej pošteno odahnil, potem bomo videli. Jaz se ukvarjam s politiko oziroma z javnim življenjem že skoraj 35 let. Naprej sem bil v Mladinski iniciativi, nato v Prosvetni zvezi, kasneje pa petnajst let župan. Skrb za javne zadeve je zasenčila moje osebno življenje, čeprav še dalje verjamem v politiko, a v politiko, ki ima v ospredju prevsem človeka. Ljudje si res pričakujejo sprememb, nočejo pa, da bi nove metle pometale kot npr. nova slovenska vlada, ki je doslej naredila marsikaj koristnega, istočasno pa tudi že precej napak. Vsekakor odločno odklanjam škodljivo logiko »samopostrežbe« političnih in upravnih funkcij, ki si žal utira pot tudi v naši manjšinski stvarnosti.

Kaj svetujete bodočemu županu?

Marino Pečenik je kot podžupan imel priložnost, da od blizu vidi in preveri, kako pravzaprav deluje upravnost in politično kolesje naše občine. Glede tega mu nimam kaj povedati. Če je hotel skočiti v vodo pomeni, da je plavalec in da misli tudi dobro plavati. V občinskem svetu se bom vsekakor prvenstveno posvetil delu komunistične svetovalske skupine. Med svetovalci moje stranke je mnogo novih ljudi, katerim bo treba vsaj v začetku pomagati in jim nuditi koristne nasvete ter napotke, tudi zato, ker politika ni tako romantična stvar, kot napadno mislijo nekateri. Zahteva veliko truda in tudi veliko strokovno pripravljenost.

SANDOR TENCE

Javna selekcija Občine Devin-Nabrežina

Občina Devin-Nabrežina razpisuje javno selekcijo na podlagi kolokvija ter študijskih in službenih naslovov za sestavo prednostne lestvice za operaterje v vzgojno-zaposlitvenem centru. Prošnje je treba oddati na prostem papirju najkasneje do 12. ure 12. julija 1990. Za morebitna pojasnila se interesi lahko obrnejo na občinski Urad za stike z javnostjo - soba števil. 20, tel. 200421 - int. 17.

Ocena odnosov s SKGZ in z novo stvarnostjo v Sloveniji

Zlasti organizacijska vprašanja na seji slovenskih socialistov

Pred dnevi se je na tržaškem sedežu stranke sestala slovenska komisija PSI, ki ji na čelu stoji Branko Pahor. Kot bomo v tiskovnem poročilu s seje, se je razvila obširna razprava o notranjih organizacijskih vprašanjih komisije, boljše organiziranosti, kadrovske prenovitve in vključevanja novih sposobnih članov, ki jih stranka s svojim programom in učinkovitostjo pričena pritegovati. Dogovorjeno je bilo, piše v tiskovni noti, da bodo poletno razdobje izkoristili za temeljite priprave in da bodo spremembe usklajene na deželni ravni v okviru deželne konferenice slovenske komponente PSI, ki je načrtovana za sredino oktobra.

Slovenska komisija je nato poslušala podrobno poročilo o stališču, ki je bilo sprejeto na deželni komisiji PSI o odnosih s SKGZ, odnosih z novo politično stvarnostjo v Sloveniji in o novem razmerju sil med Slovenci v Italiji. Govor je bil o sestankih delegacije deželne slovenske komisije PSI v Ljubljani pri resornemu ministru Dularju, predsedniku vlade Peterletu in predsedniku republike Kučanu. »Člani so potrdili osnovno izhodišče,« piše v tiskovnem poročilu, »da se slovenska

komisija PSI zavzema za krepitev in razširitev dejavnosti SKGZ kot sestavnega dela naporov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji za svoj obstoj in razvoj, da pa je treba preurediti organizacijo v smeri dejanskega političnega pluralizma, katerega sestavni del so in bodo tudi slovenski socialisti. Ponovili so kritično oceno priprav za programsko konferenco SKGZ, napovedano za 14. julij, ker gre za enostransko dejanje, ki lahko samo utrjuje sedanje odnose, ko pa je potreben in življenjsko nujen širši politični pristop. Zato so izrazili resne pomisleke do sodelovanja na programski konferenci, kar je bilo že izraženo na sestanku, ki ga je imela deželna delegacija PSI s predstavniki SKGZ. Končno stališče pa bo sprejela deželna komisija, kateri bodo tržaški člani poročali o njih krajevnem stališču.

Tiskovno poročilo slovenskih socialistov na koncu navaja, da so na seji govorili tudi o nekaterih konkretnih vprašanjih slovenskih krajevnih ustanov na Tržaškem, o statusu in o odnosih v Slovenskem stalnem gledališču in o proslavi obletnice požiga Narodnega doma.

Zadnje analize Krajevne zdravstvene enote bodo znane v soboto

Kopanje v Devinu prepovedano zaradi vidne onesnaženosti

Po treh tednih »prostosti«, v katerih je bilo kopanje pred devinskim portičem dovoljeno, je devinsko-nabrežinski župan Brezigar izdal v teh dneh novo odredbo, s katero ponovno »odreja prepoved kopanja v morskih vodah pred devinskim portičem«. Analize, ki so jih izvedenci biotoksikološke službe tržaške Krajevne zdravstvene enote opravili na začetku junija, so pokazale, da kopanje v tem predelu Tržaškega zaliva ni (več) škodljivo zdravju. Slo je za pravcato presenečenje, saj je bilo kopanje pred devinskim portičem zaradi previsoke količine kolibakterij in streptokokov več let strogo prepovedano.

Po treh tednih pa se bodo kopalci morali ponovno odreči kopanju v tem lepem kotičku Tržaškega zaliva (če se mu niso že sami odrekli). Ko so v ponedeljek strokovnjaki KZE zadnjič zaleli morsko vodo pred portičem, da bi jo pozneje analizirali, so na površini morja pred skalnatu obalo pri Devinu (v smeri proti Sesljanu) opazili namreč plavajoče ostanke grezničnih voda (izlili naj bi se iz cevi grezničnega omrežja, ki se konča neposredno pred obalo). Še preden so vzorce morske

vode zliili v laboratorijske epruvete, so torej obvestili devinsko-nabrežinsko upravo in ji glede na obstoječe zakonske predpise svetovali, naj prepove kopanje. Rezultati analiz bodo vsekakor znani v soboto.

Kot smo že uvodoma zapisali, se problem onesnaženosti morske vode pri Devinu vleče že več let. Za onesnaženje je kriva predvsem pomanjkljiva kanalizacija, ki po eni strani izliva greznične vode neposredno pred portič in ki po drugi strani ni opremljena z zadostnimi ali dovolj velikimi depuratorji. Občina je sicer že pripravila načrt za preureditev grezničnega omrežja in za namestitev novih depuratorjev (po njenih načrtih naj bi namestili kar tri čistilne naprave), ki pa ga trenutno preučuje Dežela. Kaže med drugim, da se deželna uprava ne strinja z rešitvami, ki jih je predložila Občina, tako da bo čakanje po vsej verjetnosti še precej dolgo. Kanalizacija pa bo še vnaprej povzročala precejšnje probleme, ne samo kopalcem, pač pa predvsem stanovalcem, saj se od časa do časa nad vso vasjo razleže neznošen smrad.

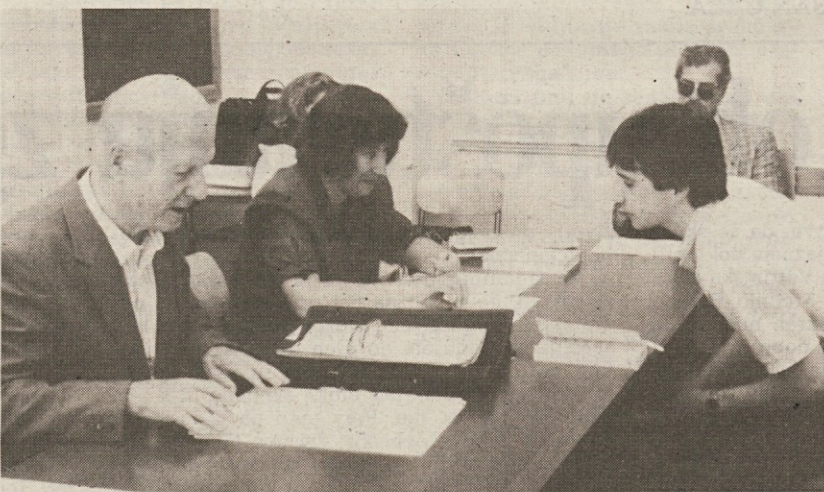
Žal tudi na slovenski šoli težave s sestavo izpraševalnih komisij

Mature: na Prešernu odložen začetek ustnih izpitov

Dijaki znanstvenega liceja France Prešeren, ki bi bili morali včeraj dopolne stopiti pred izpraševalno komisijo, so se nekaj po 11. uri razočarano vrnili domov. Profesorica slovenske Budalova je namreč zbolela, drugi profesor, ki ga je izbralo šolsko skrbništvo, pa ni sprejel imenovanja. Ustni izpiti so se včeraj redno pričeli le na industrijskem poklicnem zavodu Jožef Stefan. Danes je maturo opravilo pet dijakov te šole in vsaj na začetku je kazalo, da ne bo hujših težav, saj so se maturantje kar dobro pripravili. Nekaj problemov je povzročala le slovenska slovnica. Danes se bodo ustni izpiti pričeli tudi na učiteljsku Anton Martin Slomšek in na klasičnem liceju Prešeren.

Dijaki znanstvenega liceja so že pred 8. uro zjutraj, ko bi se moralo pričeti izpraševanje, sedeli pred šolskimi vrati. Komisija jih je obvestila, da je zbolela profesorica slovenske in da je bil imenovan drug profesor, ki bo prišel, ko bo mogel. Ure so se vlekle, dijaki so bili vedno bolj na trnih, člani komisije pa so v zbornici čakali, kdaj pride imenovani profesor. Ko je ob 11. uri prišel na šolo, so bili maturantje veseli, ker so še vedno upali, da bodo lahko opravili maturo. Čakalo pa jih je razočaranje, ker profesor ni sprejel imenovanja. Kot je sam povedal, je imel do tega pravico, ker mora v tem času nadomeščati ravnatelja neke druge višje šole.

Članom komisije torej ni ostalo drugega, kot da pošljejo dijake domov.

Predsednik komisije je razočarano rekel, da profesor po njegovem mnenju lahko odkloni svoje imenovanje v normalnih, ne pa v izrednih razmerah. »Matura mora vendar biti opravljena, to smo dolžni storiti,« je še rekel in dodal, da ta zamuda slabo vpliva tudi na koncentracijo dijakov.

Šolsko skrbništvo mora torej imenovati novega profesorja slovenske. Kaže, da je urad že navezal stike z dvema profesorjema in eden od njiju naj bi končno omogočil reden potek mature. Ustni izpiti na znanstvenem liceju bi se morali danes resnično pričeti. Če pa kdo tudi danes ne bo spre-

jel imenovanja, potem se bo začetek mature ponovno zakasnil za 24 ur. Načeloma sicer velja pravilo, da sme imenovani profesor odgovoriti le, če ima za to upravičene razloge. V nasprotnem primeru pa mora šolska oblast sprožiti proti njemu disciplinski postopek.

Kar zadeva izprašane na strokovni šoli je treba povedati, da so nekateri pokazali precej zadovoljivo znanje tudi v slovenski književnosti, ne le v matematiki ali elektroniki. Težave pa jim je povzročala slovenska slovnica in tudi njihov besedni zaklad ni bil ravno najbogatejši. Kljub temu so precej tekoče povedali, kar so se naučili

o slovenski moderni, o Igu Grudnu, Kosovelu, Preglju, Bevku, realnem socializmu, Zofki Kvedrovi in še marsikaterem avtorju. Profesorji so jih v glavnem pustili govoriti in le tu pa tam dopolnili njihove odgovore. Napake, ki so jih napravili v slovenskem spisu, so bile precej običajne. »Ali je prav reči: 'obe državi se bojijo',« je vprašal član komisije. »Kako je prav?« Dijak je pomislil in nato odgovoril: »Obe državi se bojista«. Profesorji so ga opomnili, da je ta oblika glagola primorska in da se v pravilni slovenščini tako ne reče. »Kakšnega spola pa je dekle?«, je vprašal profesor. »Ženskega«, je mirno odgovoril dijak in člani komisije si niso mogli kaj, da se ne bi nasmehnili.

Maturantke vzgojiteljske šole so morale predvčerajšnjim pokazati svojo spretnost v risanju, včeraj pa se je zrelotni izpit nadaljeval s praktično vajo iz telesne vzgoje. Dijakinje so zrebale med dvema temama: telesno ali pa ritmično in gibalno vzgojo. Vsaka maturantka je morala za nekaj minut voditi svoje sošolke pri raznih telovadnih vajah in dokazati profesorjem, da obvlada metodiko in tudi ustrezno terminologijo. Nekoliko bolj težavna je bila vaja za ritmično in gibalno vzgojo, saj so kandidatke dobile vsaka drugačno pesmico, ki so jo morale animirati s ploskanjem, petjem ali recitiranjem. (hj)

Na sliki (foto Magajna) dijak strokovne šole pred izpraševalno komisijo.

Predlog svetovalcev KPI o novem pravilniku

Za ovrednotenje etike v političnem življenju

Po precej razširjenem mnenju danes v svetu politike ne vladajo načela etike, istočasno pa je nesporno, da volilci s precejšnjim nezaupanjem sledijo delu svojih izvoljenih predstavnikov in da se pogloblja prepada med občani in raznimi institucijami. Iz takšnih ugotovitev, katerim so pridali osebne izkušnje članov raznih voljenih svetov, so izhajali tržaški komunistični svetovalci, ki so pripravili predlog o posebnem »vedenjskem pravilniku« namenjen izvoljenim predstavnikom.

Vsebinsko in namen predlaganega pravilnika sta včeraj dopoldne novinarjem predstavila tajnik tržaške federacije KPI Nico Costa in načelnik komunistične svetovalske skupine v občinskem svetu Maurizio Pessato. Po buda, o kateri naj bi se v tej prvi fazi razvnela čimširša razprava, se med drugim vključuje v veliko obširnejše področje reforme italijanskega političnega sistema. Porodila pa se je iz globoko občutenega nelagodja svetovalcev opozicije (vendar pa so po njunem mnenju svetovalci večinskih strank v še otipljivejši psihološki stiski), ki so bili priče čedalje večjega poseganja tajneštve posameznih strank v delovanje sveta.

K osnovanju predloga, ki nikakor ne bi smel ostati v okviru komunističnih izvoljenih predstavnikov na različnih nivojih, pa je člane tržaških krajevnih svetov spodbudilo tudi zadržanje večinskih strank v tržaškem občinskem oziroma pokrajinskem svetu. V zvezi s tem bo sicer nov zakon o avtonomiji krajevnih uprav vnesel veliko pomembnih novosti tako glede delovanja odborov kot svetov.

Predlog, o katerem bodo septembra priredili poseben diskusijski dan, se zavzema za uveljavitev več bistvenih postavk. Po besedah Nica Coste je na prvem mestu osebna odgovornost vsakega izvoljenega do njegovih volivcev. Tesno povezana s tem je zahteva, da bi bili volilci bolj izbrpno obveščeni o delovanju raznih svetov in tudi posameznikov v njih. K boljšemu spoznavanju oseb, ki jih zastopajo v raznih telesih, pa naj bi služila tudi čim popolnejša informacija o njihovih dohodkih in funkcijah, ki jih opravljajo v mandatni dobi.

Istočasno pa je po mnenju predlagateljev nujna tudi neposrednejša zaščita prebivalcev, še zlasti tistih, ki so iz

raznih razlogov bolj izpostavljeni morebitnim upravnim nepravilnostim ali krivicam. Zato predlagajo ustanovitev odbora, ki bi ga sestavljale vidne tržaške osebnosti in ki naj bi preverjal delovanje posameznih uprav. Pravilnik, ki bi izšel iz številnih razprav in soočanj, naj bi podpisalo čim višje število izvoljenih predstavnikov različnih strank.

Maurizio Pessato je pobudo komunističnih svetovalcev tesno vezal na vsebino reforme krajevnih uprav, ki je po njegovi oceni izrednega pomena. Ob tem je poudaril, da je bil stari pravilnik v veljavi od leta 1915, se pravi veliko pred opredelitvijo sedanje italijanske ustave. V skladu z novim zakonom morajo krajevne uprave v teku enega leta (rok je začel teči 13. junija letos) sprejeti samostojni statut. Vendar pa reforma ne spreminja samo delovanja odbora, ki bo imel več pristojnosti, in sveta, temveč tudi na drugačnih osnovah opredeljuje odnos s prebivalci in posega tudi v funkcionalnost uradov in raznih služb.

Kot eno prvih blagodejnih posledic reforme je Pessato glede obveznosti Občine navedel dejstvo, da se mora nepreklicno do 12. avgusta izreči o novih imenovanjih svojih predstavnikov v nekatere javne ustanove, kar bi drugače ubralo veliko daljše roke. O spremembah bo tržaški občinski svet začel razpravljati že na seji 2. julija, vendar pa bo na prve otipljivejše znake reforme prav gotovo treba počakati do jeseni. Takrat naj bi tudi predlog o novem pravilniku začel zadobivati dokončnejše obrise. (bip)

Nov predsednik Gargano se je predstavil občinstvu

Stalno gledališče Teatro stabile v bodoče gledališče vse dežele

V kavarni San Marco, ki naj bi v bodočnosti postala »boljša sprejemnica Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine«, se je sinoči predstavil občinstvu (prej tisku, nato pa abonentom) nov predsednik Stalnega gledališča FJK, znani notar Arturo Gargano. Novega predsednika je predstavil umetniški vodja gledališča Furio Bordon, ki bo z ostalimi člani umetniškega vodstva gotovo skrbel za kontinuiteto med prejšnjim in sedanjim upravnim vodstvom gledališča (po zahtevi Dežele, ki je sanirala finančni položaj te ustanove, je bilo treba imenovati namreč povsem nov upravni svet).

Gargano se je najprej zahvalil svojemu predhodniku Francu Zenariju, ki

ima po njegovem mnenju največje zasluge za uspeh, ki ga je gledališče imelo v zadnjih letih (po anketi, ki ga je uprava gledališča opravila v zadnji sezoni med gledalci, je kar 89,4 odstotka gledalcev ugodno ocenilo repertoar). Omenil je zasluge Dežele pri reševanju finančnega položaja, a tudi nerešene finančne probleme, za katere, je dejal, bodo še potrebovali javne posege.

Po finančnih, upravnih in statutar- nkih problemih (gledališče bi moralo namreč spremeniti tudi statut) je Gargano spregovoril o načrtih oziroma o smernicah, katerim naj bi sledilo novo vodstvo. V prvi vrsti je torej omenil

dejstvo, da mora gledališče postati res gledališče vse dežele in da se mora odkrižati kampanilizma. Prvi znak tega novega deželnega duha naj bi bilo imenovanje predsednika deželne gledališke ustanove Isidora Martinija za podpredsednika gledališča. Na drugem mestu pa je Gargano potrdil željo novega vodstva, da ohrani umetniški nivo, ki ga je gledališče doseglo v zadnjih letih in številu abonentov (lani jih je bilo kar 12.350). Gledališče pa naj bi nazadnje postalo stičišče med kulturo Vzhodne in Zahodne Evrope (navsezadnje naj bi se torej na tradicijo izpred 15 let, ko je postavljalo tudi igre slovanskih, čeških in drugih vzhodnoevropskih avtorjev).

Gargano pa je na koncu še napovedal igre, ki jih bo gledališče postavilo v prihodnji sezoni in sicer dramski prvenec Claudia Magrisa Stadelmann (glavno vlogo naj bi igral Tino Schirrinzi), Antigono Jeana Anhouila, Scacco Pazzio Vittoria Franceschija in lutkovno predstavo.

Na sliki (foto Križmančič): Furio Bordon (na levi) in Arturo Gargano med včerajšnjo predstavitvijo.

† Po dolgi bolezni nas je zapustila naša predraga

Slava Košuta roj. Semerl

Pogreb bo jutri, 29. t. m., ob 9. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest naznanjajo mož Franc, hči Vida z Dariom, sin Sergij z Grazio, ljubljeni vnuki Marko, Rado in Darjo, svakinji Albina in Jozica ter ostalo sorodstvo.

Trst, 28. junija 1990

Žalovanju se pridružujeta Neva in Luciano Jagodic z Vesno in Devanom.

S Francem, Vido in Sergijem ter njunima družinama sočustvujejo bratranci in prijatelji

Brus, Danieli, Jogan, Lupinc, Škrinjar in Zajec

Žalovanju se pridružujejo družine Biber, Callin, Cesini, Fabec, Fonda, Jankovič, Martelanc, Offizia, Ukmar, Volk in Zaccaria.

Ob smrti drage mame izreka svoji članici Vidi Košuti in družini najiskrenejše sožalje ŠZ Bor.

Ob izgubi drage mame Slave sočustvujeta z Vido, Sergijem, Dariom in Grazio

družini Malalan in Barbiero

Ob bridki izgubi drage mame Slave sočustvujejo z Vido, Sergijem, Dariom, Grazio in ostalimi svojci družine Godnik, L. Rudež, P. Rudež in Valenčič

Ob izgubi drage Slave sočustvujejo s svojci

Rudi, Edi z Nadjo in Boris Cossutta z Margherito in Nicoletto

Ob izgubi drage mame sočustvujejo z Vido in družino prijatelji Silvana, Vojko, Neva in Paolo.

Ob bridki izgubi drage mame izrekajo Vidi najgloblje sožalje

Alenka, Nevja, Jasna, Sonja in Mira

Družine Buzečan, Stern, Turk in Vesel sočustvujejo z Vido in njenimi ob smrti mame in none Slave ter izrekajo gospodu Francu in Sergiju iskreno sožalje.

Začetek posvetovanj za gospodarsko konferenco

Pokrajinska uprava se je začela pripravljati na tretjo gospodarsko konferenco, ki naj bi jo priredili jeseni in na kateri naj bi analizirali sedanji gospodarski položaj ter ugotovili, katere so možne razvojne smernice za 90. leta. Konference naj bi se udeležile vse zainteresirane družbene kategorije, od upraviteljev in podjetnikov do sindikatov in ustanov, ki tako ali drugače krojijo tržaško gospodarstvo.

Še pred konferenco se bo pokrajinska uprava posvetovala z vsemi omenjenimi kategorijami, ki bodo imele možnost, da izrazijo svoje želje in potrebe in da iznesejo tudi različne predloge. Vse predloge bosta nato uredila, strnila in analizirala rektor Univerze Trst Giacomo Borruso in ravnatelj ISDEE Tito Favaretto, ki bosta izdelala študijo, ki bo predstavljala pravo odskočno desko za gospodarsko konferenco (pri svojem delu pa bosta seveda upoštevala tudi spremenjen politični položaj v Srednji Evropi).

Prvo posvetovalno srečanje so pokrajinski upravitelji imeli s predsednikom Ustanove za tržaško industrijsko cono EZIT Tabaccon in članom upravnega sveta te ustanove Trebbijem. Oba sta se strinjala z načinom, kako je Pokrajina zastavila konferenco in izrazila željo, da vse mestne komponente napnejo svoje moči za najboljši uspeh konference. Prav tako sta bila mnenja, da bo konferenca morala zarisati točne smernice za vsestranski razvoj našega mesta.

Predsednik Pokrajine Crozzoli je Tabaccu in Trebbiju nazadnje pojasnil, da bo študija, ki jo bosta pripravila Borruso in Favaretto, upoštevala tudi vse doslej izdelane načrte za razvoj posameznih sektorjev vključno z dokumentom, ki ga bodo oktobra sprejeli na posvetu o krepitvi trgovskih in finančnih mednarodnih vezi (ki ga prav tako prireja Pokrajina).

Z dnem posvečenim Kubi se je končal velesejem

Z dnem, posvečenim Kubi, se je včeraj končala 42. izdaja vzorčnega sejma pri Montebellu. Srednjeameriška država se je prvič predstavila v Trstu in to s svojimi turističnimi ponudbami. Toda obisk kubanskega ambasadorja Javiera Ardizones Ceballosa, ki se je včeraj mudil v našem mestu, se uvršča v perspektivo, ki ni le turistična. Kuba je namreč pomembna proizvajalka kave in za razvoj trgovskih dejavnosti z EGS, Srednjo in Vzhodno Evropo nujno potrebuje »oporišče« v Evropi. Idealni partner bi lahko bil Trst s svojim sodobno opremljenim pristaniščem in mednarodno uveljavljenim centrom za trgovanje, razcarinjevanje in obdelavo kave. Prav da bi navezal čvrstejše stike s Trstom, se je ambasador Ceballos srečal včeraj z županom Richettijem, s predsednikom in tajnikom Velesejma Marchiom in Tamarom ter s predstavniki Dežele in Pokrajine.

V pogovoru s predsednikom Crozzolijem je ambasador iznesel zanimiv predlog. Tržaška pokrajina bi se namreč lahko že jeseni - ob odprtju Jesenskega sejma v Havani - pobratila z oddaljeno, a prav zato toliko bolj eksotično pokrajino mesta Havana. V ta namen je kubanski veleposlanik povabil tržaško delegacijo na sejem v Havani, o predlogu pa se bo moral seveda izreči pokrajinski odbor. Kubanski gostje in tržaški gostitelji so si vsekakor bili edini v želji, da bi s prihodnjim letom Kuba ojačila svojo prisotnost na tržaški gospodarski manifestaciji.

Vzorčni sejem se je sinoči končal s podelitvijo nagrad najboljšim barmanom, ki so se uveljavili na velesejemski manifestaciji »Il caffè al consumo«. Nagrade so prejeli Egidio De Lorenzo, Franco Carretti, Adriano Bellini, Fabrizio Lombardi, Maria Cristina Tonini, Giancarlo Tonini in Peter ter Boris Paoli.

Župan Richetti sprejel člane Tržaškega okteta

Tržaški župan Franco Richetti je včeraj popoldne v sprejemnem salonu županstva na Trgu Unità sprejel člane Tržaškega okteta ob 20-letnici njegovega delovanja. V svojem kratkem nagovoru je izrekel Oktetu iskrene čestitke ne samo za dvajsetletno delovanje pač pa tudi za umetniško gojitev tako ljudskega izročila kot novega vokalnega ustvarjanja, kar je - je poudaril - še posebno pomembno. Župan Richetti je tudi dejal, da je Tržaški oktet, ki ga je že večkrat slišal in katerega visoko ceni, izraz bogate pevske kulture Slovencev v Italiji, njegovo nastopanje po Italiji in po svetu pa dokazuje, da pesem ne pozna meja saj je univerzalna govorica, ki plemeniti ljudi različnih narodnosti in kulture.

Župan Richetti je nato predsedniku Okteta prof. Borisu Pangercu poklonil v spomin na sprejem ob njegovi 20-letnici plaketo tržaške občine s posvetilom in se vpisal v Oktetovo spominsko knjigo z izrazi »vrednotenja prenašanja in aktualiziranja dragocenega kulturnega bogastva.«

Za sprejem se je županu v imenu Okteta s katerim sta bila tudi umetniški vodja prof. Mirko Slosar in častni član Jože Koren, toplo zahvalil predsednik B. Pangercu in dejal, da bo »ta sprejem ostal v analizi Tržaškega okteta in v kulturnem spominu Slovencev italijanskih državljanov.« (jk)

Na sliki (foto Magajna) župan Richetti izroča plaketo Borisu Pangercu.

Na šoli Ivan Cankar objavili izide izpitov

Včeraj so tudi na šentjakobski nižji srednji šoli Ivan Cankar objavili rezultate zaključnih izpitov za dijakke tretjih razredov. Razveseljivo je, da so vsi dijaki, ki so bili pripušeni k izpitu, izdelali. Objavljamo izide posameznih razredov.

3. A: izdelali so David Biekar, Marko Ferfoggia, Costanzo Foddai, Fabio Jurincich, Alessandro Moscarda, Dimitri Novak, Mario Sancin, Katerina Fischer, Ljiljana Ilič, Tiziana Lampe, Deana Neubauer, Deborah Oleni, Erica Oleni, Heidi Sigoni, Sonja Tersar in Silvia Vianello.

3. B: izdelali so Igor Bozieglav, Alessandro Coloni, Roberto Corda, Luka Grbec, Vasja Gregorič, Dominik Stacul, Moreno Stanchi, Tom Vignini, Federica Crevatin, Alessandra Fontanot, Valentina Mercandel in Mirna Viola.

3. C: izdelali so Alessandro Biondi, Gregor Bizjak, Andrea Jurincich, Ivo Kerze, Ingemar Petelin, Nevio Sabadin, Marco Settimi, Igor Veljak, Carmen Cerni, Arijana Jamak, Alenka Mikulus, Rossella Orlich, Raffaella Petronio, Deva Pincin, Rada Roici in Sergio Sosic.

Na openski postaji finančni stražniki odkrili preko pol kilograma hašiša

Finančni stražniki z Opčin so v ponedeljek zaplenili preko pol kilograma hašiša. Do zaplembe je prišlo zaradi prisebnosti agenta, ki je kontroliral potnike na vlaku, ki je prihajal iz Jugoslavije in je bil namenjen v Benetke.

Agent je na openski železniški postaji opazil, da se turška zakonca nekam čudno obnašata. Zasumil je, da nekaj ni v redu in pričel s kontrolo in odkril mamilo. Zakonca sta si izmislila za hašiš svojevrstno »skrivališče«, za-

vojček sta namreč skрила v polivinilastno vrečo, ki sta jo napolnila s raznimi odpadki in vse potisnila pod sedež vlaka.

S hašišem sta turška zakonca železla plačati svoje bivanje v Italiji. Na Bližnjem Vzhodu je mamilo dokaj lahko kupiti in tudi njegova cena je nižja kot v Italiji, kar pomeni, da se s prodajo dobro zasluži. Prekupčevalec seveda najbolj tvega, ko mora mamilo pretihotapiti in tako se bosta morala zakonca zagovarjati pred tržaškimi sodnikom.

Štiri pereča vprašanja ki bi terjala odgovore

Spoštovano uredništvo.

Z zanimanjem smo prebrali članek Barbare Gruđen »Če je psihičnih bolezni in umorov vedno več...«, ki ste ga objavili v sredo, 6. junija 1990. V njem smo prebrali o marsikaterem problemu, s katerim se kot starši in člani zamejstva v zadnjih letih vedno pogosteje soočamo. Včasih so problemi preveč banalni, včasih nerazrešljivi - ne vemo, med katere spadajo tile; radi bi pa odgovor.

1) Mislimo, da je odvečno in površno, če govorimo o zdravljenju oz. kakovosti življenja mladih in družbe sploh, če ne spoštujemo predvsem najmlajših. V ne povsem pozitiven odnos do otroštva spada tudi morda dejstvo, da še nimamo v letu 1990 slovenskih jasli v zamejstvu. Ker sta v večini družin mož in žena polno zaposlena, pomeni, da postane otrok »problem«, in to nujen, težek in zelo resen vsakdanji »problem«. Bo mogoče pomisliti/zahtevatvati in organizirati slovenske jasli? Zakaj moramo kot pripadniki manjšine s svojimi otroki v italijanske ustanove, če že ni dedov in babic, ki bi se celodnevno posvečali vnukom - in je to še sploh v moderni družbi aktualno? In je še sploh aktualen predsodek o škodljivosti (seveda kakovostnih) jasli? Odkod odgovori in pobude?

2) Če pomislimo, da je večina mladih staršev polno zaposlenih, bo jasno, da ni v zamejstvu resnega poletnega centra, ki naj bi nudil mladim in družinam v času šolskih poletnih počitnic kvaliteto in dragoceno družbo oz. dejavnosti. Tako moramo kar naprej »flikati« svoje življenje in življenje svojih otrok: dva tedna na Opčine, teden pri nonotih, mesec v italijanskem poletnem centru, tri tedne skupaj na počitnice, bolniška na delu, itd. Mislimo, da je to danes odveč in da ti problemi povečajo težave družin in muko ter tesnobo, s katero je potem večkrat prepojena družinska atmosfera.

3) Žal nam je, da moramo besedo »problem« rabiti še in še, ko pišemo o otroku, pa vendar: problem celodnevne pouka oz. izvenšolskih dejavnosti. Vedno bolj se zavedamo neaktualnosti in absurda predlogov državne šole; obenem pa vemo, da so otrokom in mladini všeč šport, glasba, risanje, tuji jeziki, computerji itd. Vemo tudi, da je večkrat nemogoče oz. neizvedljivo za starše, ki ves dan delajo, da bi

tudi samo delno uresničili želje svojih otrok, ker moraš zato imeti danes veliko prostega časa in seveda avto, da se lahko voziš gor in dol. Sicer pa tu vemo, da že od najmlajših dalje formiramo več kategorij otrok, da ločimo tiste, »ki lahko«, od tistih, »ki ne morejo«. To se nam zdi neprimerno za psihofizično zdravje naše mladine.

Nočemo privilegijev, lepo pa bi bilo, da bi pomislili na te probleme in organizirali kvalitetne popoldanske centre, ki bi na elastičen način spremljali otroke oz. družino skozi vse šolsko leto. To bi se dalo iz leta v leto preveriti - lahko bi bile to zadruge - tudi naša še nezaposlena ampak angažirana mladina bi lahko v taki dejavnosti dobila marsikateri stvaren odgovor.

4) Približno pred štirimi leti je bil menda zadnjikrat govor o slovenskih jasli. Takrat smo izvedeli za hišo Tomažič v središču mesta, ki so jo dediči te izredne družine darovali v kulturne in socialne namene. Hiša razpada, vrt tudi; o tem nihče več ničesar ne ve. Kaj se dogaja? Hoteli bi vedeti, če je tak dragocen dar naši manjšini odveč, če se ne bi dalo skupno dobiti način, da bi ta prostor obnovili in v njem organizirali tako potrebno oz. že nujno ustanovo za naše otroke in mlade sploh.

Nočemo, da bi naši problemi bili videti kot potrebe ljudi, ki otroke rodijo in jih hočejo potem nekeje parkirati. Hočemo, da zrastejo naši otroci in sploh vsi najmlajši v modernem in civilno organiziranem sistemu; hočemo spoštovanje do vseh, nočemo privilegijev in rafiniranega zatiranja. To so problemi, ki so za nas vsakdanji in torej zelo aktualni in resni. Koga lahko vprašamo za odgovor? Nam sploh lahko kdo odgovori? Kako lahko pomagamo?

Zavedamo se, da smo bili tokrat izredno kratki in površni, ker bi se dalo in moralo o vsakem izmed štirih argumentov podrobneje debatirati. Nam se pa mudi in mislimo, da bi bilo treba čimprej nekeje začeti, ker smo prepričani, da je jasno otroštvo za vsakogar najtrdnjeji temelj zdrave mladosti in ponosne zrelosti posameznika in družbe.

Sledijo podpisi okrog 150 staršev otrok vseh mestnih šol in otroških vrtcev.

Animatorke: Potrebujemo strukturo za otroško dejavnost v središču mesta

Otroške animacijske dejavnosti v glavnem potekajo izven mestnega okolja, po raznih vaseh na Krasu in Bregu v različnih oblikah: večmesečnih laboratorijev (glasbeni, likovni, ure pravljic in iger, telesno izražanje), delo po otroških vrtcih (v občinah Devin-Nabrežina in Zgonik), v sseljanskem centru za igranje, poletnih centrih, igre z otroki na odprtem po vaseh (pobuda Potujoči Potepači) in podobne dejavnosti, medtem ko se v mestu te dejavnosti omejujejo na nekajurne animacije ob raznih prilikah, kot so miklavževanje ali pustovanje. Iz naše večletne prakse se zavedamo, da obstaja potreba po podobnih dejavnostih tudi pri mestnih otrokih, le-ti nimajo možnosti oz. primerne strukture, da se soočajo z animacijskimi dejavnostmi v popoldanskem obdobju. V našem mestu ne obstaja ustanova, ki bi organizirala interesne laboratorije (npr. lutkarstvo, likovno ali telesno izražanje ali izražanje z zvoki), ki bi nudila otroku tako imenovano globalno vzgojo. Kot globalno vzgojo pojmujeemo vsestranski razvoj umskih, verbalnih in neverbalnih možnosti izražanja naše osebnosti. V naši skupnosti se o tem premalo govori in naredi. V teh letih smo delovale s precejšnjo težavo; malokdo se zaveda, da poklic animatorja terja veliko truda, priprave in stalnega izobraževanja (že več let obiskujemo tečaje, ki jih vodijo strokovnjaki tako iz matične domovine kot iz italijanskega ambienta) in seveda finančnih stroškov in podpor. Predvsem pa čutimo veliko potrebo po strukturi v središču mesta, kjer bi otroci zahajali v prostem času in socializirali z otroki na kreativen način.

Skupina 6 animatork

gledališča

GLEDALIŠČE VERDI
Trst - Festival opere: danes, 28. t. m., ob 20.30 bo na sporedu ponovitve predstave FANTASIA PER FELLINI E ROTA - pesmi in baleti, režija G. Landi, glasba N. Rota. Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča. Dirigent Guerrino Gruber. Ponovitve bo še jutri, 29. t. m. ob 20.30.

V ponedeljek, 2. julija, ob 20.30 bo v gledališču Verdi na sporedu RECITAL mezosopranistke GAIL GILMORE ob klavirski spremljavi Charlesa Spencerja. Vstopnice so na prodaj pri blagajni gledališča Verdi.

informacije SIP uporabnikom

Družba SIP obvešča, da je včeraj, v sredo, 27. junija, menjala telefonsko številko približno 1.200 naročnikom na področju ul. San Francesco, Battisti, Crispi, XX Settembre, Polonio, Timeus, Palestrina, Slataper, Donizetti, Nordio, Carducci. Interesenti so že bili obveščeni.

Za zgoraj navedene naročnike, ki bodo imeli novo telefonsko številko objavljeno šele v telefonskem imeniku 1990-91 bo na razpolago avtomatska telefonska služba, ki bo obveščala o spremembi telefonske številke vse, ki bodo klicali stare številke.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE SATIRIČNI POLETNI KABARET BANANA HAWAII

Ali kako sta BORIS KOBAL in SERGEJ VERČ sklenila zapustiti svoj rodni kraj in se za vedno naselila na Hawaii med opice, palme, banane in ... bananovke.

Jutri, 29. t. m., ob 21. uri v DOLINI - Park »Male brce«

UL. SV. FRANČIŠKA 20

vas vabi danes, 28. t. m., ob 18. uri na otvoritev skupinske razstave

PRISOTNOST
GEOMETRIJE
V SODOBNI
SLOVENSKI UMETNOSTI

šolske vesti

Državni poklicni zavod Jožef Stefan v Trstu obvešča, da je v teku vpisovanje za šolsko leto 1990/91 do vključno 3. julija 1990.

razstave

V fojerju Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, je na ogled razstava DRAGA DRUŠKOVIČA.

V galeriji Cartesius v Ul. Marconi 16 je na ogled do 15. julija razstava slikarja Dina PREDONZANJA.

V galeriji Tommaseo bo do 30. t. m. na ogled razstava Maurizia DONZELLIJA. Urnik: ob delavnikih od 17. do 20. ure.

V galeriji Nadie Bassanese (Trg Gioti 8, I. nad) je na ogled do 30. t. m. razstava ameriške umetnice Lynn UMLAUF.

V galeriji Palače Costanzi je na ogled razstava del Umberta VERUDE in sicer iz kolekcije STAVROPULOS iz mestnih umetnostnih muzejev. Razstava bo trajala do 15. julija in bo dostopna občinstvu od 10. do 13. ter od 17. do 20. ure v delovnih dneh, ob praznikih pa od 10. do 13. ure.

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito - je na ogled razstava ruskega slikarja Erteja.

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 28. junija 1990
IRENEJ

Sonce vzide ob 5.18 in zatone ob 20.58 - Dolžina dneva 15.40 - Luna vzide ob 11.50 in zatone ob 0.07.

Jutri, PETEK, 29. junija 1990
PETER in PAVEL

PLIMOVANJE DANES: ob 0.46 najvišja 17 cm, ob 7.29 najnižja -42 cm, ob 14.49 najvišja 34 cm, ob 21.12 najnižja -6 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 28 stopinj, zračni tlak 1017 mb ustaljen, veter 6 km na uro vzhodnik, vlaga 63-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 23,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrea Leghissa, Nicole Persi, Shani Camerini, Mattia Nappi, Michela Petranich, Simone Slobez, Raffaella D'Alterio, Irene Taucer.

UMRLI SO: 83-letna Maria Campe-lung, 84-letni Giuseppe Godina, 78-letna Sofia Zgonec, 42-letni Gianni Masi, 90-letna Italia De Virtis, 68-letna Carolina Malalan, 77-letna Anna Auber, 81-letni Giovanni Fontanot, 75-letni Remigio Carboni, 77-letna Iolanda Romanut, 87-letna Ofelia Asquini, 79-letni Giovanni Maria Mottek, 80-letna Vittoria Bernetti, 69-letna Bruna Derin, 83-letni Espero Radetti, 70-letna Stanislava Semerl, 75-letni Bruno Bradaschia, 70-letni Italo Milocco.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 25., do 30. junija 1990
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg S. Giovanni 5, Šentjakovski trg 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41.

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Trg S. Giovanni 5, Šentjakovski trg 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6, OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6.
OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213124), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

kino

ARISTON - 18.30, 22.00 Il camaleonte.
EXCELSIOR - 19.00, 22.15 Sola in quella casa, krim.
EXCELSIOR AZZURRA - 19.00, 22.00 Il signore del castello.
NAZIONALE I - 17.00, 22.10 Combat dance (a colpi di musica), glas.
NAZIONALE II - 17.00, 22.15 Non è stata una vacanza, è stata una guerra.
NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Virginia calda ninfomane, porn. □□
NAZIONALE IV - 17.00, 22.15 Troppo bella per te.
GRATTACIELO - 17.00, 22.15 Senti chi parla, i. John Travolta.
MIGNON - 16.00, 22.15 Sogni, r. Akira Kurosawa.
LJUDSKI VRT - 21.15 Alibi seducente.
EDEN - 15.30, 22.00 Quella bestiale frenesia di piacere, porn. □□
CAPITOL - 18.00, 22.00 Affari sporchi, i. Richard Gere.
LUMIERE - 18.00, 22.15 Sugar Baby, r. Percy Adlon.
ALCIONE - 18.00, 22.00 Morte di un maestro del tè, i. Toshiro Mifune.
RADIO - 15.30, 21.30 Super vogliose di maschi, porn. □□
Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razne prireditve

SKD Vigred vabi danes, 28. t. m., ob 20. uri v društvene prostore na zaključni nastop otroškega zborčaka VIGRED in harmonikašev prof. Zorana Lupinca.

SKD Barkovlje prireja LETNI KONCERT MePZ Milan Pertot, ki ga vodi Aleksandra Pertot jutri, 29. t. m., ob 20.30 v Evangeličansko-luteranski cerkvi na Trgu Panfilu.

ŠZ Gaja vabi na ŠPORT IN ZABAVO od 30. junija do 8. julija na športnem objektu na Padričah. Program: od 2. do 8. julija - turnir v odbojki (mešane ekipe 3+3) 6. julija - ples v maskah z bogatimi nagradami 8. julija - balinarski turnir. Zabavala vas bosta ansambla HAPPY DAY in ZODIACO. Vabljeni!

ŠD Vesna prireja v soboto, 30. junija, v nedeljo, 1., in v ponedeljek, 2. julija 1990, VAŠKI PRAZNIK na vrtu LJUDSKEGA DOMA v Križu. Vsak večer ples z ansamblom »VERA KRUZ«. V ponedeljek tekma v lambadi.

razna obvestila

Uprava občine Dolina sporoča, da občinski šolski avtobusi iz varnostnih razlogov ne bodo vozili do 30. t. m.

Kmečka zveza organizira tudi letos skupni nastop tržaških vinogradnikov na Mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani. Zato vabi vse zainteresirane, naj se javijo do 30. t. m. na sedežu Kmečke zveze, Ul. Cicerone 8/B ali pa po telefonu na št. 362941.

SKD Igo Gruđen in ŠD Sokol prirejata 10. poletni živ zav za otroke od 3. do 11. leta starosti. Odvijal se bo od 16. do 27. julija na društvenem igrišču v Nabrežini. Starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke v poletni center lahko tel. na št. 200567 ali 229332.

PD Slovenec Boršt-Zabrezec ter fan-tovska in dekliska vabita vse tiste, ki so sodelovali na 20. PRAZNIKU VINA in na ŠAGRI na zakusko v HRIBENCO v soboto, 30. t. m., ob 20.30. Vabljeni tudi vsi pevci MePZ Slavec-Slovenec ter odborniki.

PD Kolonkovec - Ženjan 46 - vabi na ogled razstave KRAS v MINIATURI, ki bo odprta še jutri, 29. od 17. do 20. ure in v nedeljo, 30. t. m., od 9. do 11. ure.

SKD Tabor - Opčine - V torek, 2. julija, ob 17. uri bo v Prosvetnem domu na Opčinah srečanje za načrtovanje otroško/mladinske dejavnosti. Vabljeni vsi, ki ste pripravljeni sodelovati.

V Kulturnem domu A. Sirk v Križu se bo odvijal 3., 4., 5. in 6. julija, od 19. do 22. ure tečaj osnov stare kitajske medicine. Za praktično izvajanje je treba prinesiti s seboj opremo, kakor za jogo in telovadbo.

menjalnica

ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1219,300	1190.—
Nemška marka	733,020	725.—
Francoski frank	218,400	215.—
Holandski florint	651,120	645.—
Belgijski frank	35,712	35.—
Funt šterling	2128.—	2080.—
Irski šterling	1965,650	1940.—
Danska krona	192,610	189.—
Grška dragma	7,497	7.—
Kanadski dolar	1040,950	1000.—

Srečni, čestitava novopečenemu strojnemu inženirju,
MARKU ŠTAVARJU
za odlično diplomu posvečeno nono-tu tiskarju
nona in Zora

koncerti

V Avditoriju Portorož bo 5. julija ob 21. uri nastopil ansambel bratov AVSENIK. Predprodaja vstopnic pri Kompassu v Kopru, Izoli, Piranu in Portorožu.

izleti

Občina Zgonik bo organizirala od 19. do 26. septembra 1990 sedemdnevno letovanje v Strunjanu za občane, ki so dopolnili 60 let. Vpisovanje in podrobnejše informacije v tajništvo občine do 30. t. m.

Društvo naravoslovcev in tehnikov Tone Penko prireja v nedeljo, 8. julija, strokovno vodeno ekskurzijo v Bovško kotlino. Po sledovih ledenikov bo vodila univerzitetni prof. dr. Vida Pohar. Zbirališče ob 7.30 pred sodno palačo v Trstu. Kosilo z nahrbtnika, prevoz s lastnimi avtomobili. Vabljeni.

Društvo slovenskih upokojencev organizira 11. julija izlet na Travno goro nad Sodražico. Med potjo si bomo ogledali grad Turjak, vračali pa preko Boncarja v Cerkljico, Unec in Postojno. Vpisovanje bo v sredo, 4. julija, ob 9. uri na sedežu društva v Ul. Cicerone 8.

Skupina mladih jadrancev prireja križarjenje po Dalmaciji z 13-metrsko jadrnico. Odpluli bomo 22. julija. Interesenti naj se javijo na tel. št. 415797 v večernih urah.

mali oglasi

OSMICO je odprl Emil Purič, Repen št. 15.
OSMICO je odprl Vojan Tavčar, Ivanji Grad pri Komnu.
OSMICO sta odprla v Ricmanjih Zdenko in Bazilija.
DANES odpre na Padričah osmico Olenich.

PRODAM povsem novo zobozdravniško ambulanto v Trstu opremljeno z vsemi zobotehničnimi napravami. Ponudbe poslati na Oglasni oddelek - Primorski dnevnik - Trst, Ul. Montecchi 6, pod šifro "Ambulanta".
PRODAM golf GL 1600 letnih '84, prevoženih 68 tisoč km v dobrem stanju. Tel. v večernih urah na št. (040) 220729.
PRODAM avto fiat panda 30, letnik 1982. Tel. (0481) 776061.

ODPRLI smo gostilno pri Občini v Dolini. Priporočamo se za obisk.

VDOVEČ išče za družbo in pomoč v gospodinjstvu priletno osamljeno gospo. Tel. zvečer na tel. 422932.

IŠČEMO fanta z opravljenim vojaškim rokom ter z vozniškim dovoljenjem za delo v skladišču. Tel. 750286 od 14. do 18. ure.

STARE KNJIGE (slovenske, italijanske in nemške), značke in denar iz številnih držav prodam. Tel. (0481) 882244 po 21. uri. Vprašati po Donatu.

V NAJEM dajemo trgovino s športno opremo. Tel. (040) 214685, danes in jutri od 20. do 21. ure.

GOSTILNA DEVETAK na Vrhu obvešča cenjene goste, da bo gostilna zaprta do 29. julija.

VELIKA PAPIGA sive barve z rdečim repom se je izgubila v Doberdolu. Pošten najditelj naj kliče na tel. št. (0481) 78072, kjer ga čaka nagrada.

prispevki

V spomin na Alfonza Gregorija daruje družina Federico Gregori 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Celestino Španger vd. Bričič daruje Lojzka Cijak 10.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na Ernestu Znidarčič vd. Jagodic darujeta Sergio in Vilma Zoch 30.000 lir za SKD Barkovlje.

Namesto cvetja na grob Erneste Jagodic daruje družina Rudež (Starejša) 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Erneste Jagodic daruje družina S. Košuta 100.000 lir za SKD Barkovlje.

Namesto cvetja na grob Angela Legišce darujeta Stanko in Milka Kralj 10.000 lir za pevski zbor Fantje izpod Grmade.

Ob 12. obletnici smrti dragega moža Franca Kapuna daruje žena Zofka 30.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Ob 12. obletnici smrti dragega očeta Franca Kapuna daruje hčerka Miranda 20.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Družina Colja daruje 60.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Družina Marc daruje 50.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Družina Metlika daruje 40.000 lir za nov sedež Skupnosti družina Opčine.

27. 6. 1990

ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	7,906	7,500
Švicarski frank	867,500	858.—
Avstrijski šiling	104,195	103.—
Norveška krona	190,300	186.—
Švedska krona	202,300	198.—
Portugalski eskudo ..	8,333	7.—
Španska peseta	11,924	11.—
Avstralski dolar	961,500	900.—
Jugoslov. dinar	—	100.—
ECU	1512,800	—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

IZ SVETA MOTORJEV

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ureja: **IVAN FISCHER**

Št. 30
Junij 1990

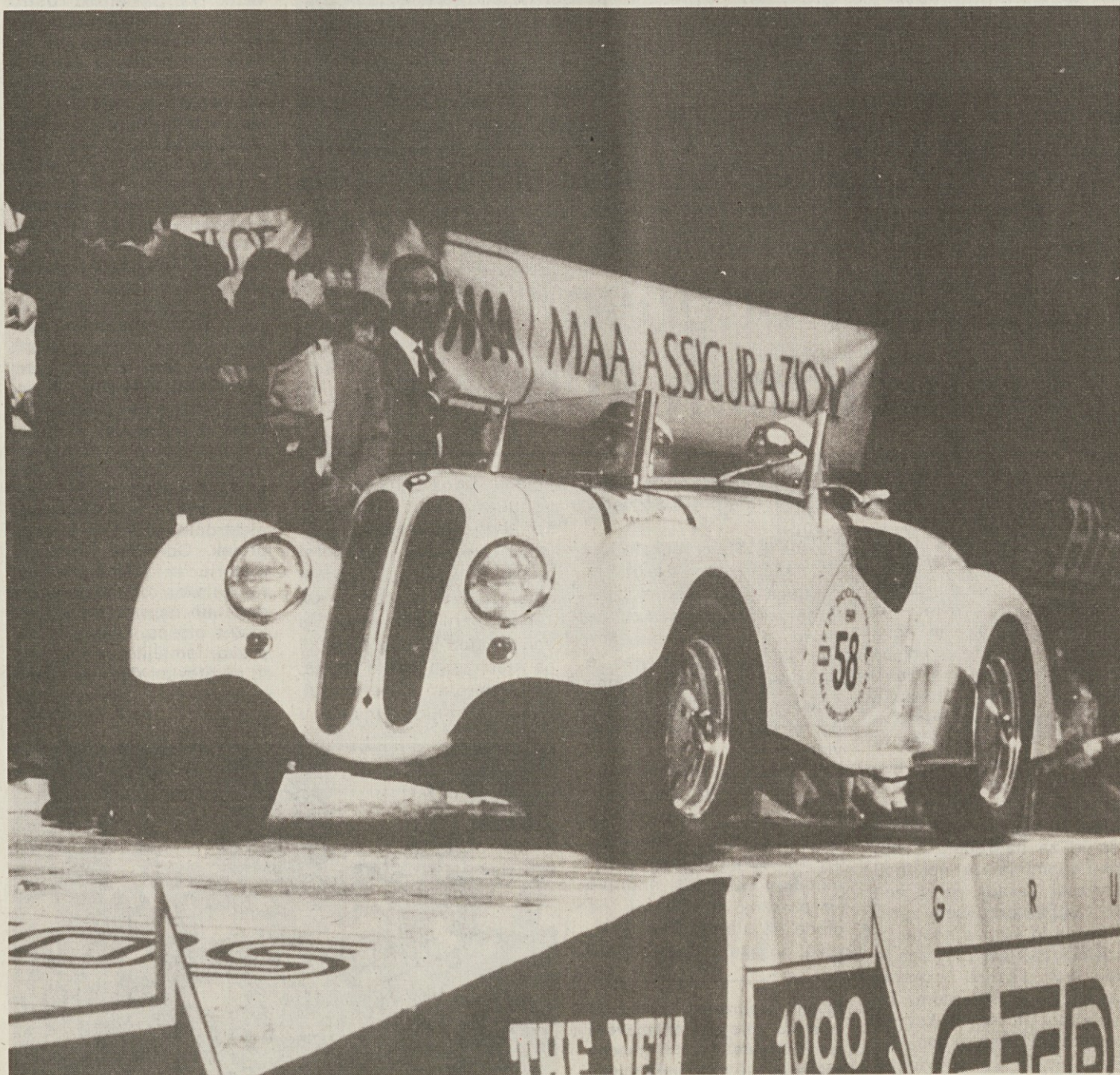
Pooblaščen avtomehanična
delavnica

»ENZO«

OPČINE
Bazoviška ul. 60
Tel. 214618

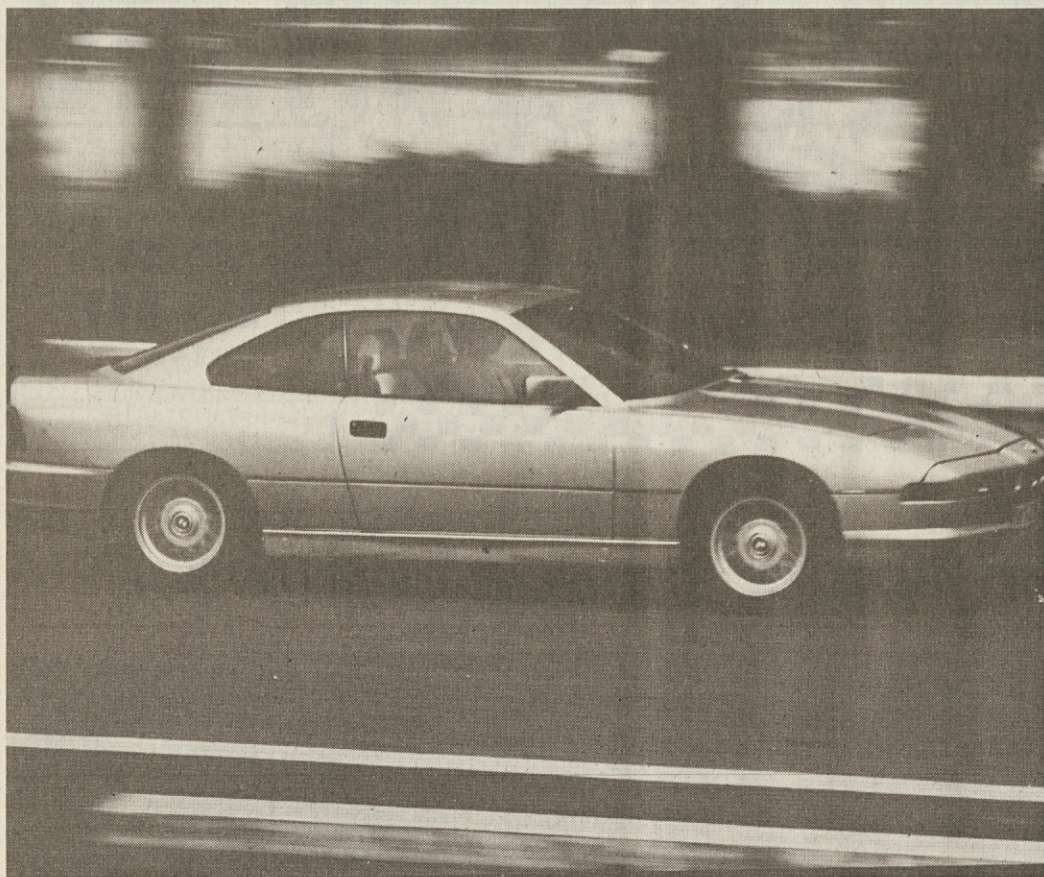
BMW 328 spider zmagal v Brescii

Zmago na letošnji zgodovinski dirki »1000 miglia«, ki jo že vrsto let prireajo v Brescii, sta si v svojem razredu zagotovila Carlo Cavicchi in Daniele Buzzonetti, ki

sta vozila prekrasen spider BMW 328. Vozilo so v Münchenski avtomobilski tovarni izdelovali med letom 1936 in 1940, izdelali pa so 461 primerkov.

Poganja ga 1971-kubični šestvaljnik s tremi uplinjači Solex. Avto zmore največ 80 KM in najvišjo hitrost 150 kilometrov na uro.

Vojna med Bavarci in Mercedesom se nadaljuje **Odločen odgovor BMW s prestižnim kupejem**

Dogodki se odvijajo po pričakovanem programu: BMW in Mercedes-Benz igrata na vse. Samo eden je lahko najboljši! Zadnje vlogo — za zdaj — je oznanil BMW: s kupejem 850i. To je nova velikostna številka in nova vrednostna številka te znamke. BMW 850i je najnovejši superkupe. Ob boku najiminitnejših avtomobilov te vrste, pravzaprav ta hip celo pred njimi.

BMW 850i je čistokrvni kupe. Velik na pogled, prestižen za okus, dragocen za žep in za napredek. Z nosom spominja na nekdanji M1; tudi zaradi vgrezljivih luči, ampak predvsem zaradi nizkih in širokih nosnic, z ledvičkama na sredi. Nos je seveda iz plastike in precej odporen proti udarcem. Trčenja do hitrosti 6 km na uro preživi brez škode. Ob večjih hitrostih prispeva tisti del vsite varnosti, zaradi katere se potniški prostor čim manj deformira. Lepo prosim: ta avto tane 135.000 za-

hodnonemških mark. Kdor ga kupi, ima pravico živeti v njem!

Dokler je glavno stikalo luči na "ničli", sta žarometa zglajena s karoserijo. Izbuljiti ju je moč kadar koli, ne glede na hitrost vozila. Ampak za dnevno uporabo je na nosu posebej vgrajena "svetlobna troblja" pa tudi pozicijske luči so zmeraj vidne.

Nos, vzeto do prednje šipe, je dolg in zelo eleganten. Konča se z zavihkom, ki skriva mirujoča brisalnika. Ta sta oplemenitena s samodejno vzmetno napravo za praviški stik s šipo, ne glede na hitrost. Šipa je široka, visoka in močno na-

Zadnji beemvejev izdelek je estetsko zelo posrečen, vseh je predvsem nos, ki močno spominja na nos nekdanjega M1, še zlasti zaradi vgrezajočih se luči; pogled na dvanajstvaljni agregat, ki poganja novi kupe je res impresiven.

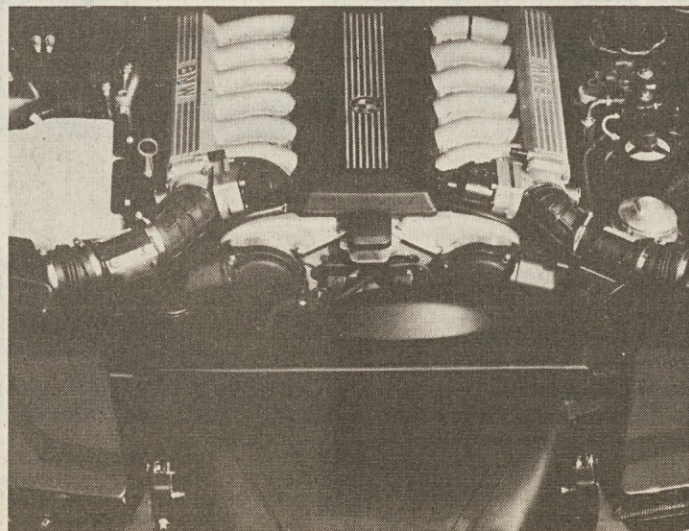
gnjena. Obrobjena je s posebnimi robovi, da voda sproti in nemoteče odteka. Prav tako velika in skoraj enako nagnjena je zadnja šipa. Ta je brez brisalnika, ker bi kvaril bočni videz. In bočni videz je popoln. Tudi na račun zelo kratke strehe, pod katero so štirje sedeži. Vendar štiri ni vedno štiri. V

tem primeru je predvsem dva. Notranjost je tako popolnena z vsem, kar v takšen avto sodi, da se zdi dosti bolj utesnjena kot bi bilo mogoče soditi po zunanjih merah pred očmi. V 850i sta pravzaprav dva plus dva sedeža: prednja sta električno pomična, precej ozka, dobro oprijemljiva in med seboj široko razmaknjena. Zadnja sta podobna ozkima vdolbinama, pri čemer so ju temeljito priškrnili pri kolen-skem prostoru. Tudi glavi segata tesno ob strop in, če vam utesnjenost ni prijetna, ostanite zunaj. Tudi s telovadbo (plezanjem v zadek tega avta) si boste prizanesli.

Zadek je seveda enako razkošen kot celotno vozilo. Ni velik, je pa širok, ostro upognjen in obdan z velikimi lučmi. Prednjega odbijača sploh ni, je le plastični spojler, zadaj je odbijač tesno spojen s karoserijo in varuje tudi dva para oglatih izpušnih cevi.

Boka sta kupejevska klasika novega časa: bahaška, izbočena na blatnikih in brez srednjih opornikov strehe. Po dve šipi na vsaki strani (vključno s tistimi v vratih) sta brez okvirjev, pač pa tesno gumasto objeti in odporni proti odvečnemu kroženju zraka. Šipi v vratih strežeta tudi z zanimivim trikom. Na vsakično odpiranje ali zapiranje vrat se samodejno odzoveta s kratkima pomikoma, s čimer se izogneta "spotikanju" ob gumasti tesnili med njima. Triku streže elektronika in elektronike je v tem avtu na pretek. Od tiste, ki streže motorju in (samodejnemu) menjalniku, do dolge vrste dodatnih naprav. Na primer testna plošča, klimatska naprava, temeljito ozvočen hi-fi, pa številni dodatki v pod-

na 3. strani ➡

➔ s 2. strani

vozu, pri zavorah, pospeševalni omejevalnik in tako dalje.

Motor je natančno takšen kot pri limuzini 750i(L): dvanaestvaljni, V-oblike, nameščen vzdolžno in s petimi litri gibne prostornine. To zadošča za največjo moč 220 kW (300KM) pri 5200 vrtljajih v minuti. Elektronika zanj je digitalni Boschev motoric M 1,7, po eden za vsako vrsto valjev. Nad njima bdijo mikroprocesorji, ki nadzirajo celotno delovanje, vključno dva katalizatorja izpušnih plinov. Tako je pod natančnim nadzorom ves čas najmanj trideset motornih funkcij, s samodiagnozo in spominskim skladiščenjem morebitnih napak vred.

Samodejni menjalnik so preselili skupaj z motorjem in ima tri elektronsko vodene možnosti: E (za varčno vožnjo), S (za športno vožnjo) in M (če hočete kljub vsemu pretikati z roko). V zvezi s tem menjalnikom je tudi naprava ASC, ki preko zavornega sistema ABS (oziroma njegovih tipal) nadzira zdrsavanje gnanih koles in ga (z ukazi motorju in menjalniku) sproti preprečuje.

Ročni menjalnik je šeststopenjski: peta prestava je direktna, šesta pa rahlo podaljšana. Namenjena je največjim hitrostim (umetno omejenim na 250 km na uro), ne da bi se motor pri tem preveč naprezal. Prvih pet prestav je za dobre pospeške, pri čemer obljublja tovarna pospešek z mesta do hitrosti 100 km/h v samo 6,8 sekunde, čeprav dobro vedo, da tehta prazen avto celih 1800 kilogramov. Prestavna shema je logična. Prestave od ena do pet so tam, kjer smo jih navajeni,

na 4. strani ➔

TEHNIČNI PODATKI

Motor: dvanaestvaljni - štiritaktni - V 60 stop. - nameščen spredaj, vzdolžno - vrtna in gib 84x75 mm - gibna prostornina 4988 kub. cm - kompresija 8,8:1 - največja moč 220 kW (300KM) pri 5200 vrtljajih v minuti - največji navor 450 Nm pri 4100 vrtljajih v minuti - ročična gred v 7 ležajih - po 1 odmična gred v vsaki glavi (veriga) - glava in blok iz lahke kovine - digitalna motorna elektronika za polnjenje z gorivom in vžih (po 1 Boschev motoric M 111,7 za vsako vrsto valjev) - vodno hlajenje - 2 akumulatorja (po 12 V, 65 Ah), alternator 1960 W - 2 uravnana katalizatorja izpušnih plinov;

Preenos moči: motor spredaj poganja zadnji kole-

si - šestopenjski sinhronizirani menjalnik (ali štirstopenjska avtomatika), prestavna ročica na tleh - platišča 7 1/2 J x 16 - gume 235/50 ZR 16;

Voz in obese: kupe - 2 vrata - 4 sedeži - samonosna karoserija - vsa štiri kolesa na posamičnih obesah - spredaj vzmetni nogi, prečna vodila, diagonalne tlačne opore, stabilizator - zadaj "integralna prema" s tremi prečnimi vodili, vzdolžna vodila, integralno drogovje, vijačne vzmeti, teleskopski blažilniki, stabilizator (za doplačilo: ASC, EC, nastavljanje nivoja) - dvokrožne zavore, štirikrat kolutne, servo, omejevalnik moči zadaj, ABS, mehanska ročna zavo-

ra na zadnji kolesi (ročica med sedežema) - volan s kroglicami, servotronic, prestava 15,4:1;

Mere in teže: dolžina 4,78 m - širina 1,855 m - višina 1,34 m - medosna razdalja 2,684 m - kolotek spredaj 1,5544 m, zadaj 1,562 m - rajdni krog 11,5 m - teža praznega vozila 1790 kh - dovoljena skupna teža 2190 kg - prtljažnik (normno) 360 litrov - posoda za gorivo 90 litrov;

Zmogljivosti (tovarna): največja hitrost 250 kilometrov na uro - pospešek 0-100 km/h 6,8 sek (samodejni menjalnik 7,4 s) - poraba goriva (ECE): 8,8/10,4/19,8 litra na 100 km (samodejni menjalnik: 8,6/10,3/19,8 litra na 100 km), gorivo: neosvinčeni bencin super.

A.W.S. GORICA

PRESTIAUTO

**Banca
Agricola
Kmečka
banka
Gorica**

■ Do trideset milijonov lir, ki jih boš lahko vračal z ugodnimi mesečnimi obroki v časovnem roku do štirih let

■ V prvem letu boš brezplačno razpolagal z vrsto posebnih zavarovanj, ki smo si jih zamislili v sodelovanju s SAI

■ (0481) 387333
NEPOSREDNA ZVEZA PRESTIAUTO
Posebna telefonska številka, na kateri boš dobil katerokoli pojasnilo

➡ s 3. strani

šesta prestava pa je nasproti pete. Hitro speljavanje in pospeševanje ter sprotno pretikanje motorja nikoli ne vznemiri do tolikšne mere, da bi motil ušesa potnikov. Tudi tako zelo temeljito izolirali so ga, da je skoraj neslišen.

Serijski dodatek k ročnemu menjalniku je ASC + T. T pomeni "traktion", oziroma dodatno izboljšani stik koles s cestiščem. K temu prispevajo nadzorovane zavore, se pri zadnjih, torej pogonskih kolesih sprožijo vselej, kadar je grožnja z zdrsavanjem odločno prevelika. Ampak samo do hitrosti 40 km na uro. Je pa to napravo moč tudi povsem izključiti. Navsezadnje je podvozje tega BMW izredno temeljito zasnovano in odporno na vozne težave tudi brez elektronskih dodatkov. Prednja prema je zelo podobna premi seriji "7", le da je tokratni kolotek širši, zadnjo pa so poimenovali kar "integralna prema", saj je vsako od koles vodeno s po petimi vodili, hkrati pa je ta prema tudi elasto-kinematična — zoper sile pri pospeških in zaviranjih.

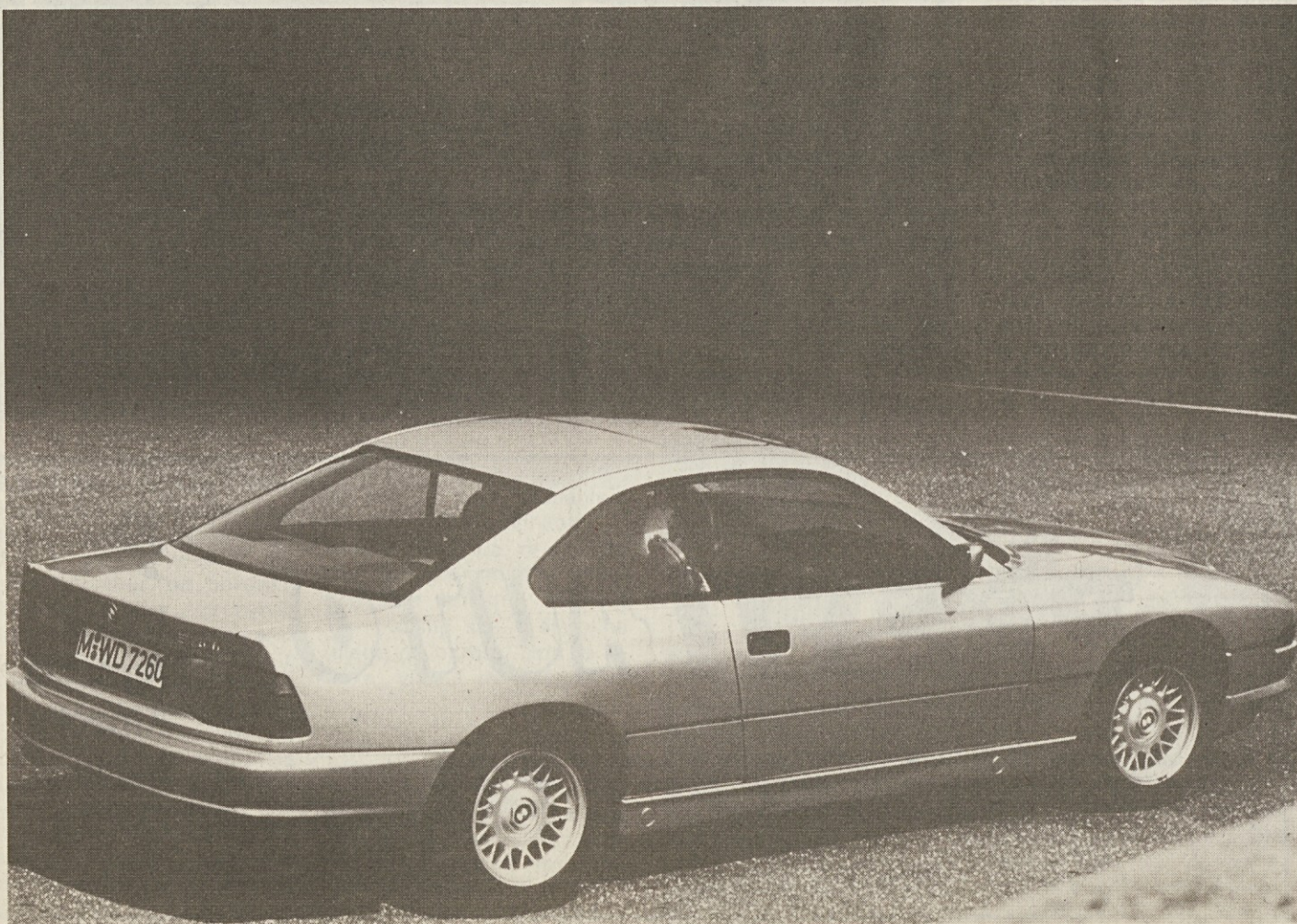
In tako dalje. Med doplačila za novi kupe sodi na primer tudi naprava EDC, ki samodejno nadzira blaženje vzmetenja, med serijsko tehnologijo pa sodi prvič vgra-

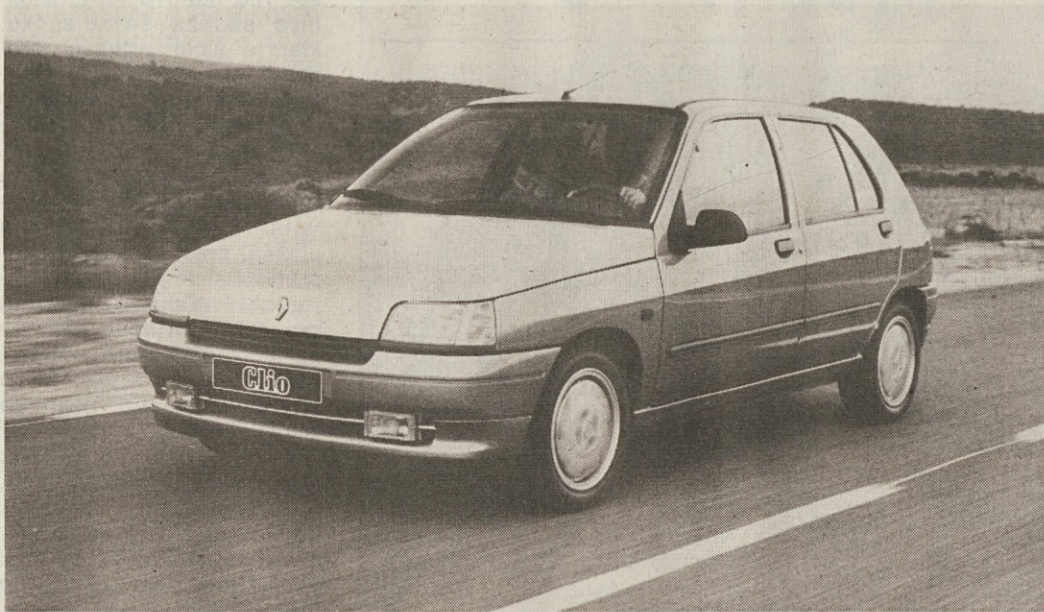
jena multipleksna tehnika za uporabljanje istih elektronskih poti v avtu, a v različne namene.

Eno z drugim: vojna zvezd še ni končana. Novi 850i, ki je (ob načrtovani proiz-

vodnji 10.000 vozil) prodan že za tri leta vnaprej, je le vmesna stopnja. Zdaj je na vrsti (spet) Mercedes-Benz.

Renault clio sodi po motorju v nižji, po opreми v višji razred

Renault clio je prva popolna novost francoske tovarne v letu 1990, v namenih hiše pa bi moralo biti polifunkcionalno vozilo, ki so ga načrtovali s prav tako natančnostjo kot načrtujejo velike limuzine. Clio naj bi namreč bilo top vozilo v nižjem razredu. S tem modelom se je Renault tudi odpovedal poimenovanju svojih vozil s številkami. Raziskovanje javnega mnenja je namreč dokazalo, da se publika prej spomni na osebno ime kot na številko, kar zadeva ime »Clio« pa ga odjemalci povezujejo z nečim mladim, simpatičnim, privlačnim, kar ustreza podobi Renaultovega novorojenčka. Poleg tega z besedo »clio« nima nihče problemov izgovarjave.

Pa pogledajmo kakšne so zunanje značilnosti clia: dolg je 3,7 m, širok pa 1,64 m. Na voljo bosta dve vrsti karoserije (s 3 ali 5 vrati), športna različica ter trije različni paketi opreme. Model clio bo razpolagal s kar

5 motorji in bo sodil v segment B avtomobilskega tržišča, kamor pač sodijo majhne limuzine. Njegovi neposredni tekmeci sp citroen AX, peugeot 205, fiat uno, ford fiesta, opel corsa, VW polo, seat ibiza, mazda 121, nissan micra itd. Clio pa po svojih dimenzijah in po motorjih, ki ga poganjajo ne bo konkurenčen s petico, ki ostaja v nižjem razredu. Renault bo torej v segmentu B prisoten z dvema modeloma s cliom in s superpetico, vključno z njenim modelom GT turbo.

Renault clio se odlikuje po dokajšnji stopnji udobnosti, v katero sodi tudi odsotnost hrupa. Ima nekoliko bolj togo karoserijo, kar ji pač zagotavlja tišjo vožnjo in večjo varnost. Kar zadeva obese so prednje s klasičnimi McPhersonovimi nogami, medtem ko je zadnja prema opremljena s torzijskimi drogovi. Dejstvo, da ima clio kolesa praktično na štirih vogalih karoserije, ji

zagotavlja odlično lego na cesti.

Notranjost, trdi tovarna, odraža dve osnovni značilnosti clia: prostornost in udobje. Tudi v manj opremljenih različicah je clio skrbno izdelan, nikjer ni videti gole pločevine, stranski panoji so lepo oblazinjeni, prevleke so iz elegantnega blaga, vse barve so zelo skladne. Upoštevač potrebo po prostornosti so si pri Renaultu omislili različne karoserije, vendar sta različici z tremi ali petimi vrati enako veliki in imata enako medosno razdaljo. Predvidena je tudi športna različica (kupe) ter različica »van« namenjena majhnim prevoznikom ali

tistim, ki morajo pač večkrat prevažati kaj zajetnega.

Za italijansko in za francosko tržišče je predvideno 5 različnih motorjev. Vsi bencinarji ustrezajo evropskim normam proti onesnaženju in vsi lahko vozijo z neosvinčenim bencinom:

-motor C 1,1 l (1108 kub.cm) 35 kW, 49 KM;

-motor E 1,2 l (1171 kub.cm) 43 kW, 60 KM;

-motor E 1,4 l (1390 kub.cm) 57,5 kW, 80 KM;

-motor F 1,7 l (1721 kub.cm) 66,5 kW, 92 KM;

-motor F diesel 1,8 l (1870 kub.cm) 47 kW, 65 KM.

V bolj ali manj bližnji bodočnosti bo na voljo tudi športna različica 1,7-litrškega motorja s 16 ventili, ki bo zmogla 141 KM.

Večji del teh motorjev bo na voljo tudi v verziji US 87, kar pomeni, da bo v skladu z ameriškimi normami zoper onesnaženje. V tem primeru bodo opremljeni z elektronskim vbrizgavanjem single point, in s tristeznim katalizatorjem.

Sicer pa so vse normalne verzije opremljene z uplinjačem, s petstopenjskim menjalnikom (razen verziji 1.1 RL in 1.2 RL) s kolutnimi zavorami spredaj in z bobni zadaj s servoojačevalcem (za doplačilo dobite za močnejše različice tudi servovolan).

Omenimo naj še zmogljivosti, ki gredo od 145 kilometrov na uro za različico s 1100-kubičnim motorjem do 185 kilometrov na uro, kolikor lahko potegne različica 1.7 RT s petstopenjskim mehanskim menjalnikom (na voljo je namreč tudi 3 ali 4-stopenjska avtomatika). Vse tri dizelske različice zmorejo najvišjo hitrost 161 kilometrov na uro.

TRST - Trg Foraggi 8
Tel. 391203

POOBlašČENA MEHANIČNA
DELAVNICA

VODOPIVEC

Zgonik 50/A
Tel. 229122

Na voljo z dizlom, turbo-dizlom pa tudi z bencinskim štirivaljnikom

Lepotna predelava v pričakovanju Ducatovega desetega rojstnega dne

Sedemsto tisoč za letos načrtovanih ducatov in talentov v podobi vseh njunih 150 različic hkrati bo odlična priložnost, da bo ta Fiatov model zapeljal v deseto leto svojega obstoja. Tudi zato, predvsem pa za ča-

sovno sprotnost, so ga zdaj pomladili.

Talento, ducato in ducato maxi imajo odslej nižje maske na nosovih (pri čemer ostaja hladilna reža pod njimi prav nespodobno nepokrita), nižje in poševno

izrezani okni v prednjih vratih (tudi za ceno doslej zelo praktičnega para trikotnih okenc, ki ju je bilo mogoče odpirati za boljši preprih), na novo vtisnjena robova — kot lepota podaljška novih oken, večji in vidljivosti od-

ločneje naklonjeni zunanji ogledali ter kolesni pokrovi na 16-colskih kolesih pri različici panorama, ki je še vedno prav prikladen minibus za osem do devet ljudi. Še prikladnejši se zdi talento super-kombi, ki streže v osnovi s samo petimi do šestimi sedeži, če pa je potnikov več, sta dva vstran zložitljiva sedeža še v zadku, kjer je sicer prtljažni prostor.

Celotna vrsta ducato-talento je dobila nove sedeže (ne le udobnejše, tudi bolj oprijemljive), na novo obdelane voznikove pripomočke (volanski obroč, armaturna plošča, prestavna ročica ter pretični sistem, delno s pletenico, namesto samega drogova), na novo obdelan pa je tudi 2,5-litrski dizel, oziroma turbo dizel, ki je nastal iz doslej znanega 2445-kubičnega agregata, ki zmore kot dizel 75 KM, kot turbo dizel (polnilnik K14, novi waste-gate in hladilnik polnilnega zraka) pa 95 KM. Kupci lahko izbirajo še med 2-litrskim dizlom (70 KM) in turbo dizlom (82 KM) ter 2-litrskima bencinskima motorjema (uplinjač: 75 KM, elektronski uplinjač, katalizator: 85 KM).

Motorji so manj slišni kot prej, ker je zvočna izolacija temeljitejša, vozniku je vprid boljša vidljivost, predvsem na obe strani avta, količina tovora in njegova teža ter morebitno število potnikov pa zavisijo od ene izmed treh možnih medosnih razdalj.

Kakor koli že, fiat ducato-talento je za nekaj naslednjih let dovolj mladosten in svež, da se bo uspešno zoperstavljal tekmečem. In, da bo vnovič všeč kupcem.

Nuova

cierreauto

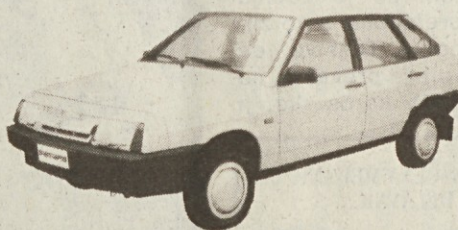
4X4

CENTER ZA TERENSKA VOZILA

ZASTOPSTVO: DAIHATSU — LADA — UAZ — MAGNUM — BERTONE — TOYOTA

NIVA

SAMARA

DAIHATSU
FEROZA

NADOMESTNI DELI — SERVIS

TRST - Proseška postaja 13 (Zgonik) - Telefon 040/251028 (pri salonu pohištva Lanza)

Okus najstnikov devetdesetih let se je v zadnjih časih nekoliko spremenil. Medtem ko so se prejšnja leta večinoma odločali za modele enduro, so se lani vrgli na cestne motocikle. Večina se jih je odločila za nakup motocikla, ki je imel kričeč oklep, se pravi za "oblečene" modele in zato so proizvajalci osredotočili vso svojo proizvodnjo na tovrstni izdelek. Samo pri hondi so izdelali tudi "goli" model, se pravi brez oklepa.

Honda je imela tako na tržišču dve verziji istega cestnega motocikla. Model NSR je bil na razpolago v verziji "R", se pravi z oklepom ter verziji "F" brez oklepa. Izkazalo se je, da je s to briljantno potezo imela kar precejšnjo prednost pred ostalimi in je bil model NSR lani najbolj prodani model leta, saj so jih prodali kar 7.500. Od tega je bilo kar 60% golih modelov.

Uspešnost Hondinega cestnega golega motocikla je prepričala tudi italijansko cagivo in aprilio, ki sta po Hondinem vzoru izdelali gole modele. Aprilia je izdelala model europa, katerega oblečeni prednik je model futura. Pri Cagivi pa so izdelali povsem originalen in nov model z nazivom mito, na katerega so prvič vgradili zadnjo nihajno vilico iz aluminija v obliki banane.

Pri Hondi so se tako letos odločili, da hočejo na vsak način ponoviti uspeh iz lanskega leta. Zato so si zamislili prenovljeno verzijo. Nekoliko so spremenili barvne kombinacije in opremili so ga z novimi platišči s šestimi kraki, kot jih do sedaj uporabljali samo na dirkah za svetovno prvenstvo. Povsem nove so tudi dovodne

Gol motocikel ima odločno več uspeha

125-kubična honda NSR bolj priljubljena brez oklepa

cevi za zrak AIS (Aero Intake Sistem), ki gredo od prednje luči do zračnega filtra in omogočajo, da motor bolje diha.

Okvir je tudi pri novi verziji ostal isti. Se pravi, da ima honda NSR F2 aluminijasti okvir "alcast", ki se je odlično obnesel v še tako kočljivih okoliščinah, kot sta lahko spolzko cestišče ali zelo ostri ovinki. Vanj so

vpeli 124,8 kubični dvotaktni motor, katerega zmogljivosti so enkratne, toda tovarna jih ni objavila in lahko le ugibamo koliko konj premore. Ve se pa da lahko z njim dosežemo v ravnini zavidljivo hitrost 150 km na uro. Tu odigra veliko vlogo tudi šeststopenjski primerno izbran menjalnik, ki je tudi pri grobi menjavi zmeraj zanesljiv in točen. K dobremu menjalniku spada tudi dobra sklopka in pri Hondi so se odločili za ne preveč mehko šestkolutno oljnato sklopko.

Moč modela F2 se bolj lagodno in enakomerno sprošča od lanskega modela. Povsem zadovoljiva je njegova moč že pri 4.500 obratih. Nekoliko bolj poskočen postane NSR F2 že pri 7.000 obratih, medtem ko je njegova moč na višku pri 8.500 pa vse do 10.800 obratov. Za tako lastnost se bo lastnik tega bilda lahko zahvalil predvsem novim zračnim dovodom, ki uplinjač del'Orto PHBH 28 vedno oskrbuje s svežim in hladnejšim zrakom.

Tudi udobnost sedla se ni bistveno spremenila. Voznik

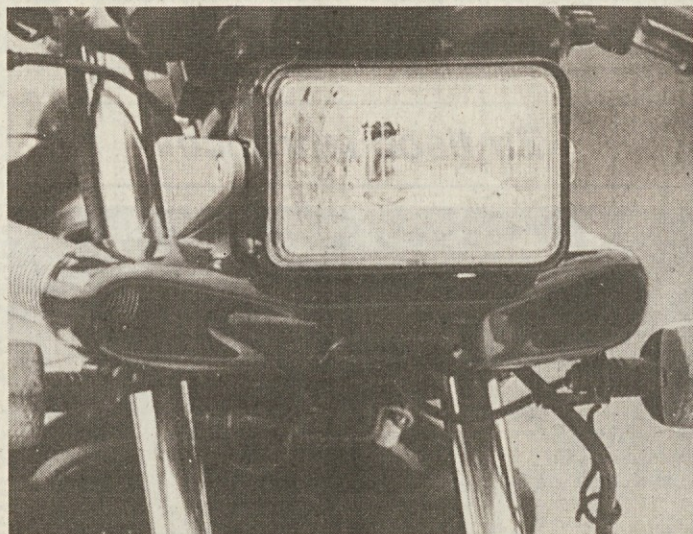
in potnik bosta kolikor toliko udobno potovala do najbližje plaže. Bolj vzdržljivi in vztrajni potniki pa bodo lahko šli tudi na krajše potovanja.

Vzmetenje je tudi bolj športno naravnano (predvsem spredaj), kar seveda ne pripomore k udobnosti. Spredaj je Hondin cestni motocikel NSR F2 opremljen z vilico s kraki premera 35 mm in hodom 135 mm. Zadaj pa najdemo že standardno nihajno jekleno vilico Pro link z monoblažilnikom, ki je navkljub športnemu izgledu in sposobnostim tega motocikla, le nekoliko bolj mehko ali bolje rečeno manj trdo naravnana.

Ker ima Hondin cestni športni "goli" motocikel nadvse zanimive pospeške in doseže zavidljivo hitrost, morajo biti tudi zavore na višini. Te pa niso samo na nivoju, ampak so celo brezhibne. Spredaj je namreč Hondin NSR F2 opremljen s kolutom premera 316 mm, na katerega delujejo čeljusti z dvema batoma. Zadaj pa so ga opremili s kolutom premera 220 mm.

Cena tega prenovljenega modela tudi ni pretirana, če jo primerjamo s cenami ostalih motociklov iste kategorije. Hondin NSR F2 stane pri prodajalcu vključno z davkom IVA 5.097.000 lir.

ZVONKO PETJE

**AUTORADIO
SERVICE-CENTER**

TRST - Ul. Settefontane 99 - Tel. 040/948483-944300

- PRODAJA VARNOSTNIH NAPRAV AUTO 1111
- IN RADIOTELEFONOV
- NAJBOLJŠIH ZNAMK
- MONTAŽA IN POPRAVILA
- V TEKU DNEVA
- ODPLAČILA NA OBROKE

Novi Roverjev malček bo nosil številko 100

Še pred koncem leta bo tudi pri nas na voljo nov Roverjev malček, ki se bo v skladu z novo politiko tovarne imenoval rover 100. Gre za majhno limuzino s tremi ali petimi vrati, ponujajo pa jo v različicah s 1120-kubičnim (60 KM) in s 1400-kubičnim motorjem (76 KM). Vse modele lahko dobite tudi s katalizatorjem.

Alfina šestvaljna športna detelja

Najnovejša različica alfe 164 nosi ime »quadrifoglio«, detelja, ki je namenjeno športnim vozilom milanske tovarne. 164 quadrifoglio poganja 3-litrski 6V motor, ki zmore 200 KM. V primerjavi z dosedanjim šestvaljnim modelom je quadrifoglio mnogo prožnejši. Dosega najvišjo hitrost 237 km/h.

Štirikolesni pogon

Renault je te dni predstavil zadnjo verzijo svojega modela 21: opremljen je s 2-litrskim štirivaljnikom turbo, ima štirikolesni pogon in velja nekaj nad 41 milijonov lir. Naj še povemo, da zmore 217 km/h.

Lepotne spremembe pri letošnji delti

Mala lancia, se pravi delta, ki že leta kljubuje času in je še vedno zelo priljubljena je doživela prav pred kratkim delno prenovitev: gre predvsem za obrobne posege, ki zadevajo notranjo opremo (sedeže, volan). Vse različice delte so poslej bogatejše, saj imajo na primer, serijsko vgrajen električni pomik šip in meglenke.

Oplova ponudba za vroča poletja

Pred začetkom poletja je Opel izvedel nekaj sprememb v seriji kadetov. Tako je na primer dokajšnjo prenavo doživela športna različica kadeta, GSi, ki jo poganja močan dvelitrski štirivaljnik s 16 ventili. Kadet GSi je sedaj mnogo bogatejši, odlikujejo pa ga predvsem lepa platišča in pa zelo bogate notranje usnjene prevleke.

Za tisoč izbrancev

Panda, ki jo vidimo na sliki, ni kakršnakoli panda, temveč sodi v vrsto »top ten«, ki jih bodo izdelali le tisoč in bo vsaka oštevilčena. Poganja jo že znan 999-kubični motor iz serije FIRE.

Nova delitev sredstev za področje prireditvev

Pravimo, da so številke najbolj zgovorne, a včasih nas lahko tudi zave-dejo. Ko govorimo, denimo, o tisoč milijardah, ki naj bi jih država dode-lila področju glasbe, gledališča in fil-ma, se zdi vsota ogromna, kriza mno-gih ustanov pa dokazuje, da bi bila prav ta področja potrebna še mnogih »injekcij«. Podatki, ki jih je nanizal minister za turizem in prireditve Car-lo Tognoli, pa so vsekakor zanimivi.

Država je leta 1988 namenila pod-ročju spektakla 897 milijard, leto ka-sneje 843 milijard, letos pa 891 mili-jard. Poseg, ki je marsikoga razburil, je v letu 1989 odtegnil vsakemu od treh področij po 100 milijard. Od le-tošnje vsote so prejele operne hiše 428 milijard, približno 175 milijard je bilo dodeljenih področju filma, 150 milijard gledališčem, 126 milijard so bile deležne drugačne glasbene de-javnosti (festivali, koncerti, natečaji), 16 milijard so prejeli cirkusi. Predlog nove razdelitve pa naj bi bila sledeči: 443 milijarde operam, 174 filmu, 157 prozi, 126 drugemu glasbenemu delo-vanju, 14 cirkusom. Minister Tognoli skuša s svojim predlogom za prihod-nje leto zapolniti praznino 300 mili-jard, ki so bile odtrgane leta 1989,

novi porazdelitev pa narekuje pred-vsem dejstvo, da parlament ni odobril treh zakonov, ki so bili predlagani za posamezna področja.

Minister Tognoli je izrazil še marsi-katero pripombo na račun posamez-nih področij. Tako je, recimo, govoril o »kakovostni selekciji«, ki naj bi na področju gledališča omejila pretirano ponudbo, kar - vsaj po njegovem mnenju - pničuje kvaliteto, v zvezi s filmom pa je omenil »pomenljive spremembe«.

Zanimivi so predvsem drugi poda-tki, ki navajajo k drugemu opti-mizmu. Po padcu leta 1988 (12.10 odstotkov manj) se je prodaja vstopnic za vsa tri področja dvignila lani za 1,95 odstotkov, kar pomeni za skoraj 114 milijard in pol. Lani so Italijani potrosili za prireditve 3.253 milijard v primerjavi z 2.789 milijardami leta 1988. Več ljudi obiskuje kinematogra-fe (2,2 odstotka več, čeprav je tu vred-noti omeniti, da je padel za skoraj 10 odstotkov obisk italijanskih filmov). Število obiskovalcev oper, baletov in gledaliških predstav se je leta 1989 v primerjavi z letom 1988 dvignilo za 0,68 odstotkov.

Nov rekord: štiri milijarde za scenarij

Tri milijone dolarjev oziroma pri-bližno tri milijarde in sedemsto milio-nov lir je novi svetovni rekord za vsoto, ki so jo kdaj odšteli za filmski sce-narij! Za sicer primerno vrtoglavo ceno si ga je te dni zagotovila holly-woodska produktska hiša Carolco Picture. Srečni avtor je pisatelj Joe Eszterhas, ki so mu nekateri pred pičlimi devetimi meseci že napovedovali skorajšnji konec umetniške poti. Po tem neverjetnem dogodku je Eszterhas seveda postal pravi junak dneva v hollywoodskih krogih, ne nezadnje tudi avtor, za katerega se bo odslej verjetno marsikdo odločneje potego-val.

V filmskem scenariju z naslovom *Basic Instinct* pripoveduje avtor o strastnem odnosu med policistom in pisateljico-psihologinjo. Na videz že »znana« življenjska zgodba pa je pro-ducente privabila predvsem zato, ker je uokvirjena v žanr filmske kriminal-ke in zato za občinstvo kar se da vab-ljiva.

Po rekorda vredni kupčiji se pri Car-olco Picture seveda že pripravljajo na snemanje, podrobnosti pa so še zavite v tancico skrivnosti. Vsekakor se po-javljajo imena kandidatov za glavna junaka: vloga policista bi lahko odi-grali Mel Gibson, Kevin Costner ali Richard Gere, pisateljico-psihologinjo pa bo baje posebej bala Michelle Pfeif-fer, Julia Roberts ali Melanie Griffith. Nesporen dokaz, da producenti ciljajo na gotov uspeh!

Bajna vsota, ki jo je dosegel Eszterhasov scenarij, je pravzaprav le posledica prakse, ki je že nekaj časa uve-ljavljena v Hollywoodu. S ponujanjem scenarijev na dražbi si namreč avtorji zagotovijo boljše plačilo za svoj trud, producenti pa višjo kakovostno raven, ki je ustvarjanje po naročilu ne more vedno jamčiti.

»Po mojem mnenju je scenarij prava duša filma,« je ob svojem uspehu dejal Eszterhas, »če že gre ogromno denarja za igralce in režiserje, naj bo primerno poplačana tudi zamisel, ki sproži ves ustvarjalni proces!«

sklad mitje čuka

jelka cvelbar

Letošnji poletni center

(foto Cvelbar)

Sklad Mitja Čuk že vrsto let organi-zira poletno varstvo za otroke iz vrt-cev in obvezne šole. Pred koncem šol-skega leta smo razdelili po vseh slo-venskih šolah in tržaški pokrajini pri-bližno 600 predvpišnih pol, da bi ob-vestili otroke in predvsem njihove starše, da bo tudi letos preskrbljeno ob koncu avgusta za dnevno varstvo in zabavo, hkrati pa zato, da bi mogli orientativno dobiti podatke o razsež-nosti potrebe poletnega središča za slovenske otroke. Čedalje bolj pogosto se namreč dogaja, da se za naše polet-no središče prijavi več otrok, kakor pa je razpoložljivih mest.

Pred leti je bilo organiziranje polet-nih središč le stvar dobre volje usta-nov ali posameznikov. Sedaj pa javna uprava predvideva celo vrsto natan-čno določenih ukrepov za odprtje: od prošnje do sanitarne inšpekcije.

Naš letošnji poletni center se bo od-vijal kot vedno, dokler ne bomo imeli na razplago zelenih površin, v prostori-h in na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah. Za to se moramo zahvaliti tako prosvetnemu društvu Tabor kot športnemu društvu Polet, ki nam ved-no dajeja na razpolago svoje prostore. V poletno središče bomo, zaradi že omenjenih zakonskih določil, vpisali

lahko le sto otrok. Poudariti moramo še enkrat, da dosedanje predvpišne pole še niso dovolj za vpis. Vpis bo treba potrditi v ponedeljek, 6. 8. 1990 v času med 8. in 14. uro na sedežu Sklada (Proseška ul. 133 na Opčinah). Izkušnje iz prejšnjih let nam narekuje-jo, naj staršem svetujemo, da čimprej zjutraj vpišejo svoje otroke, ker kasne-je naenkrat zmanjša razpoložljivih mest. Ob vpisu bo treba poravnati tudi vpisnino, ki bo znašala 75.000 lir. Poletno središče bo dejavno od 16. do 31. avgusta, vsak dan razen ob sobotah in nedeljah od 8. do 17. ure.

Skupnice otrok ne bodo presegale deset članov na vzgojiteljico, v naše središče pa zahajajo tudi prizadeti otroci, ki jim bomo preskrbeli dovolj spremljevalcev. Predvideno je kosilo v openski gostilni in dvakrat dnevno malica. Kot vedno bomo tudi letos poskrbeli za zdravo razvedrilo otrok, pa tudi za razne dejavnosti, kakor so gi-balna vzgoja, likovno izražanje, glasba in petje. Na vrsti bodo tudi ekskurzije in po možnosti nekaj izletov.

Upamo, da bo tudi letos naše polet-no središče uspešno zagotovilo našim otrokom varno in zabavno obdobje ob koncu avgusta v domačem, sloven-skem okolju.

Kulturne prireditve julija v Lignanu

V sosednjem počitniškem središču Lignanu bo mesec julij v pri-re-ditvenem smislu dokaj razgiban. Program, ki ga letos ponuja Arena Alpe Adria, se bo začel v sredo, 11. julija, z nastopom Moldavskega državnega baleta. Isti ansambel se bo predstavil občinstvu tudi v sobo-to, 21. julija. Petek, 13. julija, bo posvečen »mednarodni« folklori s prireditvijo *Bye Bye Brasil*, naslednji večer pa bo jazzovski s skupino Sartorello Fourniture Group. Nekaj prostora so seveda odmerili tudi klasični glasbi: v nedeljo, 15. julija, bo tako na programu koncert ko-mornega orkestra I solisti Veneti pod vodstvom Claudia Scimoneja, v četrtek, 19. julija, pa štirirčni klavirski recital Mihaila Volčiocka in Carine Dedove. Nekoliko lahkotnejši spored nam bo ponudil naslednji večer z Loharjevo Veselo vdovo v baletni verziji s kubansko skupino Gran Teatro de la Habana. V četrtek, 26. julija, se bo predstavila doma-ča skupina Twirling. Zanimiv bo tudi baletni večer v petek, 27. julija, s predstavo *Vesele žene windsorške*. Pred zaključno prireditvijo 31. juli-ja, ki jo bodo priredili v sodelovanju z oddajo *Videomusic*, bo v sobo-to, 28. julija, na sporedu še večer v okviru Folkest z Donovanom.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1 7.00 Aktualno: Uno mattina 9.40 Nadaljevanka: Santa Barbara 10.30 Jutranji dnevnik 10.40 Nadaljevanka: L'assassi-nio dei Fratelli Rosselli 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nan.: Mia sorella Sam 12.30 Dok.: Juha in lešniki 13.30 Dnevnik - tri minute 14.00 Rubrika o Mundialu 14.15 Variete: Ciao fortuna 14.30 Film: Incontro a Central Park (dram., ZDA 1964, r. Guy Green, i. Sidney Poitier) 16.15 Rubrika: Minuto zero 16.45 Mladinska oddaja: Big! Estate 17.45 Risanke 18.15 Nanizanka: Cuori senza età - Con affetto, Rose 18.55 Nadaljevanka: Santa Barbara 19.40 Mundial, vreme in dnevnik 20.40 Variete: Firenze sogna (vodi Pippo Baudo) 22.40 Dnevnik 22.50 Atletski miting (prenos iz Verone) 24.00 Dnevnik in Mundial 0.45 Mundial - protagonisti in prvaki pripovedujejo	RAI 2 7.00 Nanizanki: Lassie, 8.15 L'isola dei ragazzi, vmes risanke 9.30 Zdravnik neposredno 10.00 Dokumentarna oddaja: Occhio sul mondo 11.00 Nadaljevanki: Il padiglione della morte, 11.55 Capitol 13.00 Dnevnik in Mundial 14.00 Nadaljevanka: Beautiful Nan.: Saranno famosi, 15.30 Mr. Belvedere 16.00 Film: Slalom (kom., It. 1965, r. Luciano Salce, i. Vittorio Gassman, Adol-fo Celi) 17.55 Videocomic 18.55 Rubrika: Dribbling 19.45 Dnevnik in šport 20.20 Rubrika o nogometu 20.30 TV film: Una povera ra-gazza ricca - Zgodba Barbare Hutton (i. Far-rah Fawcett, 2. del) 22.05 Glasbeno tekmovalstvo: Il nuovo Cantagiro 23.00 Dnevnik - nocoj 24.00 Dnevnik, vreme in ho-roskop 0.25 Film: Il marchio di Dra-cula (srh., VB 1970, r. Roy Ward Baker, i. Christopher Lee)	RAI 3 14.00 Deželne vesti 14.10 Videofragmenti: Black & Blue 14.35 Oddaja o kulturi in za-nimivostih: Fuori orario 15.30 Videosport: rubrika Ral-ly 3 in kolesarstvo - dir-ka po Basilicati 16.20 Videofragmenti: Black & Blue 16.45 Film: Squadra omicidi (krim., ZDA 1953, r. Ar-nold Laven, i. Edward G. Robinson, Lee Van Cleef) 18.15 Drobci 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 BlobCartoon 20.00 Variete: Blob. Di tutto di più 20.30 Film: L'uomo del confi-ne (krim., ZDA 1980, r. J. Freedman, i. Charles Bronson, Bruno Kirby, Kenneth McMillan) 22.15 Komični drobci 22.55 Večerni dnevnik 23.00 Šport: Proces Mundialu 23.50 Nočni dnevnik 24.00 Oddaja o kulturi in za-nimivostih: Fuori orario. Cose (mai) viste 0.25 Filmske novosti	RTV Ljubljana 1 8.50 Video strani 9.00 Spored za otroke in mlade: nanizanka Grizli Adams 9.25 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu (pon.) 10.10 Mozaik. Alpe Jadran 10.40 Video strani 15.15 Video strani 15.25 Žarišče (pon.) 15.55 Poletna noč (pon.), vmes Murphy Brown, Nekdo jezdi mimo in Nori ho-tel (1. del) 18.00 Dnevnik 18.05 Poslovne informacije 18.10 Mozaik. Dokumentarna oddaja: Te presenetljive živali (1. del) 18.40 Spored za otroke in mlade: nanizanka Ču-dežna leta 19.10 Risanke in TV okno 19.30 Dnevnik in vreme 20.00 Nadaljevanka: Vnovič v Bridesheadu (8. del) 21.00 Teknik 22.05 Dnevnik in vreme 22.25 Poletna noč, vmes nani-zanka Murphy Brown, nadaljevanka Nekdo jezdi mimo (10. del) in nanizanka Nori hotel 0.30 Video strani	TV Koper 12.00 Tenis v Wimbledonu 15.00 Teniški turnir v Wim-bledonu (prenos iz Lon-dona) 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stičišče 20.00 Kulturna rubrika 20.30 Teniški turnir v Wim-bledonu: povzetki in in-tervjuji 22.00 TVD Novice 22.15 Tenis - turnirji ATP 23.15 Hokej - prvenstvo NHL 24.15 Zgodovina športa po že-lji: Juke Box 24.45 Rubrika: Fish Eye	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 8.00, 14.00 Deželna kronika; 7.30 Pravljica, Dobro jutro po naše; 8.10 Iz Zvezdnatih noči; 8.40 Revi-val; 9.05 Ne vse, toda o vsem; 9.10 Južno-ameriška folklor; 9.40 Sanje se nadalju-jejo; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z operne-ga repertoarja; 11.30 Zvočne kulise; 12.00 Dogodki stoletja; 12.20 Melodije; 12.40 Deželna zborovska revija Corovivo; 12.50 Orkestri; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Me-digra; 15.10 Jugoslavija 1941-1945; 15.40 Lahka glasba; 16.00 Mladinski pevski festival v Celju; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Dramatizirana zgodba: Ljudski glas - božji glas (Damir Feigel, pon.) 17.26 Mladi val; 19.20 Zaključek.	RTV Ljubljana 2 18.50 Izobraževalna oddaja: Ravnotežja - Družbene dejavnosti na razpotju (zadnji del) 19.30 Dnevnik 20.00 Žarišče 20.30 Dokumentarec: Boj za obstanek 20.55 Mali koncert z violinis-tkama Majo Repše in Moniko Redenšek 21.00 Dok.: Rdeča violina 21.30 Večerni gost: Silvija Lusk 22.15 Studio Ljubljana	LJUBLJANA 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Mladina poje; 9.05 Glasba; 9.35 Napotki za goste iz tujine; 11.05 Naš gost; 11.30 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kme-tijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do 14.00, 14.05 Vedre note; 14.25 Iz glasbene tradicije; 14.40 Radijski Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Priobjljene melodije; 17.00 Studio; 18.05 Big Band RTV-Lj; 18.30 Komorni zbor RTV Ljub-ljana; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 An-sambli; 20.00 Domače pesmi; 21.05 Lite-rarni večer; 21.45 Melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Podoknica; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočna glasba.	RADIO KOPER (slovenski program) 7.30, 13.30, 14.30, 16.30 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Na da-našnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in kroni-ka; 7.30 Dnevni pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Oddaja v živo: Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Črno na be-lem; 17.30 Aktualna tema: Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.	RADIO KOPER (italijanski program) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Alma-nah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfo-nija zvezd in horoskop; 7.35 Voden glas-beno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družin-ski svet: ideje, recepti in nasveti za gos-podinje; 11.00 Pisali so nam; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pe-sem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	RADIO OPČINE 7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 15.00 Oddaja o modi: C'est la vie; 18.00 Vedeževalka; 20.00 Klasična glasba; 21.00 Radijski bazar, nato Nočna glasba.
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

V soboto bodo na gradu odprli odmevno slikarsko razstavo Baročno slikarstvo protestantskega severa Evrope in katoliškega juga

Po velikih in odmevnih razstavah beneškega slikarstva 16., 17. in 18. stoletja, bo na goriškem gradu v poletnih mesecih na ogled bogata razstava evropskega baročnega slikarstva. Odprli jo bodo v soboto, 30. t. m., ob prisotnosti poljskega veleposlanika. Iz Narodnega muzeja v Varšavi prihaja namreč velika večina od skupnih enajstdeset razstavljenih del evropskih slikarjev šestnajstega in sedemnajstega stoletja. Kolekcija baročnega slikarstva je med najbolj dragocenimi eksponati omenjene institucije, ene od pomembnejših v evropskem merilu.

Razstava bo posvečena spomenu Jana Bialostockega, nekdanjega ravnatelja Narodnega muzeja in enega najboljših poznavalcev baročne umetnosti. Njegove smernice so upoštevali tudi pri pripravi bogatega kataloga. Iz zasebnih zbirk in tudi nekaterih javnih ustanov v Furlaniji-Juljski krajini je kakih deset slik.

Razstava bo zanimiva z različnih vidikov: najprej velja opozoriti na njen obseg, saj zajema nad šestdeset del različnih avtorjev zelo različne tematike. Postavljena bo tako, da bodo prišle do izraza zelo očitne razlike med baročnim slikarstvom evropskega (protestantskega) severa in baročnim slikarstvom v južni Evropi, zlasti v Italiji. Slike bodo tudi tematsko predstavljene, pri čemer velja posebej opozori-

ti na takoimenovane dekorativne motive, na zbirko osmih portretov, na tihožitja (12 slik). Iz Narodnega muzeja v Varšavi izposojene slike so v glavnem delo holandskih avtorjev, čeprav med njimi ne manjka niti nekaj pomembnih italijanskih baročnih slikarjev.

V zvezi z napovedano odmevno razstavo velja navesti še prijetno ugotovitev: v okviru priprav na kulturni dogodek je strokovnjakom uspelo, z gotovostjo ugotoviti avtorja dveh slik, ki so last mestnega muzeja v Gorici. Gre za sliko Mojzes se reši iz vode in Lot in njegove hčere. Doslej so deli pripisovali Pietru Liberiju, podrobnejša analiza pa je pokazala, da sta sliko delo Nicolaja Bambinija. Omenjeni deli sta bili doslej razstavljeni na gradu, vključeni pa sta v razstavo baročnega slikarstva.

Slike so, poleg Narodnega muzeja iz Varšave, posodili še mestni muzej iz Pordenona, mestni muzej iz Vidma, in nekateri zasebniki, med temu grof Corronini.

Občinski svet v Doberdolu

Občinski svet v Doberdolu se bo jutri popoldne sestal na svoji prvi redni seji, po umestitveni seji ob koncu prejšnjega meseca. Dnevni red obsega dolg seznam ratifikacij, prodajo občinske parcele ter podaljšanje pogodbe za odvoz odpadkov na odlagališče pri Tapoglianu. Seja bo ob 18. uri.

Večeri starinske glasbe

Goriška pokrajinska uprava bo od 9. do 17. julija ponovila lani nadvse uspešno prireditve koncertov starinske glasbe. Glasbeni večeri, ki jih bodo izvajali znani ansambli iz Italije, Nemčije in Sovjetske zveze se bodo odvijali na goriškem gradu, v palači Torriani v Gradišču, na županstvu v Ronkah in v starodavni cerkvi nad Foljanom ter v stolnici v Krmini. 14. julija bo prav v Krmini nastopil tržaški ansambel Gallus consort s sporedom pesmi pod naslovom Glasba na dvoru Maksimilijana I.

Skupaj z Gallus consortom bo nastopil tudi tenorist Nigel Rogers.

Po liceju se je ustni del mature pričel tudi drugod

Letošnja matura se precej hitro bliža koncu. Včeraj so zaključili ustni del izpita še ostali maturantje klasičnega liceja Primoža Trubarja, istočasno pa so se pričele ustne preizkušnje na tehničnem industrijskem zavodu Galileo Galilei in na zavodu za trgovino Ivana Cankarja. Tokrat nas je pot popeljala na trgovsko šolo, v zadnje nadstropje bivšega malega semenišča.

Ko smo vstopili v razred je pred profesorico komisijo odgovarjal Marko. S profesorico slovenščine sta razpravljala o Kosovelovih pesmih. Dijak je bil vidno napet, saj mu spraševanje ni šlo preveč od rok. Pogovor se je nato zasukal na ekspresionizem v slovenskem pesništvu in še, skoraj obvezno vprašanje o zamejskih besednih ustvarjalcih. Rebuta, Košuta, Pahor, Šorlijeva, Čuk in Mermolja kandidatu niso bili povsem dobro znani. Sicer je sam priznal, da je raje prebral slovenske klasične, kot npr. Cankarja.

Napetost je nekoliko popustila med popravno slovenske naloge, v kateri se je kandidat potrudil, da bi temo razvil, vendar je ni povsem pravilno izoblikoval. Dobro pa je opravil nalogo iz prava, kjer je lepo obrazložil pomembnost kolektivnih delovnih pogodb. Očitno mu predmet leži.

Soočjenja s komisijo še ni bilo konec. Treba je bilo odgovoriti še na vprašanja s področja geografije. Razli-

ka med intenzivnim in ekstenzivnim kmetijstvom, pridelovanje pšenice in žitaric nasploh. Kaj bo po maturi? Naravno, čimprej se misli zaposliti.

Na hodniku je Marko predal štafetno palico drugemu Marku, ki je prvi del ustnega pogovora opravil v italijanščini. Uvodoma je zagovarjal raziskavo o Pasoliniju in neorealizmu. Opaziti je bilo, da mu je filmski razvoj dobro znan. Na vrsto sta prišla tudi Moravia in Croce, nakar se je kandidat posvetil zemljepis: spregovoril je o monsumski Aziji, o značilnosti področja, o pridelovanju riža ter o svetovni živinoreji. V zemljepisu odgovori, morda zaradi živčnosti, niso bili povsem gladki. Po informaciji, da sta bili pisni nalogi pozitivni si je seveda odahnil. Tudi drugi Marko namerava čimprej poiskati zaposlitev. Kotiček na pošti bi bil kot nalašč, je zaupal komisiji.

In že sta oba Marka veselo odkorakala po dolgem hodniku. Kam sedaj? Spat, je bil odgovor obeh, saj sva zelo izmučena. Zvečer pa na žur. Upajmo, da bo v soboto tudi končna ocena sprejemljiva. Tudi mi smo odšli, ko je pred komisijo stopila Barbara, ki je v bližnjem razredu pilila še zadnje negotovosti in pomisleke glede ustne priprave. "Srečno", so ji iskreno zaželeli sošolci in za njo so se zaprla vrata razreda.

Poletno središče gosti 45 radovednih in veselih otrok

Poznate radovednega želvaka prva-ka? Če še ne, ga boste srečali v Slovenskem poletnem središču, ki se je pričelo v ponedeljek, v dijaškem domu na Svetogorski cesti. Radovedni želvak prvak je maskota, lahko bi mu rekli tudi simbol, letošnjega poletnega središča. To je želva, ki spremlja, poleg vzgojiteljev in animatorjev, petinštrideset otrok, pri igri, pri kopanju v bazenu, pri petju. Skratka želvak je

zraven od jutra, do poznega popoldneva ko otroci odhajajo domov. Zraven bo seveda tudi na zaključni prireditvi.

Kakor smo te dni že poročali, so organizatorji poletnega središča poskrbeli tudi za prevoz otrok iz raznih krajev doberdolske in sovedenjske občine. Pa še tole bi veljalo navesti: v središču sprejemajo tudi zamudnike, saj je še nekaj prostih mest! Na sliki: (foto Čubej) igra ob delu.

Prvi večer na gradu je bil namenjen prikazu »vojne vzdušja« v mestu

Prvi večer v obnovljenem muzeju Velike vojne na grajskem griču, sicer namenjen širši publiki, je skušal ob Bachovi in predvsem Seghizzijevi glasbi, diapozitivih in umetniški besedi, poustvariti "vojno vzdušje", tega lepega, nesrečnega mesta ob Soči, ki se je znašlo v rovu prve svetovne vojne. Večer, kateremu naj bi sledila še druga zanimiva srečanja na temo Velike vojne, sta pod okriljem goriške pokrajine in pokrajinskih muzejev skrbno pripravila Annamaria d'Auria in Alessandro Arbo, ki je tri recitatorje tudi spremljal pri klavirju. Iz časopisnih kronik predvojnih, posebno pa vojnih dni, iz različnih spominskih zapisov in dnevnikov posameznikov, je bilo začutiti utrip kulturnega mesta, kjer je nacionalna raznolikost le bogatila njegov mirni vsakdan. Toda 28. avgust 1914. leta in še močnejše 23. maj 1915. leta porušita idilo avstrijske Nizze; konec je lepega življenja. Že naslednjega dne postane malo semenišče vojaška bolnišnica, zabeležilo sestre uršulinke, ki vodijo dnevne zapiske že od leta 1873. "Ljudje jokajo, se tresejo, sprašujejo, kaj bo?" 6. junija 1915 je Gorica že v mraku. 9. septembra istega leta naslovi cesarsko kraljevi komisar Dandini v treh jezikih, tudi v slovenščini, poziv prebivalstvu, naj pazi na neeksplozivne izstrleke. Dva dekleta sta iz neprevidnosti, v mestu že našla smrt! Vojna je predvsem smrt. Smrt na bojišču, pa tudi v bojnem ognju tako odprtega mesta kot je Go-

rica. Znamenita prva vojna reporterka Alice Schalek, ki nam je s svojo žensko občutljivostjo zapustila dragoceno delo "Isonzofront", med drugim piše: "Iz hotela Park, poleg ljudskega parka, vidim pred seboj razpolovljeno hišo. V prvem nadstropju stoji še miza, na njej svetilka in otroška igračka. Na stenah so še podobe, ena je padla iz okvirja, na tleh delček rožnatega tepiha. Vse ostalo je uničeno!" In potem ko se odpravi do Soče, "reke, ki je postala simbol hrabrosti", ob ruševinah goriških hiš dunajskega novinarja vzklikne: "Kje so ljudje, ki so v njih prebivali, kdo skrbi zanje? So vsi mrtvi? Ali kje umirajo od lakote? Morda iščejo svoje otroke?". In tako se ji ob pogledu na človeške kaverne, na obrežju zelene lepote, vojna prikaže v vsej njeni norosti. "Kdo je tisti, ki vsiljuje nekaj, kar nihče noče? Vojna? Kdo je ta vojna?"

Tekstom Schalekove predhodijo ali sledijo zapisi Luigijs Barzinija "Na fronti", maj - oktober 1915, Fitza Weberja "Čas poraza" in "Bitka in ofenziva". V posebnem vzdušju klavirske spremljave in podob na steni, ki nas vračajo v čas naših nonotov in non, sledimo branju spominov Virginie Marinaz, Emilia Multischa, Camilla Medeota, Biagia Marina in drugih. Večer mine hitro, spodbudi nas, da si v kletnih prostorih ogledamo najnovejšo razstavo goriškega muzeja o Veliki vojni. Dr. Maria Masau, zgodovinarja Lucio

Fabi in Antonio Sema ter arhitekt Furio Corman, so skušali obiskovalce, ki si bodo sledili, predvsem informirati, razstaviti muzejske eksponate tako, da se ta strahotna vojna, postavljena tudi na naša tla, predstavi v bolj realnih okvirih. Brez retorike, v katero jo je tako nečloveško uokvirjal fašistični in tudi nacionalistični zgodovinar. Življenje in vojna v kraških rovih in v goriškem rovu!

Temačni kletni prostori ne strašijo: vabijo obiskovalca, da se ob dokumentih, fotografijah in zgovornih predmetih iz vojnih dni zbere in s spominom vrača nazaj. Grajski muzej Velike vojne iz Gorice nam, skupaj s svetogorskim muzejem iz Nove Gorice, posvečenima istemu času in dogajanju, pomaga osvetliti naš zgodovinski spomin, tako nujen za razumevanje naše sedanosti.

razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici, priredi v soboto, 30. junija, in nedeljo 1. julija, izlet v Kamniške oziroma Savinjske alpe, z vzponom na Ojstrico. Prevoz z lastnimi sredstvi. Vodi Miran Čotar. Interesenti naj za podrobnejša pojasnila pokličejo na tel. 30995. SPD Gorica obvešča nadalje, da bo 8. julija vzpon na Kanin.

Športno združenje Dom sklicuje v petek, 29. t. m., ob 21. uri redni občni zbor, ki bo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

Kmečka zveza obvešča, da 30. t. m. zapade rok za predstavitev prošnje za obnovitev vinogradov oz. za posaditev novih trt (reimpianto-impianto). Do 30. junija je tudi treba poskrbeti za vpis nasadov trt v posebni seznam vinogradov s kontroliranim poreklom (Albo dei vigneti DOC) pri Trgovinski zbornici v Gorici.

šolske vesti

Tajništvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda Žige Zoisa obvešča, da maturanti, ki so maturirali v šolskih letih 1984/85, 1985/86, 1986/87, 1987/88 lahko dvignejo diplome na šoli. Tajništvo je odprto od 10. do 12. ure.

kino

Gorica

CORSO Zaprti.
VERDI 18.00-22.00 »Scandal«.
VITTORIA 17.30-22.00 »Osceno e bestiale«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE Zaprti.
EXCELSIOR Zaprti.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.00-20.00 »Tato-vi Porscheja«.
SVOBODA (Šempeter) 20.00 »Ne vidim in ne slišim«.
DESKLE 20.00 »Rozmari«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Bassi Thea — Raštel 52 — tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. Antonio — ul. Romana 147 — tel. 40497.

Zlomljen nos in nekaj reber po pretepu pred restavracijo

Gradeški karabinjerji raziskujejo še ne povsem pojasnjeno ozadje pretepa, do katerega je prišlo prejšnjo noč pred restavracijo Al Fogolar v Gradežu in v katerem je bil ranjen 19-letni Claudio Rossi iz kraja Bagnaria Arsa. Karabinjerje je poklicar natak restavracije, potem ko so okoli 3. ure ponoči trije mladeniči zapustili lokal, ne da bi poravnali račun. To naj bi bili tudi povod za pretep, pri čemer pa so si nasprotujoče izjave o tem, kdo naj bi koga. Dejstvo je, da so na nekem dvorišču zraven restavracije našli okrvavljene Rossija. V bolnišnici so mu ugotovili zlom nosnice in nekaj reber. Zdravil se bo 20 dni, vendar ne v bolnišnici, ker je sam zavrnil sprejel v bolnišnico.

Gorelo je žito

Za okrog milijon lir škode je včeraj popoldne povzročil ogenj, ki je zajel njivo, posejano z žitom, pri Casseglianu v občini Šempeter ob Soči. Ogenj je uničil pridelek — žito je že dozorelo in bilo primerno za žetev — na približno 4.000 kvadratnih metrih in se nevarno približal hišam. Domnevajo, da je požar izbruhnil zaradi samovžiga.

■ Tudi včerajšnji že četrti dan iskarnja trupla mladega utopljenca v Soči

ni prinesel bistvenih novosti. Gasilci in potapljači še vedno preiskujejo bregova in dno reke južno od Zagraja, kjer se je v nedeljo popoldne utopil komaj 16-letni Marco Aldrigo iz Romjana.

V torek je na Tržaški univerzi uspešno diplomiral filmski zgodovinar in kritik

dr. ALEŠ DOKTORIČ

Čestita mu kolektiv Kinoateljaja

včeraj danes

Iz goriškega matičnega urada v obdobju od 17. 6. do 23. 6. 1990.

OKLICI: podoficir Tullio Visintin in uslužbenka Grazia Chermaz, električar Pietro Sossou in gospodinja Donatella Colella, cirkuški delavec Walter Djoedovic in uslužbenka Deborah Zidarich, uslužbenec Claudio Fratta in uslužbenka Silvia Devetag.

POROČILI SO SE: elektronski izvedenec Maurizio Deluca in brezposelna Claudia Rivolt, avtoprevoznik Bruno Pighin in delavka Liliana Vida, uslužbenec Flavio Leggiadri Gallani in gospodinja Lucia Turus, uslužbenec Giuseppe Forgione in uslužbenka Cinzia Sinopoli, finančni stražnik Pietro Cervadoro in profesorica Rosa Castriotta.

Evropa bo počastila Gallusovo umetnost

Osrednje slovesnosti ob 400-letnici smrti Jakoba Gallusa-Petelina (tudi Gallus Jacobus Carniolus, Jacobus Handl, Gallus Jakob) bodo v Pragi 1991, vendar so na Češkem že zasnovali okvirni načrt prireditve v jubilejnem letu evropske glasbe. To ne bodo le prireditve, povezane z Gallusovimi skladbami, obeta se še velika razstava o njegovem življenju in delu, mednarodni simpozij, vrsta nativov od Gallusovih kompozicij do strokovnih besedil.

Jacobus Gallus Carniolus (1550 - Praga, 18. julija 1591) je bil velikan glasbe, eden največjih slovenskih cerkvenih skladateljev, skladatelj evropskega slovesa. Gallusova dela so bila cenjena pri njegovih sodobnikih in so še danes, zasledimo jih v železnem repertoriju domala vseh znanih vokalnih skupin. Rodil se je neznano kje na Slovenskem. Za njegov rojstni kraj se navajajo Ribnica na Dolenjskem, Idrija in Sentviška Gora na Tolminskem, vendar so to le domneve, čeprav so Ribničani prepričani, da je »njihov«. Po njihovih navedbah - v zadnjem času predvsem po zatrdilu domačega raziskovalca ribniške zgodovine, prof. Janeza Debeljaka - naj bi bil Gallus vzgojen v cistercijski opatiji v Stični, ker tudi sam zatrjuje, da je »Kranjec in da je bival skoraj vse življenje po samostanih«. Prve spodbude za svoje glasbeno ustvarjanje naj bi Gallus dobil v domačem kraju. Takratni ribniški arhiadiakon Mayer je zbiral za svoje cerkvene pevce nadarjene domačine, kar je bil dolžan po tedanjih cerkvenih predpisih. Med njimi je moral biti tudi Jacobus Gallus. Mayer je bil tudi stolni kanonik v Ljubljani in je moral biti zelo vpliven mož. Z njegovim posredovanjem je Gallus prišel med pevce zbora ljubljanske stolnice, odkoder mu je izjemna glasbena nadarjenost leta 1574 odprla pot v dunajski cerkveni pevski zbor. O njem je torej več znanega pozneje, ko je odšel iz domovine.

V letih 1570-1574 je pel v dunajski dvorni kapeli, ki jo je vodil Phillip de Monte. Po odhodu z Dunaja je potoval in obiskal nekatera mesta in samostane. Spodnje Avstrije (Zwetel in Melk ob Donavi), Češke, Moravske in, Slezije, spoznaval razne skladatelje in naročnike svojih kompozicij in se izpopolnjeval kot glasbenik. Bival je tudi v Olomouci, Pragi in drugih mestih. Leta 1578 je v Pragi zložil svojo prvo latinsko mašo. V Olomouci je na začetku 1580 postal kapelnik škofa Stanislava Pavlovskega, tu živel več kot pet let, nato se je vrnil v Prago in vodil zbor v cerkvi sv. Jana na Bregu vse do prezgodnje smrti, 18. julija 1591.

Znameniti slovenski skladatelj Jacobus Gallus je živel v času, ko je bilo v zatonu eno velikih obdobij glasbenega razvoja, obdobje srednjeveške vokalne polifonske glasbe in se je začela homofonska glasba. V tem času so glasbeni mojstri 15. stoletja utemeljili in oblikovali glasbeni stavek do viška. To zborovsko glasbo 16. stoletja slogovno nazivamo »a cappella«, ker je bila pisana samo za pevske glasove. K največjim skladbam tega obdobja prištevamo tudi Gallusa, saj so vse njegove skladbe pisane za zbor. Sicer pa v razvoju evropske glasbe pomenijo Gallusova dela prehod iz pozne gotike v renesanso, tj. od polifonije v monodijo. Med slovenskimi muzikologi je Gallusovo delo doslej največ proučeval akademik dr. Dragotin Cvetko (Skladatelj Gallus-Plautzius-Dolar, 1963). Gallusov opus je obsežen in večinoma je bil natisnjen še za njegovega življenja. Najprej je izšel izbor 16 maš Slectiones quaedam missae (1580) v 4 knjigah. Posebno pozornost je Gallus posvetil motetu, glasbeni upodobitvi liturgičnih in bibličnih besedil. Te skladbe so izšle v 4 zvezkih Opus musicum, 1586-1590 (omenimo le ritmično zapleteni Pater noster in Ave Maria). Po raziskavah akademika dr. Cvetka, jih je skupno napisal 374; če upoštevamo, da imajo nekatera dva ali več delov, od katerih je vsak zase samostojna celotna, pa je dejansko ustvaril kar 445 skladb.

Gallusovi posvetni zbori (madrigali) so izšli v 3 knjigah Harmonia morales (1589, 1590); skupaj jih je 53. Po njegovi smrti je izšla še zbirka 47 posvetnih zborov, ki jih je z naslovom Moralia 1596 izdal Gallusov brat. Vsa besedila, ki jih je komponiral, so bila napisana v latinščini. Latinski jezik je bil za Gallusa »kralj jezikov«, zaupal mu je, ker je bil po njegovem globokem prepričanju, »najbolj znan, najbolj razširjen in vsem domač«. Poleg omenjenih zbir je izdal še nekaj skladb, med njimi za štiriglasni zbor O Herre Gott, ki se je sčasoma udomačil tudi med protestanti.

Po sodbi akademika dr. Dr. Cvetka, je Gallus poznal in obvladal vse, kar je bilo potrebno za komponiranje. Od vsega je sprejel toliko, kolikor je ustrezalo njegovi ustvarjalni zasnovi.

Oziral se je tudi za tujimi zgledi, vendar je bil dovolj samosvoj, da bi ga prevzeli vplivi drugih skladateljev njegove dobe. V evropski glasbi si je Jacobus Gallus pridobil s svojimi skladbami izjemen sloves že v svojem času, bržkone tudi neminljivo veljavo, ki je zaradi svojih razvojnih in umetniških kvalitet njegovega ustvarjanja segla v poznejša stoletja in je živa še danes.

Ob rob našemu zapisu morda še dve, doslej skoraj neznani zanimivosti iz življenjskega okvira našega slavnega rojaka. Podatek za Gallusovo rojstno leto 1550, potrjuje obrobni napis na lesorezu, odtisnjenem v 4. zvezku njegove zbirke motetov (1590). Vzdevek Carniolus, ki ga je skladatelj dodal svojemu priimku, pove, da je bil doma nekje na Kranjskem in da ni istoveten s katerimkoli od drugih skladateljev z enakim priimkom. Neizpodbitno zgodovinsko dejstvo je tudi to, da Gallus v svojem življenju ni nikoli uporabljal slovenske različice Petelin. Vselej se namreč omenja kot Jacobus Handl Gallus vocatus ali kot Jacobus Handl Gallus dictus s pristavkom Carniolus ali samo kot Jacobus Handl.

IVAN VIRNIK

Jezerškova knjiga Medaljoni našega časa Goli otok še kar traja

Janez Jezeršek, s partizanskim imenom Sokol, je postal širši javnosti znan, ko je objavil svojo knjigo »Arhipelag Goli«, v kateri je opisal svoje spomine na Goli otok in na trpljenje v tem taborišču. Zdaj je izšla njegova nova knjiga z naslovom Medaljoni našega časa, toda z bolj jasnim podnaslovom »Goli še kar traja«. In če založba na zavihu knjige pravi, da mnogi, ki so prestali strahote taborišča pravijo, da se po izpustu začenja nova kalvarija, pove to dovolj o vsebini knjige. Bralce nedvomno zanima, kaj naj bi nekdanji informbirejci oz. tisti, ki so bili tega obtoženi, doživeli po vrnitvi domov. Kaj je doživel nekdanji visoki oficir jugoslovanske armade Janez Jezeršek, potem ko so ga izpustili iz taborišča, pripoveduje sam v novi knjigi. Ta pripoved sicer ni tako razkrivajoča kot prva knjiga, s katero je odkrival tančice nad golotoškim taboriščem in še nekaterimi drugimi postajami svoje kalvarije. Toda kakšno je bilo življenje nekdanjega obsojenca in izobčenca, o tem je v knjigi napisanega dovolj zanimivega pa tudi poučnega in obtožujočega. Zato bodo po tej drugi Jezerškovi knjigi, ki jo je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani, posegali vsi tisti, ki so prebrali prvo knjigo, pa še novi, ki jih zanima odkrivanje razmer v komaj minulemu času.

O čem piše Jezeršek? Ko se je vrnil iz taborišča, v Ljubljani ni mogel dobiti zaposlitve. Seveda ni iskal samo službe. Prvenstveno je v osebnih stiskah iskal samega sebe, doživil prostora in svoje nekdanje tovariše, ki so mu drug za drugim obračali hrbet. Nekateri so bili prijazni, a niso storili ničesar, drugi ga niso hoteli poznati. Politiki, funkcionarji in razni oblastniki so vsak po svoje postopali z njim. In bralcu se kažejo v povsem drugačni luči, kot jih je predstavljala uradna propaganda. Medtem ko si je nekdanji zapornik prizadeval, da bi se zaposlil, in se slednjič

tudi je, pa ga politična policija ni pustila z vida. Stalno ga je nadzorovala, ga tudi opominjala in ga slednjič zaprla. Pa je bil kazenski postopek zoper njega ustavljen. Potem se je Jezeršek počasi le uveljavil, bil primoran tudi zamenjati službe, pa se umiril, doživil propad gospodarstva in politični razkroj ter se slednjič upokojil. Danes živi v Beli Krajini.

Jezerškovo pisanje odgovarja na mnoga vprašanja, ki si jih zastavlja sam pisatelj. Iskanje preteklosti, iskanje samega sebe v novih razmerah, ko se po letih taborišča izpuščeni taboriščnik znajde brez dela, brez denarja in vsestransko zaznamovan na cesti. K sreči ima svojo družino, v kateri poskuša najti mir in smisel. To se mu posreči. Posreči se mu najti novo zaposlitev, sprva sicer skromno, potem pa vendar primerno. Kako ga pri tem policija ni pustila pri miru, mu sledila, bedela nad njim, nad njegovim vsakim korakom in ga tudi zasliševala ter zaprla. Res sicer samo za nekaj mesecev, toda do obsodbe vendarle ni prišlo. Kakšno vlogo so pri tem igrali nekateri slovenski politiki, nazorno pokažejo njihovi portreti, kakor nam jih nariše Jezeršek. Vipotnik, Kavčič, Hribar so karakterizirani povsem odkrito, in zlasti Kavčič se nam kaže kot trd in neizprosni oblastnik, seveda še preden je tudi njega samega spodneslo. Ob tem doživlja pisatelj propadanje gospodarstva in daje odgovor na vprašanje, zakaj je socialistično gospodarstvo tako neizbežno drvelo navzdol.

Tekst, ki ga je za objavo v knjigi priredil Ivo Zorman, je zanimivo in poučno branje. Ni sicer kaka velika stvar, niti v dokumentarnem še manj v pripovednem smislu. Je pa mozaik podob, ki kažejo slovenski povojni čas, naše razmere in izobčenega človeka v njem.

Sl. Ru.

Drabosnjakov Pasijon v žlahtni izvorni verziji

Drabosnjakov Pasijon na Kostonjah je bil za koroške Slovence velik kulturni in gledališki dogodek. Tudi kritika se je lepo izrekla o predstavi, ki jo je režiral Franci Končan in v kateri nastopa nad 70 igralcev

Nov roman Fallacije je ovit v veliko tajnost

Samo še en mesec je do izida novega romana Oriane Fallaci, ki bo izšel pri založbi Rizzoli v začetni nakladi 300 tisoč izvodov. O sami vsebini dela se skoraj ničesar ne ve, saj je milanski založnik najel za tiskanje knjige na desetine različnih stavcev in korektorjev, da ne bi prišla na dan celotna fabula zgodbe. Kljub temu pa so nekatere značilnosti romana vendarle znane.

Gre za delo, ki obsega približno 800 strani, v katerem je opisana usoda približno šestdesetih oseb, ki čakajo na smrt: »To čakanje traja tri mesece«, je odkrila pisateljica v nekem intervjuju, »in gre od neke oktobrske do januarske nedelje.« Potem je tu še neke vrste protagonist v množici oseb romana, neki ne prav definirani »profesor«, »razmišljujoča glava«, a ničesar se ne ve o njegovi končni usodi, če spada v krog preživelih ali mrtvih. Ostalo je ovito v veliko tajnost. Zakaj? Kaže, da vzrok tega je efektna domisljica na koncu knjige, ki naj bi omogočala večplastno razumevanje oziroma »dvojni interpretaciji« branega.

Oriana Fallaci je za svoj tretji roman porabila pet let. Med pisanjem se je povsem izločila od sveta, živela je v samotni v manhattanskem bunkerju: »Ne hodim s hiše in ne govorim. Govorim samo s svojimi junaki...« In njeni junaki odsevajajo to absolutno kreativno koncentracijo: »Mi ji razlagamo, kaj pomeni pisanje«, pravi protagonist romana, »pisanje je grozna samota neke sobe, ki se postopoma spreminja v zapor in celico trpinčenja. Je strah pred belim listom, ki te prazen gleda, ironičen, je žrtvovanje besede, ki se ti izmika, je trpljenje šepajočega stavka, pomanjkljive metrike, neustrezne strukture, poglavja, ki ga moraš popraviti in spet napisati, napisati, napisati...«

Slavistično društvo ob zaključku nadvse uspešnega šolskega leta

Slavistično društvo Trst-Gorica zaključuje tekoče šolsko leto s pregledom zelo intenzivne aktivnosti, prav tako pa z napovedjo odgovornih nalog, ki ga čakajo že na pričetku jeseni.

Naše društvo je bilo soorganizator Zborovanja slavistov v Portorožu, se pravi vseslovenskega osrednjega slavističnega srečanja, organizator poučnega izleta po Tržaškem. Na zborovanju je sodelovalo z dvema predavanjema (Lučka Abram s prikazom istrskih narečij, Marija Pirjevec z osvetlitvijo povezav med Dantejem in Matijo Čopom), Marija Cenda je pripravila posebno številko Biltena s podrobno kulturološko predstavitev tržaškega območja, sicer pa je mogoče naštetih še celo vrsto odzivnih dogodkov in predstavitev na pobudo društva: skupaj s slovenskim klubom je bilo pripravljeno srečanje z Borisom Paternujem ob njegovih novi knjigi »Obdobja in slogi v slovenski književnosti«, kjer je avtorja predstavil Zoltan Jan, sam Boris Paternu pa je v nadaljevanju osvetlil problematiko Bartolovega »Alamuta«.

Skupaj s Kulturnim domom v Gorici je Slavistično društvo pripravilo »Večer s pesnico Ljubko Šorli« ob njeni 80-desetletnici, na katerem so sodelovali Glasbena matica Gorica, Gledališka skupina Gorica, France Bernik s predavanjem oziroma Aleksij Pregarc kot bralec besedila - s pesnico se je pogovarjal Janez Povše.

Na prvih Primorskih slovenističnih dnevih koncem marca v Novi Gorici je sodeloval z našega področja tudi Boris Pahor, prireditelj pa so na pobudo Silva Faturja izvedla slavistična društva iz Kópra, Nove Gorice in Trsta oziroma Gorice. »Moje delo je slutnja zarje« je bil že drugič izveden literarni večer v Kulturnem domu v Trstu in sicer na obletnico Cankarjevega rojstva, tudi to pot sta dogodek organizirala in izvedla Marija Cenda in Boris Pangerc. Slavistično društvo Trst je nadalje z uvodno študijo Denisa Poniža predstavilo najnovejšo pesniško zbirko Miroslava Košute »Odseljeni čas«, skupaj z Narodno in študijsko knjižnico ter Inštitutom za slovensko filologijo na tržaški univerzi pa je pripravilo predavanje Jožeta Toporišiča o novostih v novem slovenskem pravopisu, kakor tudi predstavitev nove pesniške zbirke člana svojega odbora Borisa Pangerca »Glas odznotraj«. Sem velja prišteti še interna predavanja o istem novem pravopisu za novinarje »Primorskega dnevnika«, ki jih opravlja Ivanka Hergold ter obisk šolnikov iz Izlake, ki so pod vodstvom

Vere Ban Tuta in Slavice Tavčar obiskali mestno središče, Rižarno, radijsko hišo ter Štivan in Miramar.

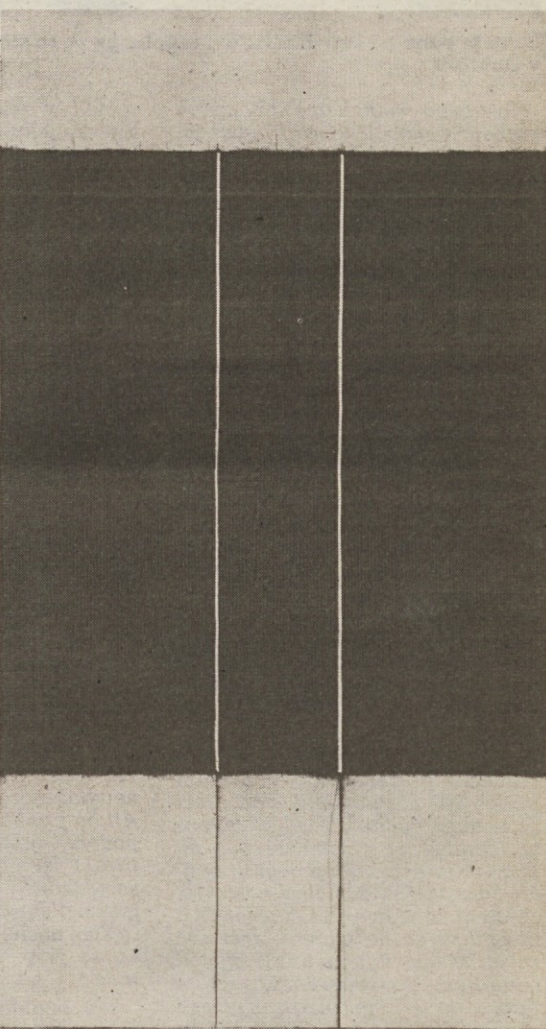
Medtem je Slavistično društvo Trst-Gorica tudi dobilo novega predsednika, Majdo Kaučič-Bašo, pripravilo že četrto številko društvenega Biltena, ter začrtalo smernice pobud za naslednje šolsko leto. Po tradiciji kolegialnosti in sintetičnosti dela ostaja prejšnji predsednik Janez Povše član odbora, kakor je ostal tudi Boris Pangerc pred njim, sicer pa društvo izpostavlja vsaj dveje načelnih stališč, ki jih je zagovarjalo tudi v iztekajočem se šolskem letu: ponovna vzpostavitev lektorske službe na »Primorskem dnevniku«, povezava z napovedovalsko službo naše radijske hiše, ter poglobljanje argumentov o bistvu in pomenu slovenske šole, kjer velja ohraniti obstoječe jezikovne norme ter pospešiti reševanje problematike otrok mešanih zakonov.

Med 27. in 29. septembrom bo v Ljubljani potekalo Zborovanje slovenskih slavistov, posvečeno 100-letnici rojstva Frana Ramovša, na katerem bosta kot predavatelja sodelovala Živa Gruđen z izkušnjami dvojezične šole v Špetru in Miran Košuta z analizo Bartolovega »Alamuta«. Konec oktobra bo društvo izvedlo svoj občni zbor, ki naj bi postregel s problemskimi osvetlitvami odgovarjajoče problematike, ter organiziralo srečanje z Bredo Pogorelčevom, ki naj bi razgrnila vlogo našega jezikovnega območja pri sooblikovanju celostne podobe slovenskega jezika.

Posebno skrb pa bo Slavistično društvo Trst-Gorica posvetilo ponovno uvedenemu tekmovanju za Cankarjevo priznanje, ki pa se bo odvijalo v drugačnih terminskih okvirih: republiško bo 7. decembra v Ljubljani, kar pomeni, da bo treba področna tekmovanja izvesti tja do 15. novembra. Povemo naj, da bosta ta projekt pri nas vodili Olga Lupinc za nižjo srednjo šolo ter Marija Cenda za višjo srednjo šolo. Naši šolniki bodo še pred poletjem prejeli osnovne informacije o vsebini tekmovanja, posebej pa se društvo priporoča skrbništvom in ravnateljem, da bi tako kot doslej - s skupnimi napor - zagotovili čim ugodnejšo izpeljavo naše udeležbe na Zborovanju slovenskih slavistov v Ljubljani kakor tudi čim kvalitetnejšo izvedbo tekmovanja za Cankarjevo priznanje, na katerem je pred dvema letoma naše področje doseglo v Celju res lepe in opazne rezultate.

JANEZ POVŠE

Prisotnost geometrije v slovenski umetnosti

V TK Galeriji bodo danes ob 18. uri odprli razstavo Prisotnost geometrije v sodobni slovenski umetnosti. Svoja dela bodo razstavili Janez Knez, Janez Mišo Knez, Josip Gorinšek, Danilo Ječič, Bogdan Borčič (na sliki je njegovo delo Vertikalno I), Srečo Dragan, Janez Lenassi, Marko Kovačič in Žarko Vrežec.

14. SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

Tridnevni predah na mundialu »Azzurri« za zaprtimi vrati Uspeh Jugoslavije še odmeva

Vicini vsak večer piše dnevnik - Osim ne popušča pred domačimi novinarji
Irci in Argentinci si preveč ne belijo glave - Nemci jezni na sodniške odločitve

Evropski nogomet se proslavlja

Irska je eden od četrtfinalistov, uspeha pa so se silno veselili tudi doma v Dublinu (Telefoto AP)

Svetovno nogometno prvenstvo prehaja v najbolj vročo in obenem zanimivo fazo, ko se bo osmerica ekip potegovala za mesta, ki »veljajo«. Italija, Irska, Jugoslavija, Argentina, ZRN, Češkoslovaška, Anglija in Kamerun se bodo v soboto in nedeljo pomerili med seboj in po teh srečanjih se bo izluščila četverica reprezentanc, ki se bo vpisala v zgodovinsko knjigo SP.

Že na prvi pogled lahko ugotovimo, da je sklepna faza prvenstva izrazito »evropsko« naravnana. Kar šest od osmih postav je s stare celine, ostali dve sta izraz južnoameriškega oziroma afriškega nogometa. Lahko torej rečemo, da sestava četrtfinala predstavlja že nekakšno presenečenje. Odsotnost Brazilije ter nadvse nepričakovana prisotnost Kameruna odpirata nove razsežnosti svetovnemu nogometu. K temu je treba povedati, da edini južnoameriški predstavnik, Argentina, vsaj po prikazani igri ne sodi med glavne favorite za končni uspeh.

Odsotnost Brazilije je gotovo največje presenečenje četrtfinala Italije 90. Lazaronijevi varovanci so namreč veljali za velike favorite in nihče si ni predstavljal, da bodo proti Argentini potegnili krajši konec in se žalostno poslovili. Medtem ko je azijski nogomet še v povojih, tega ne moremo reči več za afriškega. Primer Kameruna ni osamljen. Povsem enakovredno igro, ki jo je Egipt prikazal v šesti skupini (Anglija, Nizozemska in Irska) je izraz prebujanja črnopoltih narodov, ki so v prejšnjih obdobjih že imeli svoje izredne predstavnike. Ne smemo namreč pozabiti, da Pelé, Eusebio in še drugi so z narodnostnega vidika predstavniki afriške celine.

Med evropske reprezentance, ki so še v teku na tem prvenstvu, sta tudi Irska in Češkoslovaška. Obe predstavljata svojstveno presenečenje in na neki način nadomestujeta razoroženi Sovjetsko zvezo in Nizozemsko. Predstavniki iz ČSFR so po dvajsetih letih zatišja ponovno v središču pozornosti. Sicer bodo svojo pravo moč morali pokazati v nedeljo, ko se bodo v Milanu srečali z Nemčijo. Za Irsko pa že vstop v četrtfinale predstavlja zgodovinski dogodek, ki je doma sprožil val navdušenja.

Kako se bo prvenstvo nadaljevalo? Spričo dosedanjih presenečenj je težko napovedati, čeravno menimo, da imata Italija in Nemčija precejšnje možnosti, da se brez večjih težav prebijeta do polfinala. Veliko bolj izenačeni pa naj bi bili tekmi Kamerun - Anglija ter Argentina - Jugoslavija.

»Modri« so proti Španiji potrdili to, kar smo o njih sicer že vedeli: več prvih violin v neuglasenem orkestru. Vprašanje pa je, ali bodo znali solisti (beri Stojković, Savičević, Sušić, Prosinečki) preglasiti neuglasenost orkestralnega zbora? Ali bo proti slabi Argentini, ki ima podobne orkestralne težave, zadostovala iznajdljivost nekaterih posameznikov? V primeru pozitivnega razpleta bi Jugoslavija izenačila svoj doslej največji uspeh na SP, ko se je v Čilu prebila do polfinala.

Na podlagi mnenj izvedencev imata obe reprezentanci iste možnosti za uspeh. V tem primeru (če bodo držale napovedi glede tekme Italija - Irska), se nam obeta enkratni športni dogodek. Azzurri proti »modrim« za samo mesto v velikem finalu. To je največ, kar bi si lahko želeli. (r. p.)

V pričakovanju sobotnega srečanja z Irsko

Idila med Italijani

Po štirih zmagah je vzdušje v italijanskem taboru v Marinu idilično, inkaj ne bi bilo v res dobro izbranim kraju, kjer tropsko vročino (38 stopinj C) hladi prijeten vetrič. Tradicionalna opoldanska tiskovna konferenca italijanskega trenerja Vicinija je bila obenem zadnja pred sobotno četrtfinalno tekmo z Irsko. Prav zaradi tega se je razgovor tako s trenerjem kot z igralci zavlekel preko določenga časa, saj so kolegi potrebovali informacije ne le za današnje strani dnevnikov, pač pa tudi naslednjih dni. Danes bo ob 17.30 običajni trening na stadionu v Marinu, vendar za zaprtimi vrati, prisoten bo lahko le dopisnik tiskovne agencije Ansa, ki bo nato obvestil ostale, če bi se pripetilo kaj izrednega. Jutri bo trening ob 11.00, nato pa na stadionu srečanje s predstavniki tiska, ko bo Vicini najavil postavo za tekmo proti Irski.

Razgovor se je vrtil večinoma okrog Vialija in njegovih izjav, da so na ključnih tekmah od četrtfinala dalje potrebni koreniti, neustrašni igralci. Vicini je temu pritrdil, vendar je nekoliko koregiral Sampdorinega napadalca, češ da so koreniti in neustrašni vsi njegovi igralci z Vialijem vred. Ta je zdaj pripravljen tako vstopiti v začetno postavo kot ostati med rezervami na klopi. Vse bo pač odvisno od forme in taktičnih potreb. Viciniju se je med razgovorom zarezal in je priznal, da že od leta 1966, odkar je v delovnem razmerju z italijansko nogometno zvezo, vsak večer piše dnevnik. Še posebej bodo zanimiva njegova pričevanja o dogodkih na zadnjih petih svetovnih prvenstvih, ko je bil ali namestnik glavnega trenerja ali pa uradni opazovalec ostalih ekip. Branje teh strani, seveda če bodo objavljene, bo prav gotovo zanimivo, če že ne zaradi drugega, iz rado-

Koga pa blagoslovlja Totò Schillaci?

vednega primerjanja z lastnimi spomini na mundialske dogodke od leta 1974 dalje.

Vicini je nato posvetil del svojega časa tujim dopisnikom, ki jih je bilo tokrat v Marinu kar precej. Predvsem so bili glasni Irci, Angleži in Nemci, prav nič manj pa tudi Brazilci in Kolumbijci, ki iščejo nove argumente, odkar sta bili njihovi reprezentanci izločeni s svetovnega prvenstva.

Okrog bazena in v sobi z biljardom so medtem pohajkovali igralci in se zaustavljali za razgovore. Največja kopica dopisnikov se je zbirala okrog Baresija, ki je najprej podčrtal ponos nad tako solidno obrambo, ki doslej še ni prejela gola. Zenga po njegovem ostaja najboljši tre-

ner na svetu, saj je »nor« prav do tolike mere kot to mora biti vsak vratar. »Maldini je fenomen, ki še ni naletel na nasprotnika, ki bi mu dvakrat zapored lahko ušel. Morda bo to Stojković,« je pristavil Baresi, »in tedaj bom moral kot zadnji mož podvojiti napore. Ferri in Vierchowood sta si igralsko podobna, človeško pa povsem različna.«

Edini zastopnik naše dežele Gigi De Agostini je povsem zadovoljen s svojimi dosedanjimi nastopi, nekoliko pa mu je le žal, da mu je bombo na zadnji tekmi urugvajski vratar potisnil v kot. »Nova priložnost bo proti Irski, seveda če mi bo mister znova zaupal, pripravljen pa sem igrati tako v obrambi, kot na sredini polja. Ni važno kje in s kakšnimi navodili, važno je igrati, biti vsaj med šestnajstimi.« De Agostini se nato loti tahnično-taktične analize bližnjih nasprotnikov: »Irci imajo izredno solidnega vratarja, ne smemo pozabiti, da po evropskem prvenstvu leta 1988, ko jih je Nizozemska po nesrečnem naključju izločila, niso bili več poraženi. Trdo delo Jacka Charltona se torej dobro obrestuje. Tudi v zaostanku dveh golov so nevarni, saj se ne predajo do končnega sodniškega žvižga. Agresivnost zahteva seveda izredno trošenje fizičnih moči, vendar se mi zdi, da jih ni moč nikdar utruditi in to ne samo fizično, pač pa tudi psihološko.«

Kaj pa Stojković, ki je proti Španiji dosegel dva čudovita gola? »Stojković je klasa zase, to je popoln igralec, ki zna sam - podobno kot Maradona - zmagati tekmo. Ko si ne bo več dovoljeval premorov in ko bo spoznal, da je nogomet kolektivna igra, bo prav gotovo svetovni fenomen.«

SAŠA RUDOLF

Sodniki še razburjajo

RIM — Mednarodna nogometna zveza je določila šestnajstero sodnikov, ki bodo delili pravico v preostalih četrtfinalnih, polfinalnih in finalnih srečanjih. Izbrani so bili: Vautrot (Fr.), Quiniou (Fr.), Kohl (Av.), Mikkelsen (Dan.), Rothlisberger (Švi.), Mendez (Meh.), Wright (Braz.), Liskiewicz (Polj.), Hansal (Alž.), Mandi (Burundi), Morera (Kost.), Jouini (Tun.), Valente (Port.), Hoyos (Kol.), Mauro (ZDA), Takada (Jap.).

Med dvajsetico sodnikov, ki jih je FIFA razrešila nadaljnjih dolžnosti, so se znašli Agnolin in Lanese ter Petrovič, saj sta se tako Italija kot Jugoslavija uvrstili v četrtfinale, kar seveda avtomatično izključuje možnost prisotnosti italijanskih in jugoslovanskih sodnikov.

V primeru Agnolina se je sodniška komisija verjetno izognila morebitnim nevšečnostim in polemikam, potem ko je generalni tajnik Blatter izjavil, da bi Agnolina morali izločiti, češ da je spregledal grob prekršek in da se ni ravnal po direktivah mednarodne nogometne zveze.

Nasploh so direktive mednarodne nogometne zveze privedle do preko-

merne poostrenosti sodniškega kriterija: v dosedanjih tekmah so namreč opomnili 141 nogometašev in jih izključili 10, medtem ko je »obračun« ob koncu mehiškega mundiala znašal 121 opominov in deset izključitev.

Najstrožjo kazen si je na italijanskem SP prislužil nizozemski reprezentant Frank Rijkaard (tri kola). Zahodnonemškega napadalca Völlerja je disciplinska komisija kaznovala s kolom neigranja, kljub temu, da je vodstvo reprezentance ZRN vložilo priziv. Opomin je disciplinska komisija potrdila tudi Matthäusu.

Vodstvo zahodnonemške reprezentance, selektor Beckenbauer in nasploh vsi igralci so zelo kritično in polemčno ocenili sklep disciplinske komisije, ki je potrdila obe sodniški odločitvi v zvezi z nemškimi nogometašema. Tako Völlerja kot Matthäusa je disciplinska komisija povabila v Rim, da bi sama pojasnila, kaj se je dogodilo, vendar kaže, da sploh niso govorili z njima. Nemce je najbolj razjezilo, da je disciplinski komisiji načeloval predsednik argentinske nogometne zveze Grondona (tudi sodnik

srečanja, Lostau, je bil Argentinec). Nadalje so Nemci izjavili, da se disciplinska komisija sploh ni poslužila video posnetkov, ki bi demantirali sodniško poročilo.

Na vprašanje, ali menijo, da za takšnim ravnanjem disciplinske komisije morda kaj tiči, je Beckenbauer odvrnil, da tega sicer ne ve, vendar je pri taki mednarodni nogometni organizaciji vse mogoče.

Četrtfinalno srečanje med Italijo in Irsko bo sodil Portugalec Carlos Silva Valente. Za nazornejši pregled pa objavljamo spored četrtfinalnih srečanj in sodnike, ki jih je določila FIFA.

Argentina - Jugoslavija (v Firencah, 30. junija); sodnik: Roethlisberger (Švi.); stranska: Jouini (Tun.) in Hansal (Alž.).

Irska - Italija (v Rimu, 30. junija); sodnik: Valente (Por.); stranska: Ulloa (Kol.) in Hoyos (Kol.).

ČSFR - ZRN (v Milanu, 1. julija); sodnik Kohl (Av.); stranska: Listkiewicz (Pol.) in Mikkelsen (Dan.).

Kamerun - Anglija (v Neaplju, 1. julija); sodnik: Codesal (Meh.); stranska: Mauro (ZDA) in Mandi (Bur.).

Posebej za Primorski dnevnik
FRANCI BOŽIČ

VERONA — V jugoslovanski bazi v Torri del Benazzu so noč po zmagi nad Španci bučno proslavili. Tudi šampanjca in francoskih konjakov ni manjkalo. Tako je povedal Osimov najtesnejši sodelavec Ivan Čabrinović, ki ga selektorjeva afeta v zvezi z viskijem sploh ni prizadela, čeprav je v bistvu boljši pivec kot Ivica Osim. »Z Martelom sem končal slavlje ob četrti uri zjutraj, toda priznajte: bilo je kaj proslaviti, med osem najboljših na svetu Jugoslavija ne pride ravno vsako desetletje,« je dejal simpatični Ivan Čabrinović.

Osimov sodelavec, sicer pa tudi selektor mladih upov Prosinečkega, Bokšića, Panadića, Jarnija, Šukerja in drugih, pa je bil ob 10. uri dopoldne že koncentriran na razlago tekme in na prihodnjega nasprotnika - Argentino: »Naši igralci so presenetili celo mene, ki sem njihov trener. Lahko bi računal na vse, na veliki dan Stojkovića, na izredne predstave Šabanadžovića, Spasića in Jozića, sijajne vložke Savičevića in Sušića, veliko profesionalnost Katanca, Hadžibegića, Brnovića in Ivkovića. Toda v to, da bi lahko na koncu drugega podaljška naši bolje tekli kot Španci in imeli več priložnosti kot vso tekmo, v to zares nisem verjel. Pravijo, da imamo staro moštvo, toda povem vam: naša prva enajsterica je bila stara 316, španska pa 320 let. Z Argentino mislim, da lahko našo igro še popravimo, toda to bi bilo že blizu maksimuma. Pričakujem podobno tekmo kot s Španci, a z enim problemom: Maradono. Argentinska šola je kombinacija južnoameriške in evropske, jugoslovanska pa tudi. Vsekakor nismo brez možnosti. Mislim, da so približno enake,« je nadaljeval Čabrinović.

Selektor Ivica Osim pa je še vedno vidno užaljen, tokrat je ponovil le očno, ki jo je dal dan prej na novinarski konferenci in posebej poudaril, da je

Jugoslovanski tabor bučno proslavil zmago nad Španci, Osim pa se noče omehčati Kako ustaviti Argentince...

Po prvem zadetku Jugoslavije se ob strelcu Stojkoviću (na sredl) veselita Vulić (desno) in Sušić (levo).

imela Jugoslavija s Španijo tudi srečo. O taktiki in razpletu ni bil pripravljen razpravljati, o sobotni tekmi z Argentino pa je dejal: »Lahko jo izgubimo in lahko jo tudi dobimo. Lahko smo svetovni prvaki, toda jaz se ne bom spremenil,« je dejal Osim in s tem dal vedeti, da je z jugoslovanskimi novinarji do konca prvenstva opravil, brčkone pa tudi za vnaprej, kajti s francoskimi kolegi je bil vidno bolj razpoložen in zgovoren. To daje znova slutiti, da se

namerava po SP umakniti. Ne glede na nadaljnji razplet dogodkov je že zdaj mogoče trditi, da bo Ivica Osim najboljši jugoslovanski selektor zadnjih dveh desetletij in pol. Francoski kolegi so nam dali vedeti, da so zanj zainteresirani nekateri francoski klubi.

V ospredju pozornosti pa je bil jugoslovanski zvezdnik Dragan Stojković, ki je po treh razočaranjih, prvič zablestel. TV kamere so ga posnеле, ko je še ves zaspan pokukal skozi

okno hotela Duparc, malo pozneje pa je bil že obkrožen z armado novinarjev, predvsem italijanskih, govoril je predvsem o zasebnem življenju, očetu, ki ga je priganjal, materi, ki zanj najboljše kuha, svoji papigi, hčerki Andreji, dveletni pogodbi z Marseillom, da se morda čez dve leti vrne v Italijo... Ni pozabil niti tega, da ga je tri dni pred tekmo obiskala bodoča žena Dragana, s katero bo skočil v zakon takoj po SP. Je bila mar to njegova inspiracija za tekmo s Španci? Najbrž ne, fant se je pač razjezil, kajti začutil je, da se mu podira svet. »Argentino je mogoče premagati, toda s takim in še malo boljšim pristopom kot s Španci. Ne primerjajte me z Maradono, on je zgrajen igralec, vse zna, jaz se še učim,« je dejal Dragan Stojković zbranim tujim novinarjem, ki so skrbno zapisovali njegove neravno izvirne besede.

Jugoslovani, ki ga bolje poznajo, so imeli za njegove besede tudi svoje razlage. Vedo namreč, da je »Piksi« zelo vzvišen, tudi narcisoiden, ter da razlaga malce lažno skromnost. Stojković je bil vesel tudi zaradi dobre igre soigralca iz Crvene zvezde Dejana Savičevića, z njim se namreč odlično razume, s Sušićem in drugimi veterani pač ne tako dobro. Tokrat za tekmo s Španci so očitno le našli skupni jezik, toda oni so nepredvidljivi.

Kako opravi z Maradono in Canigio? To je že vprašanje v jugoslovanskem taboru. Kot vse kaže, bo na Maradono pazil Šabanadžović, ki je učinkovito opravil z Valderramo in Butragenom. »Ne bojim se ga, se mi Bosanci sploh koga bojimo?« je hrabil sam sebe ta Sarajevčan, ki igra za Crveno zvezdo. In dodal, da ga je na tekmi s Španci prav mikal, da bi krenil v napad in dosegel še tretji gol. Hitrega Caniggio pa naj bi skušal onemogočiti jugoslovanski »Briegel« Predrag Spasić. »Boljši in hitrejši je kot Salinas, toda upam, da mi ne bo pobegnili. Argentina je za nas še premagljiv nasprotnik, Italija pač ne,« je dejal Spasić.

Veliko gledalcev pred TV

RIM — Srečanjem osmine finala je tudi v torek sledilo veliko gledalcev. Dvoboj med Anglijo in Belgijo je spremljalo 12.319.000 TV naročnikov, kar pomeni 12. mesto najbolj gledanih tekem tega SP. Ob koncu 2. podaljška te tekme pa se je število gledalcev celo povečalo na 14 milijonov 186 tisoč.

Nekoliko drugačne vrednosti pa so izračunali na popoldanski tekmi med Jugoslavijo in Španijo: našli so 4.317.000 gledalcev, ki so v sklepni fazah drugega podaljška narasli na 5 milijonov 981 tisoč.

Italijanska televizija je doslej zabeležila že 171 ur prenosov v zvezi z mundialom: 92 ur je odpadlo na neposredne prenose tekem, 79 ur pa na razne oddaje in rubrike o svetovnem nogometnem prvenstvu.

Ob vsedrjavni televizijski ustanovi pa so z odzivom gledalcev zadovoljni tudi pri zasebni TV družbi Montecarlo, ki je, podobno kot druge evropske TV ustanove, odkupila pravice za neposredno prenašanje tekem mundiala. V poprečju si tekme ogleduje približno poldrugi milijon gledalcev in to tudi takrat, ko je na igrišču italijanska reprezentanca.

Za časa mundiala pa so v Monaku za nekajkrat povečali prihode iz reklamnih pogodb: od 8. junija do danes so pri TV Montecarlo samo na račun reklame vknjižili 25 milijard lir, kar niso mačje solze.

Precej zanimivi so tudi podatki v zvezi s prodajo vstopnic za srečanja osmine finala. Skupaj je bilo prodanih 408.510 vstopnic, kar je navrglo 32 milijard 684 milijonov 257 tisoč lir. Od samega začetka mundiala do danes pa so prodali 2.025.717 vstopnic za približno vsoto 123 milijard 121 milijonov 390 tisoč lir.

Glede posameznih srečanj povejmo, da so največ vstopnic prodali v Milano, za tekmo med ZRN in Nizozemsko (74.559), medtem ko so jih za dvoboj Italije in Urugvaja prodali »samo« 73.303.

Zmaga proti Španiji odmevala v italijanskem tisku

Stojković kot Diego

VERONA — Zmaga jugoslovanske nogometne reprezentance nad Španijo je včeraj globoko odjeknila v italijanskih sredstvih javnega obveščanja. Domala vsi časopisi, športni in ne, ponavljajo, da se je »modra« vrsta prebela do četrtfinala predvsem po zaslugi golgeterja Dragana Stojkovića, mnogi so ga že primerjali s samim Maradono, kot so tudi tekmo med Jugoslavijo in Španijo primerjali z nedeljsko tekmo v Turinu med Brazilijo in Argentino. V teh primerjavah so našli italijanski športni novinarji mnogo podobnosti: tako v Turinu kot v Veroni je zmagal outsider, ekipa, ki je imela več od igre in ustvarila večje število priložnosti jo je skupila, v obeh primerih pa je o zmagovalcu odločala genialna poteza protagonista na igrišču: v nedeljo je bil to Maradona, v torek v Veroni pa Stojković.

Milanska *La Gazzetta dello Sport* naslavlja članek o tekmi Jugoslavija - Španija s pomenljivim: »Genij je Stojković«, v samem uvodu pa Claudio Gregori piše, da je »genij te tekme Slovan«, da je »Stojković z dvema podvigoma podrli Španijo« in da »čez tri dni čaka Jugoslavijo dvoboj z Argentino s Stojkovićem proti Maradoni«. Clankar poudarja, da je »Jugoslavija zaslužila zmago prav v trenutku, ko jo je Španija malo pred koncem regularnega dela dohitela. V podaljških je zaigrala suvereno, ob drugem голу pripravila še vsaj drugi dve veliki priložnosti in s tem finišem legitimizirala uvrstitev v četrtfinale«. Stojković je za svojo igro dobil oceno 8 s pripombo, da je bil »vir jugoslovanske igre, najboljši na igrišču, oba njegova gola pa sta antološke vrednosti«. Na drugi strani list objavlja mnenje Michela Hidalgoja, ravnatelja marsejskega Olimpiqueja, Stojkovičevega novega kluba, ki pravi, da je »Dragan tačas najboljši igralec na svetu, vsaj med njegovimi vrstniki. Ima velike tehnične sposobnosti, obsežen pregled nad igro, podaja natančno in, kar je še najpomembnejše, daje tudi gole.«

Rimski *Il Corriere dello Sport - Stadio* že v naslovu »Stojković, due squilli a Diego« napoveduje četrtfinalni spopad. Uvod članka je prava hvalnica Stojkoviću: »Talent na oblasti. Dragan Stojković je zmagal praktično sam, blagor njemu in njegovi »Jugo«...« V oceni (8) tudi same hvale Jugoslovani: »Je biser, je super, je človek, ki spreminja potek dogodkov.« Ob toliki hvali posamezniku člankar Gianfranco Civolani ne pozabi na tisto, kar je bilo videti na igrišču: »Nav-

sezadnje lahko rečemo, da sta bili obe ekipi nič več kot povprečni, z velikimi hibami v obrambi, s približno igro na sredini igrišča in neučinkovitima napadoma.«

Rimska *La Repubblica* piše v naslovu o »veselih Osimovih viličnikih«. V članku Licia Granello poudarja, da je »zmagala bolj trdna ekipa, ekipa z večjim cinizmom, ekipa, ki je bila sposobna le ene napake v vsej tekmi«. »Bolj kot ekipa pa sta tekmo zmagala njena viličnika, ki sta večkrat korak od tega, da postaneta genija: Stojković in Savičević, jugoslovanska Baggia.«

V drugem članku je Roberto Bianchin poimenoval Stojkovića kar za »el pibe venuto dall'est« (el pibe z vzhoda), v naslovu pa je omenjena izjava Ivica Osima, češ da so Jugoslovani »zmagali zanj«.

Povsem drugačnega mnenja je komentar v milanskem *Corriere della Sera*, ki piše, da se je »zgodovinska zmaga porodila iz revolta«. Revolt naj bi po mnenju pisca Franca Fiocchinija opravili jugoslovanski nogometaši, ki naj bi se uprli trenerju Osimu in mu po ponedeljkovi »noči dolgih nožev« vsilili postavbo, s katero so potem premagali Španijo. »Osim se je znašel v manjšini in je bil primoran slediti direktivam zgodovinskih vodij reprezentance, ki jim poveljuje Dragan Stojković,« omenja Fiocchini, ki objavlja tudi mnenje Dragana Stojkovića po tekmi: »Naši pogovori s trenerjem na predvečer srečanja, med katerimi smo se domenili o taktiki na tekmi, so ustvarili v ekipi primerno vzdušje, spodbudili so sodelovanje med nogometaši in dali predvsem velik psihološki zagon.«

Turinska *La Stampa* ne štedi s pohvalami Stojkoviću, ki naj bi bil »lider brez ekipe«. Tudi Curzio Maltese se ni mogel izogniti primerjavi med Jugoslovanom in Maradono, tokrat pa je v tej primerjavi Stojković celo boljši, »saj je moral proti Špancem storiti vse sam, medtem ko se je Maradona lahko naslonil na Caniggio.«

Milanski *Il Giorno* naslavlja, da je »Stojković preigral Španijo«. Jugoslovanski nogometaši je vključen v rubriko »Najboljši«, kjer Gian Paolo Nicolini piše, da sta »njegova balistična podviga vredna kinoteke«.

Rimska *L'Unità* v naslovu piše, da je »Marsejec izločil španijo«, potem ko je v nadnaslovu poudarila, da sta gola Stojkovića rešila jugoslovansko ekipo iz krize. Od vsepovsod torej le pohvale Stojkoviću.

Z dobro mero optimizma pozdravljena zmaga Jugoslavije

»Maradona ni takšno strašilo«

Uvrstitev Jugoslavije med osem najboljših ekip na tem svetovnem prvenstvu je poživilo zanimanje za turnir v mnogih domačih »stvarnostih«. Zbrali smo vtise in pričakovanja iz različnih domačih okolij.

Oskar Kjuđer, dirigent tržaškega partizanskega zbora: »Žal mi je, da tekme med Jugoslavijo in Španijo nisem videl. Res mi je žal! Če sem zadovoljen? Še kako! Nisem sicer športni izvedenec in dogodku sledim prej emotivno. Tudi če je nogomet v Jugoslaviji bolj malo slovenski, čutim, da je šlo za zmago mojega naroda.«

»Kot strokovnjak sem poslušal igranje državnih himen pred raznimi tekami. Z izjemo italijanske je izvajanje zelo slabo. Brez ritma in topline. Kot da bi se godbe prvič spoprijemale z njimi. Pesem Gianne Nannini? Ne poznam je.«

»Za naprej? Nemci, Italijani, Angleži... Za nas bo težko. Švabi so trdi. Z njimi sem imel že opravka... svoj čas so nas precej prestrašili.«

Kiljan Ferluga, predsednik KD Slovencev iz miljske občine: »Prvenstvo teče v redu in v glavnem zmagujejo boljši. Tu pa tam pa odigra svoje tudi sreča. Zadovoljen sem, da se je Jugoslavija prebila v četrtino finala. Zadoščenja pa so mi pripravile tudi ekipe, ki so na novo stopile v svetovno nogometno areno.«

Glede Jugoslavije mislim, da je sedaj na tistem mestu, ki ga je zasedala že pred časom, ko je bila med najboljšimi ekipami na svetu. Po daljši dobi poprečnosti se je sedaj ponovno povzpela visoko.«

»Naše delovanje v društvu zaradi svetovnega prvenstva ne posebno trpi. Ljudje, ki so v njem angažirani, so bolj navezani na domače stvari kot na nogomet. Prvenstva nismo izkoristili za predvajanje tekem na velikem ekranu. V Miljah je že itak nekaj mest, kjer to delajo.«

Darko Husu, odgovoren za mladinski nogomet pri prošeškemu Primorju: »Od svetovnega prvenstva sem pričakoval več. Vse je podobno majhni šagri.«

Jugoslavija je na vsaki tekmi pokazala nekaj več. Srečanje proti Španiji je dobila zaradi ustrežne taktične razporeditve. Igrali bi lahko tudi za oko lepše, treba pa upoštevati visoko stopnjo vlage in vročino. Zvečer bi lahko vsi igrali boljši nogomet.«

»Za srečanje proti Argentini sem optimist in računam na novo zmago. Argentina ima le enega virtuozna, Jugoslavija tudi kakega več. Polfinale

med Italijo in Jugoslavijo bi bilo v Trstu zelo občuteno, vendar ne kot nekaj.«

Vid Primožič, sovođenski župan: »Ljudje pri nas občuteno sledijo predvsem tekmam Italije in Jugoslavije. Polfinale med Italijo in Jugoslavijo bi prinesel višek zanimanja, treba pa je še počakati na tekmi četrtine finala.«

»Zanimanje za nogomet opažam tudi kot gostilničar. V času popoldanskih tekem skoraj ni gostov, ob večerih pa je gostilna prazna vsaj do začetka drugega polčasa. Televizorja v gostilni nimamo. Orientiramo se raje na mir. To, kar se dogaja po cestah po zmagah Italije, je blizu norosti.«

Zlatko Vujović (levo) v boju z Martinom Vasquezom na zmagovitem srečanju Jugoslavije proti Španiji.

(Telefoto AP)

Pred sobotnimi četrtfinalnimi obračuni z Italijo oz. Jugoslavijo Irci in Argentinci veselo razpoloženi

Posredni in neposredni nasprotniki Italije različno doživljajo te zadnje dneve pred odločilnimi spopadi četrtne finala tega SP. Irci, ki se bodo v soboto srečali z »azzurri«, so se včeraj podali nič manj kot k papežu, ki jih je prav prijazno sprejel. Vsakemu posebej je stisnil roko, trenerju **Jackyju Charltonu** pa je povedal, da je v mladih letih tudi sam na Poljskem igral nogomet, in sicer kot vratar. Charlton, ki je po veri protestant, se mu je zahvalil za sprejem, novinarjem pa je nato povedal, da si je papeža predstavljaval dosti večjega in mogočnejšega. »Kaj vse ustvari televizija! Bil je tako truden in šibak!«

O svojih nasprotnikih Charlton zelo nerad govori. Tako je tudi o Italiji. »Vseeno pa menim, da nismo proti Italiji brez možnosti. Ste videli, kako je bila izločena Brazilija?« je Charlton vprašal novinarje in pristavil: »Vsi pravijo, da je ta mundial slabši od prejšnjih, ker smo se med drugimi tudi mi kvalificirali v osmino finala. S to trditvijo se nikakor ne strinjam. Na uvodnem srečanju SP v Mehiki pred štirimi leti med Italijo in Bolgarijo sem recimo blaženo zaspal. Značilnost tega prvenstva je npr. ta, da nihče noče ničesar tvegati. To je storila Brazilija in predčasno odšla domov...«

Tudi nasprotniki Jugoslavije Argentinci dokaj mirno in sproščeno čakajo sobotno srečanje. Še najbolj zgovoren je bil napadalec **Luis Burruchaga**, ki je doslej delno razočaral zaradi poškodbe. Vseeno pa bo proti Jugoslaviji nastopil, a obljublja skoraj optimalno formo: »Menim, da smo proti Jugoslaviji favoriti, čeprav je ne smemo podcenjevati. Dovolj je, da pomislimo, kaj

se je zgodilo Španiji...« Trener **Bilardo** pa ima o svojem napadalcu jasne pojme: »Če bi bil Burruchaga povsem zdrav, bi sploh ne imel problemov. Tako bi ta naš vrhunski talent štev. dva izkoristil mnogo podaj Maradone, to pa bi se obrestovalo pri končnem izidu tekm, ki smo jih odigrali. Tako pa je Burruchaga dal le en gol in sicer proti SZ...«

Po sobotnih tekmah Italija-Irski in Jugoslavija-Argentina bosta nasled-

njega dne na sporedu ostala dva četrtfinalna para, ZRN-ČSFR in Anglija-Kamerun.

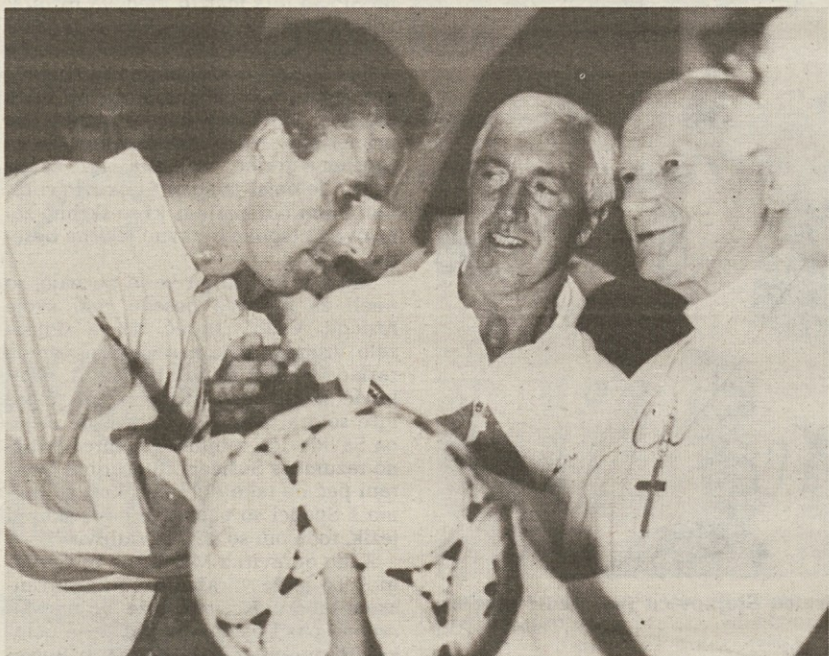
V kraju Erba pri Comu intenzivno trenirajo zahodnononemški reprezentantje. Še najbolj zadovoljen je mladi napadalec **Karl Heinz Riedle**, ki bo končno stopil na igrišče že od vsega začetka in morda celo odigral vso tekmo, saj je Völler diskvalificiran, Riedle pa je njegova »naravna« zamenjava. Riedle, ki bo v naslednji sezoni okrepil vrste Lazia, je na tem SP igral le

nekaj deset minut, vendar se je v sklepnem delu srečanja proti Nizozemski izkazal, saj bi skoraj zadel nasprotnikova vrata. Trener Franc Beckenbauer slepo zaupa v tega igralca, čeprav meni, da bi moral igrati še precej statično v bližini kazenskega prostora, s čimer se sam igralec ne strinja. Kaj pa potem, ko bo Völler prestal kazni (in če seveda ZRN premaga ČSFR)? »Zakaj pa ne bi lahko igrali v napadu vsi trije skupaj: jaz, Klinsmann in Völler?« je ob koncu pogovora z novinarji dodal Riedle.

Kaj pa nasprotnik, češkoslovaška reprezentanca? Nahaja se v Bariju, zanjo pa mirno skrbita trener **Jozef Venglos** in njegov namestnik **Vaclan Ježek**. Oba se z veseljem spominjata, kako sta leta 1976 s svojo reprezentanco (takrat je ekipo vodil Ježek, nadomestil pa ga je Venglos!) zmagala na evropskem prvenstvu, pa čeprav ni nihče verjel vanje. »In v finalu je ČSFR premagala prav ZRN, pa čeprav po podaljških,« sta dodala.

Tudi Angleži se v Bologni dokaj mirno pripravljajo na srečanje s Kamerunom. Igralci niso niti tokrat hoteli govoriti s tujimi novinarji, vseeno pa so se malo »odtajili« ter izmenjali nekaj besed optimizma, a tudi zaskrbljenosti pred nedeljskim srečanjem. »Kamerun je trd nasprotnik,« je kratko in jedrnat dejal **Platt**, strelec odločujočega zadetka proti Belgiji.

Igralci Kameruna se Angležev nika- kor ne bojijo. »Najprej jih bomo premagali, nato pa se bomo v finalu pomerili z Italijo,« je v šali povedal kamerunski trener **Valeri Nepomnjanski**. Očitno je vzdušje zelo sproščeno...

Irci so se včeraj srečali s papežem.

(Telefoto AP)

Platt zabil stoti gol

RIM — Gol, ki ga je v 119. minuti dosegel Platt in s katerim je Anglija premagala Belgijo, je stoti zadetek na letošnjem mundialu. V predtekmovalju je bilo doseženih skupno 82 golov, v osmini finala pa še 18 zadetkov.

Suarez ostaja

VERONA — Predsednik španske »Kraljeve« nogometne zveze Angel Maria Villar je na včerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da je vodstvo zveze zadovoljno z uvrstitvijo in s prikazano igro Špancev na tem svetovnem prvenstvu ter da bo Luisito Suarez ostal na krmilu reprezentance še najmanj tri leta.

Španska delegacija se je včeraj vrnila v domovino, medtem ko si bo Suarez ogledal še dvoboj med ZRN in ČSFR, saj bodo prav Čehoslovaki prvi nasprotnik Špancev v kvalifikacijah za prihodnje evropsko prvenstvo.

Agnelli zaupa »azzurrom«

RIM — Ko so Giannija Agnelli, predsednika Fiata in glavnega delničarja Juventusa vprašali, kdo bo zmagal na mundialu, je pomenljivo odvrnil: »Nemčija je večkrat v finalu, vendar ne zmagava vsakič. Pred osmimi leti v Španiji je bila npr. tudi v finalu, na tekmi sem sedel ob Helmutu Schmidt. Nemčija ni zmagala...«

Očeta je zadavil

PEKING — Sedemnajstletni kitajski mladenič Xia Qianli je v napadu jeze zadavil 60-letnega očeta, ker mu je ta prepovedal gledanje slavnostne otvoritve rimskega mundiala. Kitajska televizija je dogodek prenašala neposredno, vendar je bila na Kitajskem zaradi časovne razlike že trdna noč. Po prepovedi se je fant sprl z očetom, počakal, da je slednji legel spat, in ga med spanjem pokončal in truplo skril.

Zapostavljeni Irci Brez vstopnic

DUBLIN, RIM — Irski navijači si želijo vsaj 15 tisoč vstopnic za sobotno četrtfinalno tekmo med Italijo in Irsko. V ta namen se je včeraj irski minister za šport Frank Fahey podal v Rim v upanju, da bo lahko od FIFA odkupil vsaj nekaj tisoč dragocenih listkov, s katerimi bi vsaj delno zadovoljil svoje »vroče« navijače. Svetovna nogometna zveza je namreč podelila slednjim le dva tisoč vstopnic, čeprav je bilo povpraševanje seveda dosti večje. Verjetno se bo Fahey izkazal v vlogi modernega Don Kihota.

Medtem pa so preprodajalci vstopnic zelo aktivni. Cena vstopnice, na črni borzi seveda, za tribuno na finalnem srečanju se je že dvignila na tri milijone lir, kaže pa, da se bo še »povzpela«. V Rim so se medtem podali nekateri brazilski in nizozemski navijači z namenom, da se rešijo že nakupljenih vstopnic za finalno srečanje. Brazilija in Nizozemska sta, kot znano, že izločeni, tako da njuni navijači sedaj na finalnem srečanju nimajo kaj početi.

Pri Bologni napadli angleškega šoferja, policija zaustavila devet prenapetežev Huliganstvo, nezamenljiv sopotnik mundiala

BOLOGNA — Vse kaže, da je postalo huliganstvo nezamenljiv sopotnik letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva. V noči med torkom in sredo je skupina štirih huliganov napadla 28-letnega angleškega šoferja Paula Taylorja, ki je spal v svojem tovornjaku, parkiranem na enem od parkirališč ob avtocesti pri Bologni. Prenapeteži, ki naj bi jih prepoznali za belgijske navijače, so šoferja obdelali z brcami in pestmi, nakar so zažgali težko vozilo. Mladeniča so prepeljali v bolonjsko glavno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v šestih dneh, bil pa je ob tovornjak, saj so ga plameni skoraj popolnoma uničili.

Italijanska policija je v torek popoldan in zvečer v Bologni prijavila sodstvu devet domačinov. Pri enem mla- doletniku so našli kovinske kugle in pendrek. Mladenič je imel opravka s pravico že lani: v Rimu so ga prijavi- li, ker je sodeloval pri izgredih po tekmi Roma - Bologna. Ostalih osem mladih

so organi pregona ustavili v bližini stadiona: peljali so se s furgonom, v katerem so našli kovinske palice, kugle in bezbolsko palico.

Proti deveterici je bolonjski kvestor Luciano Cannarozzo izdal odredbo, ki fantom prepoveduje dostop v športne objekte vse do 31. decembra danes.

V Angliji so se medtem vnele polemike v zvezi z izgonom 246 angleških navijačev, ki so morali prisilno zapustiti Italijo po znani pretepaški noči v Riminiju. Večina »izgancev« se je ob prihodu na letališče Gatwick pritožila nad ravnanjem italijanske policije. Večina jih je izjavila, da sploh ni sodelovala pri izgredih: po njihovih izjavah naj bi jih »prijeli« in zaprli le zato, ker so bili Angleži. Italijanska policija naj bi skratka uprizorila pravcati »lov na Angleža«. Angleški časopisi pa se ob njihovih izjavah niso omeščali: Daily Mail je na primer naslovil članek o angleških huliganih z ostrim »Ven z zverinami«.

Angleški huligani ob prisilni vrnitvi na londonsko letališče Gatwick

(AP)

Natečaj Primorskega dnevnika »Beneco Kronos« Nagradili zmagovalca

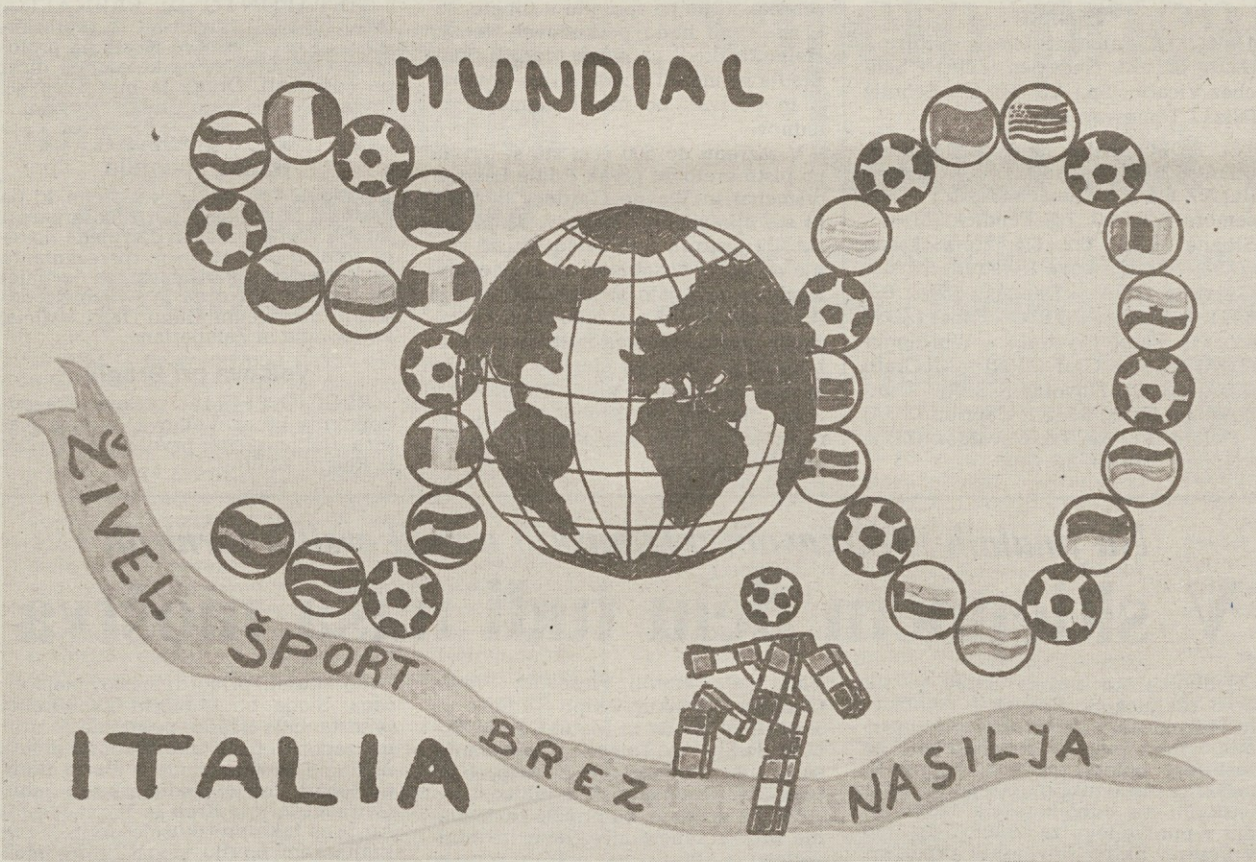
Včeraj je bilo v športnem uredništvu Primorskega dnevnika »slavnostno«. Glavni urednik Dušan Udovič je podelil nagrado Matiji Joganu, zmagovalcu »mundialskega« kviza.

OSMINA FINALA	ČETRTRFINALE	POLFINALE	FINALE
ITALIJA	ITALIJA		
URUGVAJ	RIM 30. junija ob 21.00	zmagovalec A	
IRSKA	IRSKA		
ROMUNIJA		NEAPELJ 3. julija ob 20.00	
ŠPANIJA	JUGOSLAVIJA		
JUGOSLAVIJA	FIRENCE 30. junija ob 17.00	zmagovalec B	1. mesto RIM 8. julija ob 20.00
BRAZILIJA	ARGENTINA		
ARGENTINA	ARGENTINA		
ZRN	ZRN		3. mesto BARI 7. julija ob 20.00 (poraženca polfinala)
NIZOZEMSKA	MILAN 1. julija ob 17.00	zmagovalec C	
ČSFR	ČSFR		
KOSTARIKA	ANGLIJA	TURIN 4. julija ob 20.00	
ANGLIJA	ANGLIJA		
BELGIJA	NEAPELJ 1. julija ob 21.00	zmagovalec D	
KAMERUN	KAMERUN		
KOLUMBIJA			

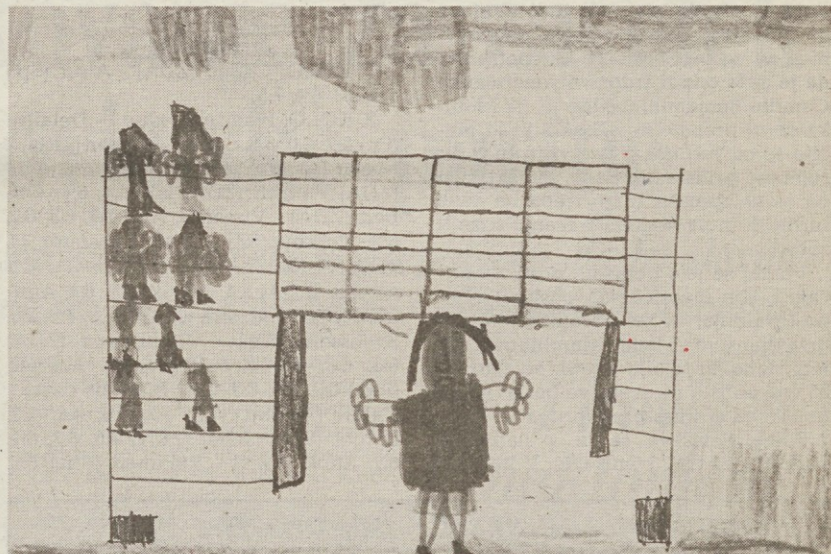

Otroški mundial

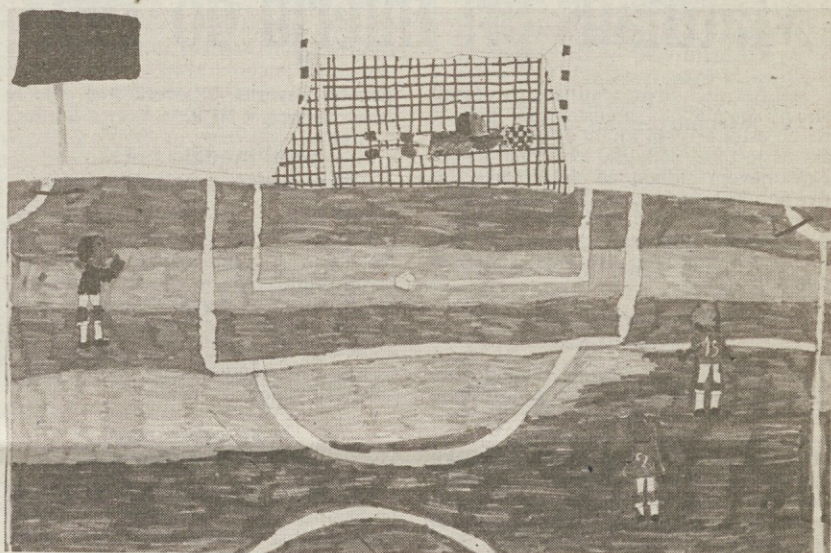
Ob letošnjem svetovnem nogometnem prvenstvu smo se obrnili na naše osnovne šole, da bi izvedeli, kako naši otroci gledajo na mundial. V uredništvo je še pred iztekom pouka »priromala« z raznih šol kopica njihovih risb. Nekaj jih objavljamo danes, druge pa bodo prišle na vrsto v prihodnjih dneh.

Alen Carli, David Šušteršič, Dejan Šemec, 5. razred COŠ S. Gruden Šempolaj - Slivno

Andrej Stančič, 1. razred osnovne šole Karel Širok

Gerardo Tolentino, 2. razred osnovne šole Karel Širok iz Ul. Donadoni

Martina Coretti, 1. razred osn. š. Pinko Tomažič iz Trebč

Katja Daneu, 3. razred osnovne šole Albert Sirk iz Križa

Alex Skerlavaj, 2. razred osnovne šole Karel Širok iz Ul. Donadoni

Andrej Sossi, 1. razred osnovne šole Albert Sirk iz Križa

Ivana Stubelj, 5. razred COŠ S. Gruden Šempolaj - Slivno

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5 - din, naročnina za zasebnike mesečno 70 - din, polletno 390 - din, letno 780 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnih trgovskih 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

četrtek, 28. junija 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 magglo 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**

Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Izdaja in tiska

ZTT

Trst

Tretji dan na mednarodnem teniškem turnirju v Wimbledonu Seleševa in Ivanišević v 3. kolo

LONDON — Tretji dan mednarodnega teniškega turnirja v Wimbledonu je minil brez presenečenj. Zmagal je Becker, uspešni sta bili tudi Grafova in Seleševa. Jugoslovanska predstavica pa se je morala še kar potruditi, da je strla odpor trdožive Američanke Camille Benjamin. Očitno je, da Monika še ni prebolela poškodb, ki jo mučijo še od turnirja v Parizu in tudi utrujenost prihaja na dan. Teniški svet pa je neizprosno in je treba na vseh turnirjih in na vsakem srečanju stisniti zobe.

Včeraj se je s porazom proti Američanki Ann Henricksson poslovila Čehoslovakinja, ki je izbrala avstralsko državljanstvo, Hana Mandlikova (28 let). Hana, ki je bila v letih od 1981 do 86 ena najboljših na svetu, se poslavlja od teniškega cirkusa brez »hrupa«.

Poleg Seleševe se je v nadaljnje kolo uvrstil tudi Ivanišević. V italijan-

skem taboru pa beležijo še en neuspeh: že osma Italijanka (Laura Garro-ne) je bila namreč izločena iz tega turnirja.

MOŠKI

1. KOLO: Chang (ZDA) - Altur (Šp.) 5:7, 6:3, 6:4, 7:5.

2. KOLO: Ivanišević (Jug.) - Delaitre (Fr.) 6:2, 6:0, 4:6, 6:7, 6:3; Becker (ZRN) - Masur (Avstral.) 6:7, 6:2, 6:3, 6:2; Goldie (ZDA) - Flach (ZDA) 6:3, 6:4, 6:4; Gilbert (ZDA) - Visser (J. Afr.) 5:7, 6:3, 6:2, 6:2; Volkov (SZ) - Van Rensburg (J. Afr.) 7:5, 6:4, 7:6; Wheaton (ZDA) - Anacone (ZDA) 6:4, 1:6, 6:4, 6:7, 6:4; Aguilera (Šp.) - Ferreira (J. Afr.) 6:3, 7:6, 7:5; Svensson (Šve.) - Washington (ZDA) 6:3, 6:3, 6:4; Kroon (Šve.) - Krišnan (Ind.) 6:3, 2:6, 6:3, 6:3; Haarhuis (Niz.) - Cahill (Avstral.) 7:5, 5:7, 7:6, 4:6, 6:3; Forget (Fr.) - Jelen (ZRN) 7:6, 6:7, 6:1, 6:2; Stick (ZRN) - Rahunen (Fin.) 6:2,

7:5, 6:3; Koeversmans (Niz.) - Bloom (Izr.) 7:5, 6:4, 6:3; Rostagno (ZDA) - Bates (VB) 6:1, 3:6, 6:4, 6:1.

ŽENSKE

1. KOLO: Sabatini (Arg.) - Burgin (ZDA) 6:3, 6:3; Nagelsen (ZDA) - Sanchez-Vicario (Šp.) 1:6, 7:6, 9:7; Schultz (Niz.) - Temesvari (Madž.) 6:2, 6:0.

2. KOLO: Seleš (Jug.) - Benjamin (ZDA) 6:3, 7:5; Leand (ZDA) - Garrone (It.) 5:7, 6:4, 7:5; Reinach (J. Afr.) - Loo-semore (VB) 6:3, 7:5; Fendick (ZDA) - Sloane (ZDA) 6:2, 6:4; Henricksson (ZDA) - Mandlikova (Avstral.) 6:3, 6:3; Garrison (ZDA) - Dahlman (Šve.) 6:2, 6:1; Kohde-Kilsch (ZRN) - Faber (ZDA) 6:2, 6:0; Faull (Avstral.) - Whitlinger (ZDA) 6:2, 6:3; Graf (ZRN) - McGrath (ZDA) 6:3, 6:0; Novotna (ČSFR) - Cunningham (ZDA) 6:2, 6:1; Capriati (ZDA) - Halard (Fr.) 6:2, 7:6; Gavalton (ZDA) - Gomer (VB) 6:1, 3:6, 6:4.

Na neuradnih poskusnih vožnjah VN Nizozemske Bradl hudo poškodovan

ASSEN (NIZOZEMSKA) — Med včerajšnjimi poskusnimi vožnjami za Veliko motociklistično nagrad Nizozemske, ki bo na sporedu v soboto, 30. t. m., se je hudo poškodoval Nemec Helmuth Bradl na hondi (do 250 ccm). Bradla so morali včeraj nujno operirati in počivati bo moral najmanj pet tednov.

V razredu do 500 ccm sta se vrnila na pisto svetovni prvak Eddie Lawson (yamaha) in Wayne Gardner (honda), ki sta opravila več krogov, da bi poskusila pisto in tudi svojo fizično stanje po daljši dosotnosti od tekmovalj. Medtem prihajajo spodbudne vesti z Reke, kjer se zdravstveno stanje nemškega pilota Reinholda Rotha počasi izboljšuje. Če bi se njegovo stanje še izboljšalo, potem bi pilota premestili v neko nemško bolnišnico, kjer so na razpolago veliko bolj moderne aparature kot na Reki.

SZ prolog dirke po Bazilikati

METAPONTO DI BERNALDA (MATERA) — Sovjetska A reprezentanca je osvojila prvo mesto na prilogu na kronometer na kolesarski dirki po Bazilikati. Druga je bila Švedska, tretja pa ekipa Velo Club iz Trevisa.

Glaxo predstavil R. Morandottija

VERONA — Glaxo iz Verone, ki bo nastopal v italijanski A-2 košarkarski ligi, je včeraj predstavil svojega novega igralca in državnega reprezentanta Rickyja Morandottija, ki ga je najel od Ipifima iz Turina in v zameno odstopil turinskemu klubu Della Valleja, Pellacanija in Zamberlana.

Volkova pri Braglii

REGGIO EMILIA — Sovjetska odbojkarica Elena Volkova je nova članica italijanskega prvoligaša Braglie iz Reggio Emilie.

nogometne vesti - nogometne vesti

Matthäus pri Interju do 1993

MILAN — Lothar Matthäus je včeraj sklenil pogodbo s predstavnik Interja, da bo ostal pri tem klubu do 1993. Nemški as je torej podaljšal pogodbo s Pellegrijevem klubom še za dve leti. Za dve leti bo nogometaše prejel približno dve milijardi lir. Pri Interju sedaj želijo, da bi najeli Udinesejevega branilca Antonia Paganina, za katerega ponujajo dve milijardi lir.

Nogometaš ZRN na »Vzhod«

MANNHEIM — Drugič v zgodovini zahodnonemškega nogometa se je pripetilo, da bi eden od nogometašev bundeslige (zahodnonemško nogometno prvenstvo) prestopil v kak vzhodnonemški klub. 27-letni vezni igralec ekipe Waldholfia iz Mannheimia Peter Lux je namreč podpisal dveletno pogodbo z Dinamom iz Dresdna za vsoto 33 milijonov lir. 7. t. m. se je tudi Dirk Rehbein (22-letni no-

gometas Bayerna iz Leverkusna) odločil, da bo nastopil v NDR, in sicer v Berlinu.

Halilhodžić hotel obračunati s časniki

MOSTAR — Pred dnevi je mostarski Velež izbral za tehničnega direktorja svojega bivšega nogometaša in člana državne reprezentance Vahida Halilhodžića, ki očitno ni preveč briljantno začel svojega posla. Na včerajšnji tiskovni konferenci je hotel fizično obračunati s časniki beogradskega športa zaradi nekaterih njegovih člankov.

Di Palermo novi predsednik Verone

VERONA — 47-letni Milančan Angelo Di Palermo je novi predsednik nogometnega društva Verone, ki bo letos nastopalo v drugi italijanski ligi.

Na finalnih vsedržavnih mladinskih odbojcarskih turnirjih

V sklepnem delu tudi naša moštva

Odbojcarska sezona 89/90 je tik pred zaključkom. Še nekaj vsedržavnih tekmovalj v minivolleyu in superminivolleyu in vsi bodo lahko odšli na zaslužni poletni premor. Včeraj so moški predstavniki goriškega SZ Soča nastopili na odbojcarskem tekmovalju v minivolleyu za trofejo Topolino v Pesaru. Ekipo slovenskih predstavnikov sestavljajo Pellegrin, Černic, Devetak in Mucci. Na tekmovalju, ki se bo zaključilo v soboto, 30. t. m., bo skupno nastopilo kar 48 ekip.

Danes pa se bosta pričeli še dve pomembni odbojcarski tekmovalji za medkrajinski naslov v Pratu in v Bibioneju. Tudi na teh dveh prireditvah bodo prisotni v moški konkurenci naši slovenski predstavniki. V Bibionu, kjer se bo tekmovalo v kategoriji superminivolley - tekmovalje prireja italijanska odbojcarska federacija - bosta od naših na Goriškem pokrajinski ekipi Vala Naš Prapor in Soče. Barve

Vala bodo branili Plesničar, Pintar, Gravner in Makuc, ekipo SZ Soče pa sestavljajo Simon in Matej Černic, Sošan, Perkon in Tomasi. Tekmovalje, na katerem bo nastopilo 24 ekip, se bo zaključilo v ponedeljek, 2. julija.

Vedno danes se bo pričelo tekmovalje tudi v superminivolleyu in minivolleyu v Pratu, za državni naslov ARCI-UISP. Tekmovalja se bodo udeležili najmanjši predstavniki Vala Naš Prapor. V kategoriji superminivolley bodo nastopili Radetti, Devetak, Mužič, Bonan in Makuc, ekipo minivolley pa sestavljajo Plesničar, Daniel in Gregor Lutman. Turnir se bo zaključil v ponedeljek, 2. julija.

Danes se bo tudi za mlade Slogine igralce v kategoriji superminivolleya začela še zadnja, tokrat državna preizkušnja v Bibioneju. V Bibione bo prišlo 24 moških in 24 ženskih pokrajinskih prvakov iz severne Italije, ki si

bodo skušali priboriti naslov najboljšega. Sloga bo v moški konkurenci predstavljala tržaško pokrajino že drugič zapored, prav tako bosta na državnih finalih že drugič prišla Pavel Marc in Robert Volčič, medtem ko so Fabio Germani, Aljoša Kralj in Borut Plesničar pred tako preizkušnjo prvič. V pokrajinskem merilu slogaši niso imeli enakovrednega nasprotnika, ne v izločilni ne v finalni fazi. Za mnenje o tem, kaj lahko od njih pričakujemo zdej, pa smo vprašali trenerja, prof. Ivana Peterlina. »Fantje so se za nastop na finale dobro pripravili, na takih tekmovaljih pa je vsaka napoved vedno zelo tvegana. Ne poznam moči nobene od ostalih ekip, poleg vsega pa je veliko tudi odvisno od tega, kam te pahne žreb za izločilne tekme. Vsekakor sem prepričan, da bodo Slogini fantje dali vse od sebe, da na tem državnem tekmovalju zapustijo čim boljši vtis.« (Inka)

obvestila

SPDT prireja v nedeljo, 1. julija, avtomobilski izlet na Creta D'Aip (Trogkofel) v Karnijskih alpah, na meji med Avstrijo in Italijo. Odhod ob 6. uri izpred sodne palače v Trstu na Ulpiano in ob 6.30 z avtoceste pri Devinu. Izlet vodi Lojze Abram, ki daje vsa potrebna pojasnila (tel. 415534). Vpisovanje tudi na ZSSDI (tel. 767304). Skupno štiri ure hoje.

JK ČUPA vabi člane in prijatelje na društveni praznik, ki bo v soboto, 7. julija, ob 19. uri na društvenem sedežu v seslanskem zalivu.

SZ JADRAN sporoča tečajnikom 2. izmene tabora v Tolminu, da bo dohod z Jadranskim kombijem jutri, 29. t. m., ob 13. uri s trga na Proseku.

ŠPORTNO ZDRUŽENJE DOM sklicuje jutri, 29. t. m., ob 20.30 v prvem sklicu in ob 21. uri v drugem redni občni zbor, ki bo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

ŠPORTNO DRUŠTVO SOVODNJE sklicuje jutri, 29. t. m., redni občni zbor, ki bo v prostorih domačega Kulturnega doma. Prvi sklic skupščine bo ob 20.30, drugi pa ob 21.00.

SZ GAJA organizira od 2. do 8. julija mešani turnir v odbojki. Vpisovanja in informacije v športnem centru na Padričah danes, 28. t. m., od 17. do 19. ure (tel. 226115).

TPK SIRENA organizira tečaje za otroke in odrasle. Tečaj windsurfa za odrasle in mladince od 16. leta dalje od 9. do 14. julija in od 20. do 25. avgusta, jadrnanje od 16. do 21. julija. Tečaj optimistov za otroke od 8. do 14. leta od 25. julija do 8. avgusta.

Vpisovanje najkasneje 8 dni pred začetkom tečaja. Vse podrobnejše informacije in navodila dobiš na pomorskem sedežu v popoldanskih urah - tel. 422696 v Trstu, Miramarski drevored 32.

BIKE TEAM vabi v Praprot (zbirališče na prostoru vaške šagre) v nedeljo, 1. julija, na shod z gorskimi kolesi (mountain bike). Start bo ob 10. uri, vpisovanje pa ob 8. ure dalje. Izkupiček gre v korist malega Giulia Vidalija. Informacije dobite na tel. št. 200939 ali 200393.

SPDT obvešča, da se nadaljuje vpisovanje za 24-dnevni trekking v Nepal do baznega tabora pod Everestom. Odhod 16. oktobra t. l. Mesta so omejena. Vpisuje in vsa potrebna pojasnila daje Lojze Abram (tel. 415534).

V Kulturnem domu v Gorici

Kronos organizira strokovno srečanje

V ponedeljek, 2. in torek, 3. julija, prireja v prostorih Kulturnega doma v Gorici priznan slovensko podjetje športnih izdelkov Beneco Kronos dvodnevno strokovno srečanje, na katerem bodo predstavili svojo novo športno konfekcijo in obutve za sezono 1990/91.

Srečanje, ki je namenjeno predvsem italijanskim agentom in prodajalcem artiklov Kronos, bo potekalo v popoldanskih in popoldanskih urah. V ponedeljek popoldne ob 18. uri pa bo na sporedu pravi modni defile, kjer si bo moč pogledati ogledati športne artikle in lep izbor kronosovih športnih oblačil. Vstop bo prost.

Jutri druga izmena košarkarjev za Tolmin

Jutri bo odpotovala v Tolmin druga izmena košarkarjev na moški slovenski tabor, ki ga vodi Zmago Sagadin. Za drugo izmeno se je prijavilo šest naših košarkarjev (4 Kontovelci in 2 Brežana). Jutri pa bo prišla domov skupina 20 naših košarkarjev, ki se je udeležila prve izmene.

Na skupnih pripravah jadralcev XI. cone vadilo 38 tekmovalcev

Tudi trije predstavniki JK Čupa

Pred dnevi so se končale conske tehnične priprave, ki jih vsako leto prireja italijanska jadralna zveza. 38 najbolj perspektivnih jadralcev XI. cone FIV je merilo svoje znanje na vetrovnem jezeru S. Croce v Alpagu. Med izbranimi jadralci so bili kar trije člani JK Čupa, in sicer: Iztok Colja, Andrej Petaros ter Zoran Bandelj. Trenerji, ki so vodili treninge so delo zasnovali predvsem na regatni taktiki ter spoznavanju bistvenih regatnih pravil. Med vaditelji je bil tudi Čupin trener David Poljšak.

Ugodne vremenske razmere so botrovale k polnemu uspehu napornih treningov. V sedmih dneh so izpeljali kar osem regat, tako da so priprave postale pravo prvenstvo. V močnem vetru so seveda izstopale težje posadke. Cilj priprav je bila tudi selekcija jadralcev, ki bodo zastopali XI. cono na zveznih pripravah v Livornu. Po neuradnih podatkih je med izbranimi tudi Andrej petaros (JK Čupa). Andrej je najmlajši tekmovalce, ki bo zastopal barve XI. cone na letošnjih treningih v olimpijskem centru v Livornu. Tudi na zadnji regati »Memorial Alex Moccia«, kjer je nastopilo kar 90 tekmovalcev je Andrej spet potrdil, da je v izrendi formi. Na absolutni lestvici je zasedel 6. mesto in prvo mesto v kategoriji najmlajših.

Po zelo kratkem počitku so »naši« spet pričeli resno trenirati. Na vrsti so pač kvalifikacije za državno prvenstvo. Kvalifikacij se bodo udeležili Ivan Zidaric, Iztok Colja, Mojca Žerjav ter Diego Montagnet. Ostali člani tekmovalne skupine JK Čupa pa so še premladi in bodo morali počakati na prvo preizkušnjo prvenstva »Prvojadro«, ki bo 7. in 8. julija v organizaciji JK Čupa in SNPJ.

Na sliki mladi Andrej Petaros med nagrajevanjem.

naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje

Lepa doživetja ob Soči

Ni mogoče mimo dejstva, da taki izleti, kot ga je prejšnjo nedeljo priredilo SPDT v znamenito dolino Trente, močno privlačujejo zaradi izrednih naravnih lepot naše prelepe dežele, zato se je kar 43 tržaških planincev odzvalo vabilu in zjutraj ob šestih pred sodno palačo stopilo v avtobus.

Vreme je bilo sicer nekoliko muhasto, vendar si nihče ni delal pregla. Izletniki so se peljali do Gorice, prestopili mejo pri Rdeči hiši in nadaljevali pot do Bovca. Po kratkem postanku jih je pot peljala do Trente, kjer se jim je pridružila še družinica vnetih planincev z dvema psičkoma, ki sta jim dalala potem družbo vso pot.

Planinci iz Trsta so potem nadaljevali pot do koč pri izviru Soče in se napotili do samega izvira, ki je tokrat kar prekipelav z bistro modro studenčnico. Po ogledu izvira so se izletniki

vračali navzdol po novi peš poti, ki je markirana z lipovim listom in jo imenujejo Soška pot. Prišli so do Kugyjevega spomenika in mimo Pretnarjeve domačije do soteske Mlinarice.

Šli so dalje po markirani poti do botaničnega vrta »Juliana«, kjer je udeležence lepega izleta razveselilo lepo, blesteče sonce. Po ogledu botaničnega vrta so se ustavili na bližnjem vabečem travniku in si potešili lakoto in žejo, od tod so lahko uživali in se razgledovali na Prisojnik, na Razor, Mojstrovsko in Lepo Špičje. Pot jih je potem zapeljala do cekvice posvečene Črni Materi božji, ki hrani posebne znamenitosti: freske Toneta Kralja po vseh notranjih stenah in stropu. Nujen je bil potem še postanek na bližnjem pokopališču, kjer počivajo slovenski gorski vodniki: Tožbar, Komac, Karavanja, Berginc in drugi.

Pot je potem tržaške planince vodila ob bistri, zeleni Soči do Markovega

mostu, kjer jih je čakal avtobus. Zapeljali so se potem še v Trento in si ogledali muzej, ki hrani staro gorsko opremo, zgodovinsko pričevanje gorskih vodnikov iz davnih dob in razno orodje, ki je že zdavnaj izginilo iz teh dolin. Obisk je bil res zelo zanimiv in poučen in so se ga udeleženci nedeljskega izleta ob Soči res razveselili.

Sledila je okrepitev v Planinskem Orlu in povratek domov. Po poti so lahko udeleženci izleta v Trento razmišljali in ugotavljali, da navaden turist, ki se pelje po dolini Trente teh zanimivosti ne more videti. Spoznaš jih samo, če se odpraviš peš po novi markirani stezi »Soška pot«, ki jo bodo v kratkem podaljšali in vanjo vključili še kakšno ogleda vredno zanimivost.

V Karnijske Alpe

Za nedeljo, 1. julija pripravlja SPDT še en zanimiv izlet v Karnijske Alpe. Povzpeli se bomo na Creta d'Aip po

avstrijsko Trogkofel na meji med Avstrijo in Italijo v neposredni bližini Mokrin.

Odpotovali bomo z avtomobili izpred sodne palače v Trstu ob 6. uri zjutraj, pol ure kasneje z avtocestnega postajališča pri Devinu in se peljali do Tabje, kjer bomo v koloni zavili na Mokrine. Pot bo izletnike vodila nato v Žiljsko dolino do Trepolacha in se od tam z avtomobili ponovno vzpeli do precej visoke planine. Od tam nas bo pot popeljala po neverenih planinskih travnikih do vznožja lepe gore, kater vrh bomo dosegli po približno dveh urah in pol hoje. Postanek na vrhu in povratek po isti poti spet do planine in potem na Mokrine. Izlet je primeren za bolj izkušene planince, vendar vsa pojasnila daje Lojze Abram (tel. 425534), ki izlet tudi vodi.

Vpisovanje je v teku tudi na ZSSDI (tel. 767304). (L. A.)